Christelicke bedenckinge over het wel-gereformeerde Christelick gheloof

Pieter Brughman

bron
Pieter Brughman, *Christelicke bedenckinge over het wel-gereformeerde Christelick gheloof*. Johan Toll, Gelre / Zutphen 1657

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/brug061chri01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

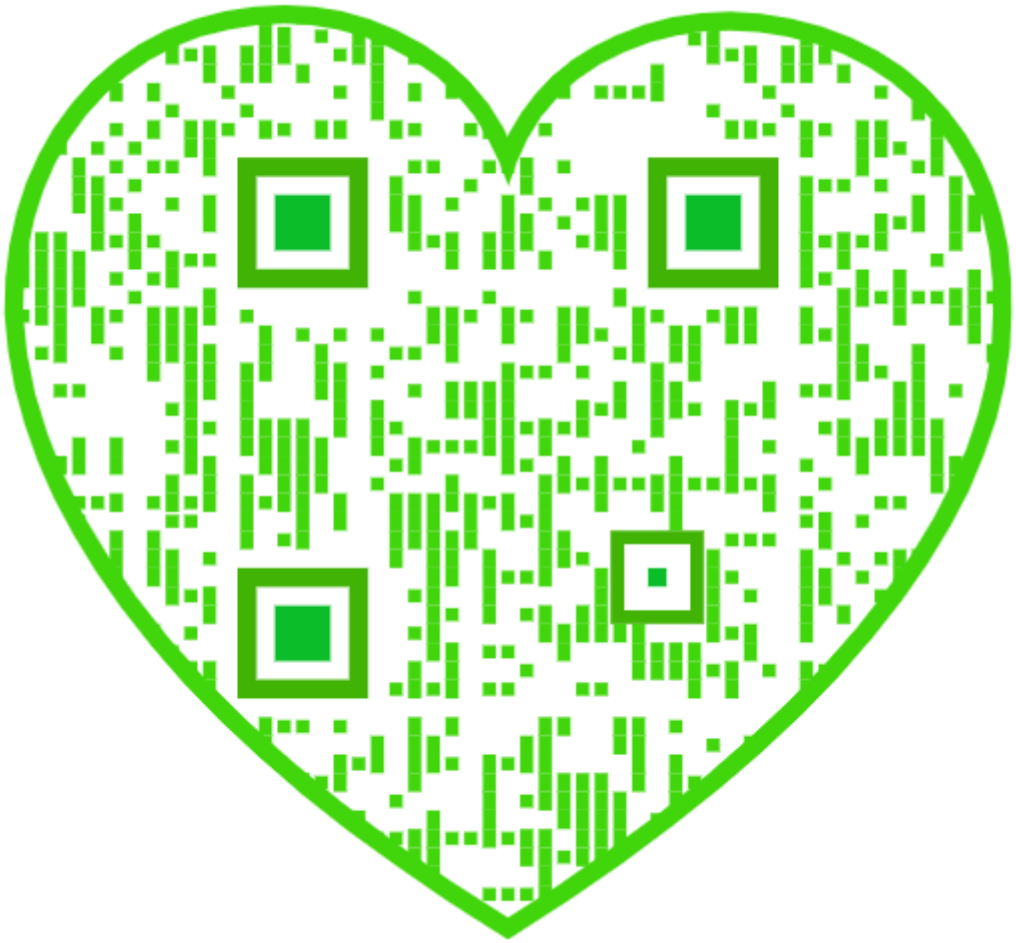

DEI Voluntas, *mea Facultas*[+]

Deut. cap. 8. 18. Luc. cap. 17.5.

Romeynen cap. 10. vers. 8.

Dit is het woordt des gheloofs, 't welck wy u prediken. Vers. 9. Namelick indien ghy met uwen monde sult belyden den Heere Jesum, ende met u herte geloven, dat hem Godt uyt den dooden opgeweckt heeft, so sult gy Salich worden. Vers. 10. Want met der herten gelooft men ter rechtveerdicheyt, ende met den monde belydt men ter salicheyt.

[+]2 Thessal. cap. 3.2.

Vitae Nostrae Justitia, *Dei Gloria*.[+]

Psalm 115. vers. 1. Esaias. cap. 53. vers. 11.

[+]Jeremias 23. 6. Philippensen cap.3. van vers, 1. tot 11.

Emmanuel.

Dit Boeckje Godts heylich werck is aen het licht gebracht,
Te vooren door Godts Geest bescheydentlick bedacht,
Niet om t' oordelen, maer om menschen te winnen
So wilt doch heylichlick, d' inhout wel versinnen.

Iacobus cap. 2. *vers* 13.

Want een onbarmhertich oordeel sal gaen, over die gene, die geen barmhertigheyt gedaen en heeft, ende de Barmhertigheyt roemt tegen het oordeel.

1. *Corinthen cap.* 4 *vers* 5.

Soo dan en oordeelt niet voor de tyt, tot dat de Heer sal gecomen syn, welcke oock in 't licht sal brengen 't geene in duysternis verborgen is, ende openbaren de raedtslagen der herten, ende als dan sal een yegelyck lof hebben van Gode.

Tandem fiet Surculus Arbor.

Toe-Eygeninchs-Brief
Aen *Myn Beminde*, *ende Godts-vruchtige Huys-Vrouw* Geertruyt Brugmans, Dochter van Claes, Hendricks, Pot

Alderliefste in Iesu Christo onsen Heere

AL s o o den *Apostel Paulus* vermaent *Ephesis cap.* 5. *vers* 25. *Ghy mannen hebt uwe eygen vrouwen lief, ghelijck Christus de Gemeynte lief ghehadt*

heeft, *ende hem selven voor haer heeft overgegeven*. Soo hebbe raedtsaem gevonden, U E te comen besoecken, volgens myn schuldige Liefdes-plicht, ende oock ghelijck *Andreas* de Broeder *Symonis Petri*, *Petro* met blydtschap vercondichde gevonden te hebben den *Messiam*, t' welck is overgeset synde, die *Christus*, als wy dat lesen by *Ioannem cap.* 1. *vers* 41, *ende* 42. U E bekent te maken, hoe ick de rechte kennis *Iesu Christi*, ende *Godts* uyt *Godts*-W*oordt* door verlichtinge des *Heyligen Geest* hebbe becomen, die naer de *Apostelens* tyden, als een Sondens straf verborgen is gebleven, tot nu toe: Jaeget dan naer met een yverige *Geest*, om de rechte kennis uws *Heylandts*, ende *Godts* uyt dit B O E C K J E te vatten, als die my, ende

u, ende alle die het sullen door *Godts Geest* coomen te gelooven (als ick seeker weete) voordelick sal syn ten eeuwigen leven, volgens *Iesu Christi* seggen *Ioannis cap.* 17. *vers* 3. *Dit is het eeuwige Leven*, *dat sy u kennen den Eenige VVaerachtigen Godt*, *ende Iesum Christum dien ghy gesonden hebt*. Leert hier met *Philippo* dan de rechte *Christum*, ende de rechte *Godt* te kennen. Seght dan met hem als wy daer van lesen *Ioannis cap.* 1. *vers* 44, *ende* 45. tegen andere menschen, als tegen *Nathanaliten* ick hebbe gevonden de rechte *Iesum Christum* de Soone *Iosephs* van *Nazareth*, van welcken *Mosis* inde *VVet* geschreven heeft, ende de *Propheten* gepropheteert, de *Evangelisten* geschreven, ende de *Apostelen* gepredickt hebben, die tot nu toe als onsers sondens

straf naer d' *Apostelens* tyden onbekent is gheweest. Belydt hem voor de menschen syn menschelijcke natuyr ontfangen te hebben uyt de *Maeght Maria*, ende dat *Hij* leeft door de *Cracht Godts:* Belydt alsoo met de belydenisse *Pauli* 2. *Corinth. cap.* 13. *vers* 3. *Dewyle ghy soeckt een proeve Christi*, *die in my spreeckt*, *welcke in u niet svvack en is*, *maer crachtich is onder u. vers.* 4. *VVant hoewel hy gecruist is uyt swackheyt*, *soo leeft hy nochtans door de Cracht Godts. Seght dat u Godt Een VVesen is*, *door Drye Heyligen Selfstanden* bestaende, ende synde, welcke *Drye* I*oannis* noemt in syn 1. *Sendtbrief cap.* 5. *vers.* 7. *Vader*, *VVoort*, *ende Heylige Geest*, daer by voegende de *Drye Een* te zyn: vercondicht met *Paulo* volgens 1. *Timoth. cap.* 6. *vers* 16. die *Godt* te woo-

nen in een *Ontoeganckelick Licht*: Belydt dat daer syn *Godtheyt* is, dat daer de *Drye Persoonen* moeten syn, die syn *Godts VVesen* uyt maken, ende syn, ghelijck daer u menscheyt is, dat daer oock noot-saeckelijck moeten syn u ziel, ende Lichaem, die u menscheyt uytmaken: ende openbaert also *Die Godt* in *Ontoeganckelick Licht* woonet, dat hy derhalven met *Syn Personen* in geene Schepselen, noch in *Iesu Christo* selfs niet can woonen, die in een toeganckelick licht bewoonen, d' *Aerde*, ende d' *Hemel* aenschouwen wy in een toegancklick licht, ende dat het lichten syn, daer wy toegaen cunnen, betuyght *Christus* selfs *Ioannis cap.* 1. *vers.* 52. jae wy sullen selfs tot *Christum* inde *Hemel* gaen, volgens *Christi* seggen *Ioannis cap.* 14. *vers* 1.2,3.

Seght derhalven *Christus* niet te cunnen leven, door de *Drye Personen* des *Godtheyts*, die in een *Ontoegankelick Licht* in het *Godtlicke VVesen* blyven. Roemt voorders tot *Godes* eere, *Godt* met syn *Drye Personen* niet te cunnen woonen inde Schepselen, also uyt *Godts VVesen*, ende uyt *des Selss Dryheyt* een *Heerlickheyt* uytgaet, die de aenschouwers, die soude willen naderen omte sien, wat het *VVesen Godts*, ende *Heerlickheyt* is, soude dooden als in *Exodi cap.* 33. *van vers* 18. tot het eynde staet. Veelmin can dan het *VVesen Godts* ende de *Drye Persoonen* in de menschen niet coomen te woonen, ende haer het leven te geven, want eer *Godts VVesen*, ende des *Selfs Dryheyts* woude naderen om by de menschen te woonen, en haer het leven te geven, soude

de menschen all door de uytgaende *Godts Heerlickheyt* gedoot syn: Roept dan uyt, *Godt* leeft in *Christo* niet met *Syn VVesen*, ende *Drye Personen*, maer met *Sijnuijtgaende Cracht*, wordende in *Godts VVoordt* de *Levenmakende*, ende *Heilichmakende Geest* genaemt *Ioannis c.* 6. *v.* 6. *Rom. cap.* 1. *vers* 4. Seght dat *Godt den Vader* de *Schepper* aller dingen, is meerder, als *Iesus Christus Godts Soon*, ende *Godt* onse *Verlosser*. want *Godt de Vader* heeft het *Leven* door hem selven, *Iesus Christus*, de *Soone Godts*, ende *Godt* onse *Verlosser* door den *Vader*, *Ioannis cap.* 5. *vers* 26. ende *cap.* 6. *vers* 57. daerom hy oock selfs seyt, de *Vader* is meerder dan *Ick Ioannis cap.* 14. *vers* 28. Om dat ghy dan tot een sulcke Salige Beleydenisse voort mueght coomen, so n eemt doch aen voor waer-

heyt, wat ick alreede van *Godt*, ende *Iesu Christo* gesproocken hebbe, hoort doch voort wat de *ware Christus*, ende de *ware Godt* sy. *Alderliefste*, die ghy als een *Athenienssche*, ende *Godts-vruchtige Vrouwe* onbekentlick dient, ende ick verclare u met *Paulo*, als wy lesen inde *Handelinge der Apostelen cap.* 17. *vers* 22. *te Zyn*, *Die Godt*, *die de wereldt ghemaeckt heeft*, *en alles wat daer in is*, *dese synde een Heere des Hemels*, *ende der Aerde*, *en woont niet in de Tempelé met hande ghemaeckt*, *vers* 25. *Ende en wordt oock uan menschen handen niet gedient*, *als yets behoevende*, *alsoo hy selve allen het leven*, *end*e *den Adem*, *ende alle dingen geeft vers 2*6. *Ende heeft uyt eenen bloede het gantsche geslachte des menschen gemaeckt*, *om op de geheele aerdbodem te woonen*, *bescheiden hebbende de tyden te vooren*

geordonneert, *ende de bepalinge van harewooninge vers* 27. *Op dat sy den Heeren souden soecken*, *oft sy hem immers tasten*, *ende vinden mochten*, *hoewel hy met verre en is van een yegelycke van ons*, *vers* 28. *VVant in hem levenwy*, *ende bewegen ons*, *ende syn wy*: *ghelyck oock eentge van nwe Poeten gheseght hebben*, *want wy syn oock syn Geslachtĕ*, *en moeten niet meynen*, *dat de Godtheydt Gout*, *oft Silver*, *oft Steen ghelyck sy*, *welcken door Menschen konste*, *ende bedenckinge gesneden syn vers* 30. *Godt dan de tyden van onwetentheyt overgesien hebbande*, *vercondicht nu alle menschen*, *alomme dat sy haer bekeeren*, *vers* 31. *Daerom hy eenen dagh gestelt heeft*, *op den welcken hy den Aerdtbodem rechtveerdichlick sal oordeelen*, *door Eenen Man*, *die hy daer toe*, *geordoneert heeft*, *versekeringe daer van doende aen allen*,

dewyle hy hem uyt den dooden opgeweckt heeft Dese Godt dewijle hy op d'Aerde niet woont, is dá met *Sijn VVesen*, noch met *Sijn Drie-Heijlige Selfsstanden*, *Vader*, *VVoordt*, *ende Heilighe Geest*, Die 't *VVesen* uijtmaken als 1. *Ioh. cap.* 5. *vers* 7. staet niet, *noch in eenige Schepselen die op Aerden woonen*, *noch in Iesu Christo*, die op d' Aerde is gheweest, ende die nu inde Hemel is, alsoo der Hemelens Hemel segge ick *Syn VVesen*, noch *Sijns Dryheyts Selfs standen*, *Vader*, *VVoordt*, ende *Heylige Geest*, die het *Een Godts VVesen* syn, van wegen haer uytgaenede *Heerlickheyt* niet en can begrypen, als uyt *Exodo*, *cap.* 33. *van vers* 18. *tot't eynde* toe aff te nemen is, ende also *Paulus* die *Godt* seydt te woonen 1. *Timoth. cap. 6. vers 16. in een Ontoeganckelick Licht*, als te vooren is verhaelt

De Heere opene u herte door syn *Geest* met *Lydia*, *Actorum cap.* 16. *vers* 14. ende maecke u onder de *Nederlantsche Vrouwe* een *Gods-vrughtige Damaris*. *Actorum cap.* 17. *vers* 34. Gedenckt dat ick U van G*odt* geschoncken ben tot een *Sterre*, waer door G*odt* U E belieft tot *sijns*, ende *Sijns Soons* kennis te brengen ten eeuwigen leven. Myn Woorden in het B O E C K J E geschreven sullen aenwysen, wie die *VVare Iesus Christus* zy, wie de W*are* G*odt* is, waer de W*are* G*odt* woont, die u tot noch toe onbekendt is, ghelyck de *Sterre*, de *VVysen* uyt Oosten leyde, ende aenwees, ende brochte waer *Cristus* geboren was, als wy lesen by *Matthaeum* cap. 2. van vers 1. tot 12. Neemt dese vrucht aen van my, niet als een vrucht des doots,

maer des levens, also inde rechte kennis *Christi*, ende *Godts* het eeuwige leeven bestaet, volgens *Ioannis cap.* 17. *vers* 3. Ende also coome ick U E niet op te offeren spyse, als *Adam*, die syn naercomelingen door aennemen van dien gedoot heeft, als *Romeyn. cap.* 5. *vers* 12. staet, maer als een vernieuwde mensch door G*odts* G*eest* in *Christi heylicheijt* ende *Bloede (*gheloof) gherechticht 1. *Corinth. cap. 6. vers* 11. U leydende vande doodende *Adam*, als een leydende *Adam*, tot den *Levendich makende Adam*, 't welck is *Iesus Christus*, van welck *Paulus* ghewach maeckt, 1. *Corinth. cap. 15. vers* 45. Leert dan hier van my onwaerdich *Godts Dinaer*, onse *Heere Iesum Christum*, onse *Levendichmakende Adam* met U Huysgesin te kennen volgens *Christi* ons *Salichmaker* be-

geerte, uytgedruckt *Ioannis cap.* 17. *vers* 3. die seght *Dit is het eeuvvigen leeven*, *dat sij u kennen den Eenigen VVaerachtigé Godt*, *ende Iesum Christum*, *die ghij gesonden hebt. Heere Iesus*, *O Heijlant!* Laet ons door *V Geest* door sulcke belydenisse *V*, ende *V Vader* verheerlicken, op dat ghy in u compste voor *V Vader* belydt, dat wy u kinderen syn, op dat *Hij* ons syn *Hemelsche Coninckrijcke* geve, volgens u belofte. Ende also *V Vaders* welbehagen is geweest ons in U te heyligen, ende U Ghehoorsaemheyt syn Genadens Gifte te ordonneren, volgens syn heylich besluyt, dat in tyt van onse ongehoorsaemheyt de *Sathan* de *Twede Doot* niet op ons heeft cunnen brengen, volgens *Pauli* belydensse, *Romeijnen cap.* 5. *vers* 15. aldus beschreven *Doch niet*

gelijck de misdaet, *alsoo is oock de Genaedens Gifte*, *want indien door een misdaet vele gestorven sijn*, *so is veel meer de* Genaede Godts, *ende de* Gave *door de* Genaede, *die daer is eenes menschen Iesu Christi overvloediger geweest over veele v.* 19. *VVant gelick door ongehoorsaemheijt van dien eenen mensche*, *vele tot sondaers gestelt syn geworden*, *alsoo sullen oock door de gehoorsaemheit van eenen*, *vele tot rechtveerdighe gestelt worden*. Alwaer blyckt, *Alderliefste*, dat detwede doot over ons, die gelooven niet vercregen en heeft macht, doe wy in ons menschelicke natuyr in onse *Saets-Selfs-standicheijt* verborgen, voedtsel van de verboden vrucht ons van ons voorouders aengeboden aennamen, ende het selve voedtsel, ghelyck het water, het vier, ende het vier het water verwerpt, niet en verwierpens, maer aenne-

mende het voedtsel van dien, *Godt Genesis cap.* 2. *van vers* 15. *tot* 18. verboden, so sondigende door ongehoorsaemheyt, heeft *Christi Gehoorsaemheijt*, ons die gelooven te hulpe gecomen, dat wy die tweede doot niet en syn gestorven, noch onder worpen geworden, als over die is gecomen, die niet en gelooven 't welck noch claerder blyckt inde *Openbaeringe Ioannis cap.* 20. *vers* 6. door des *Hejilige Geest* getuigenisse aldus. *Salich ende heijlich is hij die deel heeft aende eerste opstandige*, *over dese heeft de tweede doot geen macht*, ende also de opstandige, die de mensche salich maeckt, bestaet daer in, datmen vande ongerechticheyt, synde sonde. 1 *Ioanuis. cap.* 3. *vers* 3. *ende* 4. opstaet, ende die verlaet, ende gerechticheyt pleegt, van welcke *Godts* kinderens ampt,

ende eerste opstandige *Paulus Coloss. cap.* 3 *van vers* 1 *tot* 11. duydelick maeckt ghewach, ende also *Godts* kinderen opstaen, is een rechtveerdicheyts plegen, ende de *Rechtveerdicheijdts-plichts* macht ons door *Christi Rechveerdicheijt*, synde *Sijn Gehoorsaemheijt* van *Gode* toecomt, volgens *Godts* eygen sprake luydende aldus. *Esaias cap.* 53. *vers* 11. *Om de Arbeijt sijner ziele sal Hij het sien*, *ende versadicht worden*, *door sijn kennisse sal mijn Knecht de Rechtveerdige*, *veele Rechtveerdich maken*, *want hij sal haer ongerechticheijt dragen*, blyckt daer uyt dan, dat *Sijn Gehoorsdemheijt*, synde *Christi Rechtveerdicheijt*, also wy daer door een rechveerdicheits plegens Macht geraken, synde een Cracht, waer door men can van een sondich leven, tot een heylich leven

opstaen, ende die opstaet dat de tweede doot over die geen macht en heeft gecregen, dat daerom *Christi Ghehoorsaemheyt*, die de oorsaeck vande eerste opstandinge is, ende de eerste opstandinge uytwerckt, geordonheert is voor de grontlegginge der wereldt van *Godt*, om ons in onse ongehoorsaemheyts tijt te hulpe te sullen coomé, dat de tweede doot, door onse ongehoorsaemheyt, in *Adam* sondigende, geen *Heerschappie* over ons heeft cunnen crygen, dien volgende de tweede doot niet gestorven en syn. *Daerom d' Apostel Paulus Ephesis cap. 1 vers* 3,4. ende de *Apostel Petrus* 1. *Petri cap.* 1. *vers* 2. den Geheylichden op de Ghehoorsaemheyt *Iesu Christi* acht te moeten nemen, vermaent uytdruckelick, seggende, *Den uijtvercornen naer de voorkennisse Godts des Vaders*, *inde*

Heylichmakinge des Geests, *tot Gehoorsaemheijt*, *ende Besprenginge des Bloedts Iesu Christi. Genade*, *ende Vrede sij u vermenighvuldight*. Voor welcke weldadens Godts, dat wy den *VVare Iesum Christum* kennen, ende door *Iesum Christum* den *Waren Godt*, ende syn *Genades-giste* kennen, synde *Christi Ghehoorsaemheijt*, waer door is gecomen dat wy in *Adam* sondigende de tweede doot niet ghestorven en syn, *Zy Gode*, *ende de Heere Iesu Christo Gode onse Verlosser eeuwichlick De Lof*, *ende de Heerlickheyt*, *ende de VVysheyt*, *ende de Danckseghinge*, *ende de Eere*, *ende de Kracht*, *ende Sterckte in alle eeuwicheyt door Iesum Christum onses Salichmakers Amen. De Genaede onses Heeren Iesu Christi*, *ende de Liefde Godts*, *ende de Gemeynschap des Heyligen Geests*, *sy met ons Allen. Amen.*

Gegeven binnen de Stede BEVER-WYCK in NOORT-HOLLANT den 13. July 1657.

UE Seer getrouwe, ende gantsch

Dienstbereyden

Man, ende Heere inde Heere.

P.I.V. B R U G M A N .

Aen den Christelicken Lesers,

Dese Sonne-Schyn, Een Nieu Iaers-Geschenck *Synde* Godtlick, Geestlick, en Christlick, is onderwysende, ende lichtende.

A*LLEN Uytverkooren uyt alle Natien om Godt*, *ende Jesum Christum te kennen leeren ten eeuvvigen leven*, *op het naervolgende schriftlicke*, *ende Geestlicke Compas*, *ende Sonne-vvyser aenschouvvlick*, *den Aenschouvvers*, *Lesers ende Betrachters der vvoorden*, *daer op schynende voordelick ten eeuvvigen leven*, *volgens Christi Jesu seggen*, Johannis cap. 17. vers 3. Ende dit is het eeuwige leven dat sy u kennen den Eenigen, Waerachtigen Godt, ende Jesum Christum dien ghy ge-

fonden hebt. *De Heere Godt overschaduvve door die Sonne-schyn den aendachtigen Lesers om Jesu Christi verdtensten*, *door syn heylichmakend' Geest*, *ende ghelyck* d'Apostelen *te samen vergadert op het Pinxterfeest*, *door die Geest Christi overschaduvvet vverdende*, *de verborgentheyt Christi*, *ende Godts den volcke in anderen talen*, *die voor desen haer niet bekent vvaren*, *predickten tot der uytvercooren salicheyt*, *als vvy lesen inde* Handelinge der Apostelen cap. 2. van vers 1. tot vers 22. *Jae die coome*, *segge ick*, *door die selve Geest in dese laetste dagen*, *volgens syn*, *ende Christi belofte gedaen* Joel cap. 2. vers 28. ende Johannis cap. 14. vers 15.16. ende 17. *u in het doorlesen van dit Boeckie ter salicheyt verlichten*, *t'vvelck sonder tvvyfel*, *als ghy betoont naerstich te syn*, *om de rechte kennis Christi*, *ende Godts uyt dit Boeckie te vatten*, *daer in betoonende Christum*, *ende Godt lief te hebben*, *alsoo Christi ghebodt is*, *dat ghy in hem*, *ende in syn Vader moet gelooven*, Johannis cap. 14. vers 1. *uytgedruckt*. U herte en wordt niet ontroert: ghy lieden ghelooft in Godt, ghe-

looft oock in my, *ende oock hem ende syn Vader te moeten verheerlijcken in haer beyde kennis*, *uytgedruckt* Johannis 17. vers 3. *boven verhaelt*, *u sal oock door syn Geests Salvinge volgens de beloften Godts*, *inde* 1. Sendtbrief Johannis cap. 2. vers 20. *ende* Marci cap. 16. vers 16. *uytgedruckt*, *gevverden. VVaer door ick bidde Godt door Jesum Christum*, *dat oock gebeuren mach*, *dat een yder daer door soo verre ghebracht vverde*, *door de Geest Christi*, *dat sy de rechte Christum*, *ende Godt elck recht in bysonder kennende*, *ende*[+] *belydende*, *soo inde heylichmakinge des Geests*, *sonder een yder vanden ander daer van vorders behoevende geleert te zyn*, *mogen door des Geests salvinge komen te verheerlicken*, *ende dat daer door de Prophetie Godts inde* Sendtbrief Pauli aenden Hebreen geschreven cap. 8. vers 10. *uytgedruckt*, *luydende aldus*; Dit is myn verbont, dat ick met den huyse Israels maken sal nae die dagen, seght de Heere, Ick sal myn wetten in haer verstant geven, ende in haer hette sal ick die inschryven, ende ick sal haer tot een Godt syn, ende sy

[+]Romeynen cap. 10. 10. Matth. cap. 10. 32. 33.

sullen my tot een volck syn, vers 11. Ende sy sullen niet leeren een yegelick synen naesten, ende een yegelick syn broeder, seggende kendt den Heere, want sy sullen my alle kennen van den kleyne onder haer, tot de groote onder haer, vers 12. Want ick sal hare ongherechtigheden genadich syn, ende hare sonden, ende hare overtredingen en sal ick geensins meer gedencken, *mach tot allers Volckerens salicheyt*, *tot Christi eere*, *ende tot syns Godtheyts*, *synde Godts krachts verheerlijckinge*, *vervult vverden*, *tot des Eens Godts ende*[+] *des selfs Heylige Dryheyts verheerlijckinge. De Genade onses Heeren Jesu Christi*, *ende de Liefde Godts*, *ende de Gemeenschap des Heyligen Geests*, *zy daer door de Lof*, *ende de Heerlicheyt*, *ende de VVysheyt*, *ende de Danckseggínge*, *ende de Eere*, *ende de Kracht*, *ende de Sterckte*, *in alle Eeuvvicheyt Amen*, *Amen*.

[+]2 Corinth. cap. 13. vers. 13. Openbaringe Joannis cap. 7. vers. 22.

VALETE.

Lof-Gedicht. Op het Godtlick, ende Christlick Compas, ende Sonne-wyser *Vande* heer, meester, Pieter, Brugman, *Advocaet voor den Hoove* van Hollant.

DE Ziels sorghvuldicheyt, met arbeyt swaer can blycken,
Wat BRUGMAN in 't ghemoet draeght, om van 't quaet te wycken,

Hy brengt hier aen den dagh', hoemè hem wachten sal
Van onbetaemde leer, een Hels vervloekte val,
Syn arbeyt hy besteedt in 't noôn der vromen zielen,
Die met eé reyn gemoet, voor God, en Godtheyt knielen,
Te zeylen op 't Compas van Godts gesonde leer,
Als Stierman aen het roer van syn betrachte Eer,
Die nacht rust noyt ontsach, maer socht des mensché levé,
In d'alderhooghste pronck, de zalicheyt te geven.
Het ongemeene Stael die Zeylsteen nae hem treckt,
Waer door de Stierman meest de rechté cust ontdeckt.
Hy brenght hier aenden dach de ware cust van 't leven,
Waerop men seylen moet, om Godt syn eer te geven,
Syn Sonnewyser wyst de uyren van den dagh,
VVaerop een sloffe ziel in tijts hem keeren magh.

XXIX

Vlegt zielen dan een crans, laet BRUGMAN waerde Croningh
Beschaduwen het Breyn van syn verdienst, end'loningh,
Siet naerstich door dit Werck, en laet de slofheyt nae,
Wat voordeel dat hy soekt tot voorcomst van u schae.

Gheschiet uyt liefde

PIETER de PUTTER.

Lof-Ghedicht.

AL ist dat wy om laegh hier op der Aerden leven,
Nochtans so moet het Hert ten Hemel opwaerts swevé,
VVel salich is die mensch, die in dit Tranendal
Syn Schepper kent, en eert, end lief heeft boven al.
Die 't Schepsel admireert, maer 't aerdtsche vander Aerden
Verfoeyt, als ydelheyt, als stof van geender waerden.

Die inde wereldt leeft, end haer niet ver der mindt,
Als dat hy daer in stof tot Godes eere vindt.
Siet aen de Heer BRUGMAN, *ghy zyt hem wel betreden*
De Aerde, maer zyn Geest is daer niet meê te vreden,
Siet waer hy niet en vlieght, het doelwit van syn lust,
Dit Boeckjen *wyst het uyt, 't is Godt daer't al in rust.*
Heer BRUGMAN *waerde Vriendt, Godt geeft dat wy allsamen*
Met u dees Hooghste eer oock mogen soecken Amen,
Godt geef dat wy met u van d' Aer de mogen gaen,
End altyt nae het lof der Grooten Schepper staen.

O H I L I C I O

JACOBUS THYSIUS.

Op de Goddelicke sonne-wyser *Vand' Heer*, Pieter, Brugman.

MYN swack en lage vois can niet naer myn begeer,
Nu singen alde weert van uwe lof, end eer,
Daerom moet hier op Aerd weer-comen en Orphee,
Die met syn soete pen u voordert een Trophee.

Gewis die heeft het recht, end soud' het doelwit raecken,
Om u versiende breyn onsterffelick te maecken,
Hier dient eé Huygens Geest, oft die van Westerbaen,
Welck u vernuftich boeck tot Parnas berg doen gaen,
Tot op de hoogste trap, want ghy zyt het wel waerdich,
U Sonne-Wysers punt die wyst ons soet en aerdich,
Dat u verstandt verdient te werden nimmer oudt,
Om staegh te maken blaen, als dese van fyn goudt.

Lust doet trachten.

Ons begin zy inden Name onses Heeren Jesu Christi, *Amen*,
[+] *Met de Psalm des Coninckclicks Propheets Davidts* CXVII.

[+]Romeynen cap. 16. vers. 20. 24.

GHy Heydenen looft tsaem den Heer, Ghy volekeren
bewyst hem eer, Want groot is syn genade goet, Over ons
al in overvloet, Bestendich is oock syn waerheyt
Over ons in der eeuwicheyt.
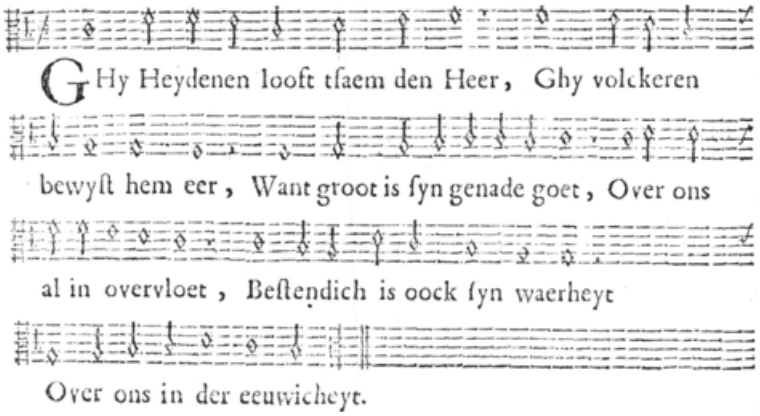
GHy Heydenen looft tſaem den Heer, Ghy volckeren
bewyſt hem eer, Want groot is ſyn genade goet, Over ons
al in overvloet, Beſtendich is oock ſyn waerheyt
Over ons in der eeuwicheyt.

Christelicke bedenckinge,
Over het wel-gereformeer de Christelike Gheloof.

OMensch*!* gy die soeckt te syn door Sons werldts licht verblyt,[+]
Leertuyt Sons natuyr, plaets, licht, hoe ghy geschapen zydt,
Want Paulus beveelt, d' onsienlick Godt te kennen
Door Schepsels sienlick, Godt, en syn cracht te wennen,[+]
Overleght naer gebedts daet, door Christum tot u Godt,
Hoe dat ghy door Sons aensien, uytwysen Godts gebodt,
Kennen sult, wat Godt zy, wat 't licht, daer in hy woont,
Wat Heerlickheyts cracht sy, dat sich daer uyt verthoont,

[+]Romeynen cap. 1. vers. 18. 19. 20.

[+]Psalm 4. v. 1. Jeremia. cap. 29. v. 12. Matth. 5. 5. ende cap. 7. v. 7. 8.

Begrypt door u ziels-cracht, overleght in u verstant,
Aenschouwet door u ghesicht, wat Son u stelt ter hant,
+ Ghy sult bevinden, dat Son aen 't wtspansel staet,
Dat sy in 't uytspansel claer d' Aerde ommegaet, +Genesis cap. 1. vers 16. 17.
End moet daer blyven altoos, sy niet verhuysen can,
Haer schynsels-cracht belet haer natuyr t' aenschouwen an,
+ End die haer nadren soeckt te speuren haer natuyr,
Sou syn verslonden gaer, ghelyck als door een vuyr. +Ionas cap. 4. 8.
So dat haer natuyrs wesen niet kenlick is voor mensch,
Al wat hy daer toe doet, niet Sons kennis crycht naer vvensch.
Gaet van Sons natuyrs aerdt, aenmerckt haer schynsels cracht,
Dat daer door 't leven cryght, naer dat Godt heeft bedacht,
+ Als d' Aerdt brenght door haer cracht voort gras end andre Cruydé,
De boomen hare vrucht, tot voedtsel van ons luyden. +Genesis cap. 1. vers 11. ende 12.
'T vvelck schiet door schynsels cracht, sonder haer byvvesen,
Want Sons uytgaend cracht let Son op Aerdt te wesen.

Soo dat als Sons natuyr woudt coomen in Aerdts natuyr,
Sons vlammende cracht soud' aerd vernielen als een vuyr.
Voorts hebt oock acht op u, u Menscheyt doch aenschouwt,
Hoe die door ziel, lyf, twee selfs-standen is ghebouwt.
Van Godt, want Lichaems selfs-standt is uyt aerd' vleesch en bloet,[+]
Ziels selfs-standt door Godes Geests inblaes, mensch leven doet;
Soo die twee selfs-standen, die mensch niet by en blyft,
Maer ziel van 't lichaem scheyt, de mensch geen mensch en blyft.
Soo is het oock met Godt, die Eenich is in wesen,[+]
Welcks leven is, door Drye-Selfs-standen als wy lesen,
Heylich Vader, Heylich Woordt, Heylich Geest, Een Godt
Onderscheyden, niet ghescheyden op Godts ghebodt:
Welck Heylich, Geestlick, Godtlick wesen levendich is,[+]
Door die Drye, sonder Dryheyt niet leven can ghewis;[+]
Van welck soo Een verhuyst, de Godtheyt sterven moet;[+]
Ghelijck de Menscheyt sterft, als ziel van 't lichaem vloet.

[+]Genesis cap. 2. vers 7.

[+]Dent. cap. 4. vers. 39. 1. Corinth. cap. 8. 4,5,6. 1. Joan. 5. 7.

[+]Esaia. c. 6. 3.
[+]Apoca. 4. 8.
[+]Joan. c. 4. 24.

VVelck Godts vvesen is gevveest, voor Hemelens gebouvv,
Soo verstae uyt Godts vvoordt, en tot u ziels troost onthouvv,
+ Dat Godt te vvoonen seyt in ontoegancklick licht,
VVaersyn Dryheyts Eenheyt hem soecken ons verplicht. +1 Timoth. 6. v. 16.
En elders niet te zyn, noch sijn can als vvy lesen,
+ VVant sijn Heerlickheyt belet, dat te cunnen vvesen.
VVelcks Heerlijckheyt niet lydt t' aenschouvven Godts aensicht, +Exod. 33. van vers 18. tot 't eynde.
Gelijck Sons licht belet te kennen Godts gesicht,
Soo ist Godts vvil met sijn vvesen te blyven vvoonen,
+ In ontoeganclick licht, sonder Eeuvv daer vertoonen
Syn Godts aensicht, syn Drye Selfs-standen Een vvesen, +1 Ioh. 1. v. 7.
Vader, VVoordt, Heylich Geest, als Godt Een gepresen.
VVaer uyt ons Godt Een, sijn Dryheit in Een Godt vervat,
+ Soodanich Heerlijckheit van sich verspreit, dat al vvat
Nadren vvil te sien vvat Godts heylich aensicht zy, +Exod. 33. van vers 18. tot het eynde.
In 't licht, Heerlickheyt die soud' dooden sonder my.

VVaerom oock Godt niet vvoont, noch Dryheit sal vvoonen niet
In Schepselen, oft Schepsel hoe heylich dat het hiet.
Belet dan Godts vvoordt, end' syn Heerlickheyt voorvvaer,
Dat syn wesen niet en woont, op Aerd' onsichtbaer.
Hoort voort dan wat Natuyr dat Godts vvesen heeft in 't licht,
Hoe hy geschapen heeft al, hoe hy dat heeft verricht.
Godes vvoordt verhaelt Godts natuyr te zyn Een Geest:
Als Christus syn Soon self dat te getuygen leest.
By loannem alvvaer Christus tot Godts eer belydt,+
Dat Godt is een Geest, mensch aenbidt hem in noots tydt,
In Geest en vvaerheyt, eert sijn vvesen als een Geest:
VVant gy door syn natuyr, Geest gemaeckt syt gevveest.
Eerst heeft Dryheyts spraeck, 't lichaem gemaeckt uyt stof der Aerdt,+
Als Godts spraeck self, laet ons menschen maken dat bevvaerdt.
Voorts is Godts cracht, sijnde Godts uytgesonden Geest,
Die op de vvatren svveef, als uyt Godts vvoordt dat leest.

+Ioh. 4. v. 24.

+Iob. 33. v. 4. Gen. 1. v. 2. en 26. cap. 2. v. 7. Joh 6. 63. Ioh 15. 20.

Op Adam nedergedaelt heeft door syn levens cracht,
Door adems blaes levens ziel in Adam soo gebracht.
O mensch! Looft Schepper, laet dat syn u gedachten,
+ Seght wech ander Leer, die niet voorts wil gaen achten,
Want het is seeker en waer, natuyrens leer selfs Leert,
Dat door Scheppers leven men niet schepsels leven eert,
Maer wel door Scheppers cracht, seyt schepslen te leven,
Wilt met Jeremia, Schepper soo loof geven:
Want u Schepper leven, synde Dryheyt in Eenheyt,
Woont in ontoegancklick licht, geen plaets hem aers bescheyt,
VVant syn Dryheyts in Eenheyts glants sulck heeft voorseyt,
Dat sulck niet can geschien, als Godts woordt dat uyt leyt,
+ Noch door natuyr Geest, als Dryheyts in Eenheyt wesen,
Noch door Godts woordt Geest, de derde Persoon in 't wesen.
D'een, Godts wesen selfs, can in geen schepsels wesen,
D'ander, Derd' Godts Persoon, als wy daer van lesen,

+1. Petri c. 1.5. 1. Joan c. 5. vers 7. Jeremia cap. 3. vers 17. 2 Pet. cap. 1. v. 3. 1. Timoth. 6. v. 16. Esaias 66. v. 1. 1 Coningh. 8. 27.

+Handelinghe der Apostelen cap. 17. v. 24.

VVonen te samen in een ontoeganckelick licht,
Daerom gelooven wy, end 't woordt Godts daer ons toeplicht,
Datmen door t' wesen Godts, oft door Geest Godts Selfs standt
Bywooningh, noyt een dingh op Aerd' int leven vandt,
Maer wel door Vaders, woordts, en heylich Geest, end Gods cracht,[+]
Synde oock heylich, een Godlyck', Geestlyck wesens macht,
Uyt gegaen, uyt Godts Drye Selfsstanden, en uyt Godt,
Diemen noemt Heylich Geest, oock Godt op Godts gebodt;
Waer door Godt derde Hemel, end' Aerdt gheschapen heeft,
Als Mosis leert door Geest, die op de wateren sweeft;
Door welcke Geest vertrouw Hemelens Hemel ghemaeckt
En Aerdt is, eer Godt voorts te scheppen is genaeckt.
Hier leert ghy dan o Mensch *!* hoe Godt u geschapen heeft,[+]
Hoe 't Lichaé door Dryheyts spraeck, hoe ziel door Godt Geest leeft,
Niet wyser syet, seght door Godts natuyrs bycomen,
Door syns twee Persoons inwooning' gants te schromen.

[+]Judie. Cap. 14. vers 6. Act. Cap. 5. vers 1. tot vers. 5. 1. Corinth. Cap. 6. v. 29. 2. Cor. Cap. 12. vers 2.

[+]Genes: Cap. 1. v. 26. 27. ende cap. 2. vers 7.

Te zyn, want Dryheyts Eenheyt my aenders onderricht,
Als boven is verhaelt, ben door Godts woordt oock verplicht
Tot roem, ick leef niet door Godts natuyrs by wesen:
'T Licht daer Godt in woont verelaert sulck soo te weesen.
[+] Ezekiels menschen maecksel door Gods bevel leert:
Dat Godt door Dryheyts spraeck Aerdts stof tot een lich aem keert.
Syn spraeck op Godts bevel, tot Gods Geest, Godes cracht,
VVelck Geest in vier winden te zyn sprack Godt bedacht.
Daerdoor werdt yders ziel in het lichaem weer herstelt,
Soo ziel met lichaem eens mensch levendich stondt in 't velt;
VVaer uyt men claerlick spuert de mensch' te zyn ghemaeckt,
Door Godts twee crachten reyn sulcks te gelooven waeckt.
Dat menschs Lichaem door Godts sprekend' woordt geformeert,
Dat den Apostel Petrus door uytgedruckt woordt leert,
'T volck straffende, doe seggende sy blint waren,
VVillens is haer onbekendt, woordt sy niet waren.

[+]Ezekiel ca. 37 1 Thess. cap. 2. vers 13.

Dat d' Hemelen syn ghemaeckt, synde uyt 't water Aerdt,[+]
Door Godts woordt, door welck woordt de werlt vergaen is, bewaert.
En Hemel' end' Aerd', als nu door 't self woordt verwacht,
Door't vyer onderganck in tyt van boos mensch' gheslacht.
Soo waer is (dat als ick spreeck,) onbekenn'lyck dwalen,
Die menschen seggen, jae Christum oock selfs verhalen
Te zyn geschapen door woords, end' Geests selfs standen,
Oft Godts Persoons twee invvoningh by verstanden.
Alsoo dat nu is vveerleydt, als boven is verhaelt.
Ick gae van 't ghelooft in Godt vvat Christus ons vertaelt,[+]
Die syet ghelooft in Godt, gelooft oock mee in my,
VVant sulck kennis leyt u in 't eeuwich leeven bly.
Ick gheloof dat Iesus Godts Soon Eenighgeborn is[+]
Door Geests ontvanck'nis, en geboort seeker end' gewis:
Soo hy door Geests als Godts Dryheyts uytgaende cracht,
Meer als wy gesalft, is voor Davidts Godt geacht.

[+]2. Pet. cap. 3. vers 5, 6, 7. 2. Thes. cap. 2. vers 3.

[+]Iohan. cap. 14. vers 1.

[+]Matth. cap, 1. v. 18. ende voorts.

+ Als David roemende tuyght, u gerechticheyts plicht,
En sonds haet, Christe ô Godt! door u Godt sulcks verricht;
Doet my de Godtlick cracht, in u noemen myn Godt.
VVant ghy my hebt daer door behoet op Godts gebodt.

+ My boos, in Adam door nut van verbodts vruchts voedtsel,
U gerechticheyt was my doe, een heylssaem boedtsel,
Myn Bewaerder, dat ick niet ben geworden doe
De Tweede Doots sondaer, door sond' die ick versoe.
VVant als de Duyvel sich vervoegt had' inden slangh boos,
En ons voor ouders doe bedrogen hadde seer loos,
Gebracht had haer tot val, door 't eeten van de boom
Des levens, levens troost, soo langhsy bleven vroom,

+ Niet etende haer vrucht, als dat van Godt verboden,
Soo aten sy twee doch, als Duyvel haer quam noden,
Overtraden 't gebodt, vervielen doe in sond',
Ons voetsel gevende, sond' oock plaets in ons vondt.

+Ps. 55. vers. 8.

+Rom. cap. 5. v. 15. en 19. Openbaringh Ioannis c. 20. vers 6. Genesis cap. 3

+Gen. cap. 2. vers. 17.

VVant vruchts voedtsel aenneem, ons oock tot sondaers stelde,
Doe wy als 't vyer 't water weerstaet, de sond niet velde.
Soo vruchts-smaeck, doe in Adam, in ons saets selfs-standt
Heeft ons leven berooft, geset in Duyvels handt.
In welck tyt Christus oock gescapen door Godes cracht,
Die sond in syn saet, en heeft in Eva niet volbracht,
Maer heeft in tegendeel gherechtig heyt ghedaen,
Soo hy in hem heeft ons in Vaders liefd doen staen.
Doe hy door Godts kracht, vruchts-smaecks verfoeysel heeft gepleegt.[+]
Soo ghy Christe, ô myn Godt! u Godt oock hebt beweeght,
Dat hy heeft gehadt in eerst sonds staen een ontferm,
Soo tweede doot my niet en heeft ghebrocht in kerm.
VVant als Duyvel door myn ongehoorsaemheyt my dacht
Te brengen soo veer, om steedts van Godt te syn veracht,
Godts Geest, Godts cracht, in hem hiel doe voor ons de wacht.
Syn goedt doen 't quaet weerstont, so so veer niet vercracht,

[+]Romeynen cap. 5. vers 15. en 19. Psalm 45. v. 8

Dat Christus door Godts Geest, die weldaet heeft bewesen,
Bewaert ons in Godts liefd, behoet van 't quaet mispresen,
Ons vrydt door Godts kracht uyt slanghs Geestlick slaverny,
En ons oock stellen sal int Hemelsch Canan bly.

+ So moet ghy Godes cracht, in hem als u Godt eeren,
VVant dat is syn Godts wil, als David ons gaet leeren: +Psalm 45. v. 8
+ Om dat Schepper met naem van Godt vvil syn geeert,
VVant Egyptisch slaverny, van 't volck heeft gekeert. +Exodi 20.
VVordt Jesus door Godts Geest, meer als vvy gesalft, genaemt
Godt, soo can hy oock Godts Soon daer door oock syn befaemt.
Soo hy Scheppers hooghst Eernaem, als Godt can dragen
Door Godts Geest hey liginge, naer Godts behagen.
So can hy veel meer door Godts Geest, als Godts Dryheyts cracht,
+ Heyliginge, vvel Schepper, end' Godts Soon syn geacht.
D' Engel, lesus door Geests heyliging, heeft geseyt, +Lucae. cap. 1. vers 35.
Sal syn genaemt Godts Soon, als Lucas dat uyt leyt.

VVaerop Christus getuyght, laet dat geen vvonder vvesen,
Dat ick van VVaer heylicht, my noem Godts Soon gepresen.[+]
Sulcks dat Pauli gheloof, en roem vvaerachtich is,
Christus is Godts Soon, door Geest heylichmakingh vvis.
By vvelcks heylichmakinghs Geest, met Paulo vvilt verstaen,
Godts uytgaend' cracht, die hiet Geest, naer Godes vvoort vermaen.
Godt *Genesis een* ons dat vvaerlick maeckt bekent:
Sulck tot geen aer geloof, met my voortaen u vvent.[+]
De vvoorden daer uyt gedruckt vermonden onderscheydt
Tusschen Godt, en Godts cracht Geest, de text dat selfs uytleydt.[+]
VVelck meldt, dat Godt in 't begin schiep Hemel end Aerdt:
By vvelck vvoordt Godt vervat Dryheyt in Eenheyt maerdt.
Tot bevesting van sulcks, sal niet ondienstich vvesen,
Die vvoorden die Godt sprack, in 't scheppen van menschs vvesen,
Staen *Genesis een*, Godt seide als volgt verhaelt,[+]
Laet ons menschen maken, die onse beeldt afmaelt.

[+]Joannis c. 10. v. 36. Rom. c. 1. v. 4.

[+]Genesis cap. 1. vers. 26.

[+]Romeynen cap. 1. vers 20.

[+]Gen. c.v. 1. 26.

De woorden laet ons, op 't woordt van Godt seyde geseyt,
+ Roepen dat in 't woordt Godt Godts Dryheyt, in Eenheyt leyt:
Soo dat 't woordt seyde, end'laet ons van Godt gegaen,
Melden buyten Godt, naest Godts Geest, Godts-spraeck testaen.
VVant daer geschreven staet, als Godt de werelt heeft gemaeckt,
+ Dat Godts Geest op de wateren sweefde, uyt Godt geraeckt;
Soo cunt ghy daer uyt wel begrypen d'onderscheyt
+ Van Godt, en syn Crachten, die hy uyt 't wesen spreyt.
d' Een cracht Godts noemt Mosis, Godts heylich swevende Geest
Die op de wateren was, doe d' Aerd' leedich is geweest;
+ Soo is die Geests wesen niet, diemen oock Geest noemt,
Noch derde Godts Persoon, diemen Geest heylich roemt.
VVant 't wesen Godts, end' derde Godts persoon Geest genaemt,
VVoonen in ontoegancklick licht, als Paulus befaemt.
Maer Godts swevend' Geest, daer boven van is vermelt,
Uyt Godt gegaen is, in plaets toeganklick gestelt.

+1 Joannis cap. 5 vers. 7.

+Genesis cap. 1. vers. 2.

+Rom. cap. 1. vers 19. 20.

+Johan. cap. 4. vers. 24. 1 Johan cap. 5. vers. 7. 1 Timoth c. 6. vers. 16. Genesis cap. 1. vers. 2.

Siet hier d' onderscheydt tusschen Godt, end' eerst uytgaend' cracht,
Godts d'ander uyt gaende cracht, Godts woordt, Godts spraeck mé acht.
Sulcks blycket onwederspreckelick te wesen waer,
VVant die twee crachten Godes, Mosis verclaert claer
't Middel Godts te zyn, waer door ons Godt geschapen heeft,
All' wat inde wereldt, inde Hemel end' elders leeft.
VVant Godt spraeck, en noemen op yder dach volbracht,
Schepselens wesen men daer door te wesen acht.
Dat sy door Godts uytgaend' Geest 't leven hebben ontvaen,
Cunt ghy uyt Davidts verhael, ten rechten wel verstaen,[+]
Die roemt dat door Heerens woordt, Heemlen syn gemaeckt,
Door Geest syns monts, haer Heyr, in 't leven syn geraeckt.
Soo by Pauli heylichmakings Geest, ghy moet verstaen,
VVaer door hy Christus Godts Soon noemt, naer Mosis vermaen.
Godts uyt gaende Geest, die op de wateren sweefde;[+]
So Job roemde, 't leven te syn, dat hy leefde,

[+]Psalm. 33. vers. 6.

[+]Iob. cap. 33. 10.

+ VVelcks Geest Godes cracht wordt heilichmakinghs Geest genaemt,
Om dat hy vervallen mensch tot duegdens plicht vermaent; +2 Petri cap. 1. van vers 2.
Door welcke krachten soo mensch, tot duegden plichten raeckt. tot 9.
Men seyt heylich is hy, naer Godts beeldt weer her maeckt. Gen. cap. 1. vers 26.
Siet hier d'onderscheyt tusschen Godt, end' eerst uyt gaende cracht
Godts, d'ander Godts uyt gaend' cracht, Godts woordts spraeck wert geacht.
+ Als voorhaelt dies roemen tot Godts eer voorts betracht,
Christus als swack gecruyst, te leven door Godts cracht. +2 Corinth. c. 13. vers 4.
So dat Godts cracht, end' Heylich geest Een eenheit self is,
+ Petri end' Pauli woorden getuygen dat gewis.
Want Petrus seyt: dat wy door Godts cracht sijn bewaert +1 Petri cap. 1. vers 5.
Tot salicheyt, die naer sal syn geopenbaert.
+ End' Paulus betuygt dat Godts Geest is een seeker [...]andt
Den volcke Godts, die haer Heyl sal stellen oock ter handt. +Ephes. cap. 1. v. 13. en 14.
+ Soo roemt hy: Christus is door Heylichmakinghs geest,
Synde Godts cracht, Godt end' Godts Soon altyt geweest. +Romeynen c. 21. vers. 4.

Te meer hy seyt, dat die Geest Christus heeft doen opstaen[+]
Uyt graft, vvaer door Godts volck sal sijn gevveckt, doet vermaen:
Tvvelck moet syn nootsaeckhck end' waerlick Godes cracht:
Want Godts weses glants, doot nader van menschs geslacht.
Soo dat Pauli brief aen Ephesien gesonden,
Meldt Godts cracht, end Geest een te zyn tot alle stonden.
't Welck blyckt, als hy toewenscht haer de Godlick segen,
Roemt mee Christus leeft door Godts cracht aller wegen.
Soo dat al die Naemen daer mee Christus is vereert,
Hy draeghet door Godes cracht, als Godt sulcks heeft begeert.
Waer door men hem noemt, wonderlick, Raet, Sterke Godt,[+]
Eeuwicheyts Vader, vrede - Vorst, op Godts gebodt,
Emmanuel, Jesus, ende onse Gerechticheyt;
Gesalfde, Salichmacker, waer Godt ende waerheyt,[+]
Die naemen hy van Godt, door Godts cracht heeft ontvaen:
Dies hem soo waer Godt noemt end' Godes Soon voortan!

[+]Romeynen c. 8. vers 11. Exodi cap. 33. van v. 18. tot 't eynde. Ephes. cap. 3. vers 16.

[+]Esaiae cap. 9. vers 5. end' c. 7. vers. 14.

[+]Jeremiae cap. 23. vers 6. 1 Joannis cap. 5. vers 20.

+ Christus menschs kindt, hier soo werdt genaemt, om ons verstandt
Te leeren, dat Gods wesen self heest een aer selfstandt.
Godt draecht de naem van Godt, door't weesen van een Geest,
Iesus mensch Godt is, dat hy gesalft is gheweest.

+ Welks menschs kindt, Mariae Soon, men oock Heer Iesus noemt:
VVant hy syn volck salich maeckt, soo Christus soo beroemt,
Of gesalfde boven ons, door Godts Geest volbracht;
Daerom hy sy u Godt, daerom Gods Soon hem acht.
Die hem door het woordt Christi, geen Godes Soone hiet:
Gods schrift hem leugenaer noemt, Godts segen hem verliet!
Maer salft die door heylingh hem Godes Soone eert,
Hy self soo Godts Soon te zyn, wel duydlick begeert.

+ Dat Iesus Christus Godts Soone Eenichgeboornis,
Uyt Godes woordt dat verstaedt te syn, als volgt ghewis.
VVant noyt mensch, soo van Godt ghescapen is voorwaer,
Als Christus ons Heer, als Basuynet Godes maer.

+Iohan. cap.4. vers. 24. Psalm. 45. vers. 8.

+Matth. c. 1. v. 21. Ps. 45. v. 8. Rom.c. 1. v. 4 1. Ioh. c. 2. v. 20, 21, 22, 23. Joh. c. 10. v. 36. 1. Ioh. c. 2 v. 22, 23. Ioh. c. 10. v. 36.

+Gen. c. 3. v. 15 Ioh. cap 1. v. 14. Hebr. c. 1. Luc. c. 1 va□ v. 30. end' voorts.

Syn Lichaem niet uyt aerdschs stof, als Adam is ghemaeckt,[+]
Noch uyt Mans rib, als Eva tot een Vrouw is geraeckt,
Noch door besenaedinghe van Man end' Vrouw als wy,
Maer door Godts spraeck, uyt Vrouws saet 't Lichaem crege bly.
Syn ziel door Godts Geest, op hem by sonder neer gedaelt,[+]
Stondt daer door met 't lichaem mensch als Lucas dat verhaelt;
Door Geest meer gesalft, als ander meegenoten,
Is sonder maet, met Geests gaven overgoten.
Daer wy door Godts-spraeck, ende Godts Geest geschapen vroom,[+]
Bemacht met een vry wil, te houwen het boos in toom,
Begaeft door Geest, niet om sondaers sond' te dragen,
Als hy is gheweest, naer Scheppers welbehagen;
Door welck Geest, doe wy anders niet en dede als goedt,
Wy Soonen, end' Dochteren Godts, waren te saemen vroedt:
Want wy naemen te saem, Godes geboden waer,
Soo door wets plicht waren Godts Soonen Doch'tren claer.

[+]Genes. cap. 2. vers 7. ende 21.

[+]Lucae c. 1. van v. 26 tot 36. Joannis cap. 3. vers 34.

[+]Genes cap. 2. v. 15, 16, 17. Esaia c. 53. Colosl. cap 1. 2. Corinth. c. 6. vers 16.

+ Maer Christus heeft altijt goet gedaen, end' 't quaet gehaedt,
Soo waer genomen Godes geboden vroeg, end' spaedt;
+ Maer wy hebben in voor ouders Godts wet veracht,
Soo Godts kindrens naem verlooren in sond' versmacht.
+ Hy alleen in quaets haet, in 't goet volhert gebleven,
+ Hy alleen door sijn duegt ons waert by 't Eeuwich leven,
Hy alleen is die Heldt, die streedt in Adams val,
Door Godts genaeds gifts goet, soo sterven wy niet al.
Hy, die door Godts Geests cracht heeft betaeldt ons sondens schult,
+ Als hy dee Godts wil, doot leedt om sonds straf met gedult.
Hy heylich sonder sond, heeft ons met Godt bevreedt.
Hy rechtveerdich door 't goet, door smert end' door syn leedt,
+ Hy, soo geboren, gesalst, naer Godts wet soo geleeft,
Hiet Godts Eenich-geboorn Soon, Godt hem oock namen geeft,
Boven menschen en Eng'len, als Paulus vertaelt:
Soo hem Godts Eenigh' Soon met my te zyn verhaelt.

+Psalm 45. vers 6.

+Romeynen 5. vers 12.

+Psalm 45. vers 8.

+Rom. c. 5. v. 15.18. ende 19.

+Esaiae 53. 1 Petri 2. v. 22, 23.

+Ephes. 1. v. 2, 3, 4. ende vers 22. Hebr. c. 2. v. 34, 15.

Hy wordt genaemt ons Heer, van Godt daer toe vercoren,[+]
Voor werelts grondts gebouw, dat wy niet gaen verlooren;
VVaerom men hem noemt menschs end' Eng'lens Hooft vermaert,
Ons Heers gerechticheytons lost en heeft bewaert.
Hy heest ons vry gecocht door syn bloets, end' doots wonden,
Uyt Satans Slaverny, op dat wy souden monden,
Dat hy ons Heer Een zy, van Godt daer toe geschickt;
Dat leert vryheyt gecocht, door syne doots gericht.[+]
Welcks ons Heer Jesus, uyt Maria ontfangen is,
Uyt Davidts saet, sonder mans toedoen, door Godts cracht wis,
Als Gabriel Gesant, Godts Engel dat voorseyt:
Godt heeft uyt 't saet, vleesch, bloet sijn Lichaem toebereyt.
Syn Lichaem niet Hemelsch is, maer is uyt aerdt gemaeckt:
In Adams als uyt Aerdt, uyt Eva mans Rib geraeckt,[+]
Zyn saet in Eva was, als Godt ons dat vertaelt,
Syn menscheyt soo te zyn, uyt saedts aerdt doch verhaelt.

[+]Psalm. 114.1. Judae. 1. v. 1. Colloss. 1. vá vers 11. tot 23. en c. 2. v. 10. 1 Petri 1. vã vers 1. tot 6. Esaiae 53. en c. 63.

[+]Act. 4. v. 22, 23 en Tit. 2. v. 14. Heb. 9. v. 14, 15. Esaiae 9. v. 5, 6. Psalm 132. v. 11.

[+]Rom. 1. v. 3. Lucae cap. 1.

+ Schouwet des Ante - Christs leer, die Jesus niet Belydt
In vleesch gecomen te zyn, dat die boos Benydt.
Leert hy Hemels? 't is niet: heeft vleesch end' bloedt uyt Aerdt:
Syn Ante - Christs leer, te aenvaerden syt vervaert.

+ Valsch versiersel syner leer is menscheyts doors fenyn,
Genomen uyt Godts woordt en dranck tot sijn Hels pyn:
Hy seyt Christus Lichaem moet syn Hemelsch voowaer
Want Christus seyt ick vaer, daerick te vooren waer,

+ Op ten Hemel, end' Paulus Corinthers heeft geleert,
Dat ons Lichamen Aerdt, tot Hemels sal syn gekeert;
Beyd' waer is, hy seyd' ick vaer, daer ick eertydts waer,
Op ten Hemel, en oock Pauli voorseyde maer.
Men gelooft maer niet, soo als de Ante - Christ vermelt,
Maer verstaen de woorden, als Godts woordt selfs vertelt,
Christus voer ten Hemel, van waer hy quam van daen,
Niet met Lichaem neerdaelt: uyt Vrouws Saet dat ontvaen.

+1. Joannis c. 4. vers 2, 3. Lucae cap. 24. van vers 36. tot 41.

+Ioannis c. 16. vers 28, 29. Ioannis c. 17. vers 18.

+1. Corinth. c. 15. vers 35. en voorts.

Maer ziel ghemaeckt van Godts Geest, uyt Hemel nederdaelt,
Soud' vaeren weer daer met Geest, soo Christus dat verhaelt;
Soo Godts Geest, die Godt uyt Hemel heeft gesonden,
Die Christus gaf syn Ziel, voorts syn geboorts stonden.
Die Geest, waer door syne Ziel, boven ons gesalft was,
Seyde doe weer met Ziel, ten Hemel varen ras;
Soo't Lichaem Christi niet uyt Hemel is neerdaelt,
Maer dat het is geweest Godts Geest, Godts cracht verhaelt.
Soo valsch is, Christus heeft een Hemels Lichaem ontvan,[+]
VVant ten Hemel vaert, als hy eertydts quam van daen;
VVaer is 't Geestelick Lichaem sal syn my aengedaen?
Dit myn Lichaem sal niet verand'ren noch opttaen
In een ander: want gelyck het graen gesayt end' sterft,[+]
Geen ander Lichaem als graens geslacht is men siet erft;
Soo sal dit myn Lichaem gestorven in t' opstaen,
Met die beend'ren, zeen'wen, vleesch, huyt syn weer omvaen.

[+]Joannis cap. 6. vers 6.

[+]Esekiek cap. 37.

Want Job oock heeft getuyght, dat het hem selfs sal geschien,
Doe hy claeghde in noot tot Vrienden end' ander lien;
Seggende doch dat myn verlosler leest, ick weet,
Godt sal my naemaels uyt Aerdt wecken hy beleedt.
[+] En sal daer naer met dees my huyt worden omvangen,
En salin myn vleesche myn Godt, sien vry van bangen. [+]Job. cap. 19. vers 25, 26.
't Welck waer te sullen syn Ezekiel bewyst:
Dies Jesus u Heer soo een vleesche Heylant pryst:
Want hy die menschens beend'ren die gestorven waren,
Op Godts woordt door spraeck, heeft elck been by been doen garen;
Op syn Prophets woordt, daer zenuwen op quam,
Oock syn vleesch en syn huyt creegh yder mensch weeran,
Soo waer is: wy met Job in Hemel sullen sien Godt,
Met onse Aerdtsche lichamen, uyt wysen Godts gebodt,
Die wil dat yder mensch, in Hemel sy gecroont,
Maer rechts doen in Christo Godts werck sal syn geloont.

Soo myn Aerdts Lichaem, sal van sondt Lichaem syn ontkleedt,[+]
Als Paulus voor syn doot, dat tot Godes eer beleedt:
  Ick sal opgeweckt, met and'ren verand'ren haest,
  In 't laetste Oordeel, als Godts laetste Basuyne blaest;
Myn Aerdts Lichaem, sal met ander hoedanicheden
Bekleedt worden, in het opstaen uyt 't graft beneden,
  Dit myn sterslicke Lichaem, sal onsterslick syn:
  Myn ziel met Lichaem vereenicht, verloost van pyn.
Myn Lichaem gestorven in oneer, sal opstaen weer
Onbederflick, van swackheyt in cracht, Heerlyckheyt Eer,
  Soo myn natuyrlick Lichaem sal Geest'lick wesen,
  Niet dat vleesch en bloet, myn Lichaems natuyrs wesen,[+]
In een Geest'lick, Hemels Lichaems, verand'ren sal,
Daer tegen strydt Godes oordeel in alle geval.[+]
  Paulus seyt een yder sal in 't Lichaem ontvaen,
  Naer dat hy goedt ofte quaet sal hebben gedaen.

[+]1. Corint. cap. 15. 1. Thessal. c. van vers 13. en voorts.

[+]Ephes. cap. 6 vers 8.

[+]Levitic. c. 26. Deuter. c. 28. Dan. c. [1]2. v. 1.2.3. en 10.

+ Soo dat als wy 't aerdsche Lichaem hebben gedragen,
Volgens Pauli seggen, sullen't Geestelick oock draegen:
+ Niet verand'ren in Geest'lick, of Hemels stof,
Maer ons Aerdtsche Lichaem van sond' gescheiden of.
Ons Lichamen zynde door sond' sterslick, bederslick,
Door Godts Geest gheweckt sullen verand'ren onsterslick.
Want wy dan door Godts Geest sullen heylich leven:
Soo niet sterven, en naer d' Hemel ons begeven;
Om dat ons Lichamen, blyvende vleesch ende bleet,
Opgeweekt door Godt, in Hemel sullen lyn behoet;
En Christ Geest, ons in Hemel gebieden sal,
Sullen Aerdts oock Geest'lick Hemels menschen sijn al.

+ Matth. c, 25. van 31. en voorts.

+ 2. Thessal. c. 1. van vers 3. tot het eynde. Apoc. c. 20. van v. 11. tot het eynde.

+ VVant men rechthck een weses naeme can dragen wel,
Als is men 't vvesen self niet, als blyckt by een voorstel.
+ Paulus hem selve de Corinthers Vader noemt,
VVas haer bloedts Vader niet, want ongetrouwt hem roemt:

+ 1. Corinth. c. 2. vers 8.

+ 1. Corinth. c. 4. vers 15.

Maer om dat hy haer, als een Vader pleegh, heeft bewaert,[+]
Geen natuyrs Vader sijnde hem doch haer Vader maert.
Petrus seyt wy worden Godts natuyr deelachtich,
Niet weses natuyr, wiens licht is seer te crachtich;
Oock Godts weses natuyr Heerlickheyt menschen belet,
Syn weses natuyrs deelachtich te sijn door Godts wet.
't Is uytgedruckt in Exodo Drieendertich,[+]
So moetmen verstaen by Godts natuyr eendrachtich,
Te zyn Godts natuyrs gaven alleen deelachtich,
Die hy ons meedeelt, door sijn Godtheyts cracht Almachtich;
Soo aerdts sijnde Geest'lick, end' Hemels sullen zyn,
Dit sal geschten door Godts Geests natuyrs gaven syn.
Jesus Christus ons Heer, saet des Vrouws geboren is,[+]
Uyt de Maeght Maria uyt Davidts stamme ghewis,
Sonder Mans bekentenis, door Godts cracht volbracht;
Als Mattheus end' Lucas schryven wel bedacht.

[+]2 Petr. cap. 1[2] van vers. 3. tot 10.

[+]Exod. c. 33. van vers 18. tot 'teynde. 1. Corinth. c. 12. v. 12.

[+]Matth. c. 1. v. 18. Lucae c. 1. vers 26.

Geboren als de Engel des Heeren heeft verclaert,
Om allers Volckens Salichmakers te syn vermaert.
VVelcks Salichmakers macht, Jesu is gegeven,
+ Door de naem Christus, door Godts chracht hooch verheven:
't VVelck is geseyt Gesalfde, hy ons dan Salich maeckt, +Johan. cap. 1. vers 42.
Niet Salichmaker door Godts natuyr selfs, dat doch staeckt
+ Te roemen, roemt met Paulo, alshy Tito seyt:
Hy my Salicht door Godts Salichmaker bescheyt, +Tit. cap. 3. vers. 3[.4].
+ Om te zynmenschens behoeder uyt werlts geslacht al,
't Welck is der Uytvercorens en Eng'lens Lof-geschal: +Lucae cap. 3. vers 14.
Want d'Eng'len songen, naer Christi geboorte ras:
Eer sy Godt, vreed' op Aerd', menschs welbehagen pas.
Welcke goeders Engelens, Hemels-Heyr Lof-sangh schoon,
+ Gesonden, comende van Godt uyt d' Hemel, Godts Throon,
Nodicht ons al, dat wy tot Godts eer met aendacht, +Genes. c. 38. vers 12.
Oock loven Godt voor syn Soon, ons Heer hogh geacht; Johan. cap. 1. vers 52.

Welck Soon voor werelts grondt, is geordonneert te wesen[+]
Godts form, waer door Godt ons Menschen schiep hoogh gepresen,
Om te zyn syn dueghdens evenbeelt gelycknis,
Als is gebleken, door syn comst getuygenis;
Want Godt heeft geseyt, door syne knechts rechtveerdigheyt
Veel sullen syn rechtveerdich, door Geest syns Heylicheyt.[+]
Hy sal Heyligen door syn Heylichmakend' Geest,
Want hy heeft haer sonden gedragen minst, end' meest.
Soo gelooven wy dat Christus voor werlts gront,
Van Godt is bescheyt, ons borgh te zyn tot aller stont;
Die door syn gerechtigheyt, voor ons heeft volbracht;
Dat Duyvel door sond' niet Eeuwich heeft vercracht,[+]
Hy is om onsent wille in armoet geboren:
Voor werlts grondt, om ons sonds smert te dragen vercoren,
Daerom heeft hem Duyvel inde VVoestyn versocht,
End' is door syn Apostel Judas selfs vercocht.

[+]Ephes. 1. van vers 3. tot 8. 1 Petri cap. 1. vã vers 2. tot 6. Hebr. 2. v. 2. en 3.

[+]Esaiae 53. 11. Rom. 5. v. 17, 18, 19. Ioh. 17. van vers 18. en voorts. Hebr. 7. v. 12 Rom. 5. v. 15. en 19.

[+]Matth. 4. van vers 1. tot 12. Matth. 26. v. 4. en voorts vers 55. ende 65.

Door Overpristers end' Ouderlingens groote schaer,
Gewapent met svveerden, stocken gevangen voorwaer;
Soo als een Moordenaer, aen Cajaphas gebracht,
Op tvvee valsche getuygen, als een Lueghnaer geacht,
Soo als Godts Last'raer schuldich te zyn de doot verclaert;
Daer op spogen sy hem, in 't aensicht als schryft bevvaert,
Gaven hem kinnebacks slagen tot Godheyts spyt,
Brachten hem Pilato gebonden seer benydt;
Die naer dat hy valschlick beschuldicht was in ontschuldt,
Sonder veel te spreken, leedt geesselen met gedult.
Kryhs-knechten hem een Purpur en mantel aende'en,
Met een doorn' Croongekroont, leyden hem terstondt heen,
Alvvaer hy soud' lyden, met een riedt in sijn hant,
Soo smaedtlick, bespodt men hem aen 't Cruys genaegelt vant.
Soo geloven wy, dat Jesus heeft geleden,
[+] Om ons sonden onder Pontio verleden:

[+]Matth. c. 20. vers 28.

Om dat hy voor ons sonden Godts Oordeel most voldoen,[+]
Storf, ons vryende daer door als door ons Sonds rantsoen,
Des Cruys vervloeckte doot hy swaerlick heeft gesmaeckt
Naer dat hy is bespot, geslagen end' gelaeckt,
Syn bloet heeft gestordt, tot soen-offer onser sonden,
Als hy werdt gekruyst, en creghe vyf bloedts doot wonden,
VVaer door hy droeflick riep tot syn verlosler Godt,
VVaerom hebt ghy my verlaten, myn Godt, myn Godt!
VVerdt doe in gebedts stondt darelyck van Godt verhoort:
Soo dat hy vvanhoopte niet, als hy voorts sprack dat hoort,
Niet mynen wil, maer uvvil geschie, ô Godt myn:
Zyn ziel Vader gaf, storf vry synde soo van pyn;
Als Paulus daer van ons heeft gedaen claerlick vermaen,[+]
Christus is gestorven, begraven end' opgestaen,
Gestorven naer de schryft om onsers sondens daet,
Begraven tot doots sekerheydt om sonden smaet;

[+]Matth. c. 27, v. 28. end' 29. ende 30. end' van vers 39. end' voorts. 1. Joannis c, 1. vers 7.

[+]1. Corinth. c. 15. v 3. 4. 1. Thess. cap. 42. vers 38.

+ In 't graft neerleyt besloten, ter Helleneer-gedaelt,
VVant 't grast end' Hel een te sijn, Iacob ons dat verhaelt; +Genes. 42. v. 38.
VVant inde Hel duyster is, in 't graft ist so mee,
+ Soo hy ind' Hel gedaelt, aenbrocht ons Godes vree.
Op derde dagh geweckt, sijn Lichaem onbedorven, +1 Cor. 15. Psalm. 16. v. 10.
't Welck van Godt was voor seyt, al eer hy was gestorven; Math. 12. v. 40.
+ VVaer door ons dese troost, van Godt is neergedaelt,
Dat quaet ons verlaet, sijn opstaen ons quaet vermaelt: +Handelingh' der Apostelen
Godts vrede door sijn opstaen, sijn volcke toegebracht, c. 1. v. 3.
+ Doe Christus haer verscheen, die toewenscht haer met aendacht,
Is veertich dagen daer nae op d' Aerdt oock geweest: +Marci 16. v. 19. Lucae 24.
Haer geleert, onderricht, hoe Godt moet sijn gevreest. v. 50, 51. Joh. 10. v. 19.
+ Is doe in sulck Godts plicht ten Hemel opgevaren,
Gelijck d' Apost'len, in haer Handelingh' selss verclaren; +Handelingh' der Apostclen
Naer Christus haer tot Godts diensticheyt had'beraemt, c. 1. van v. 4. tot 12.
Een wolck hem wegh nam ten Hemel, als is befaemt.

Soo dat Christus naer syn Menscheyt, niet meer op Aerd'is,
Alsoo Heemlens Hemel, hem moet houwen doch ghewis,
Tot al sal zyn ver vult, wat is van Godt voorseyt,
Door syn Geest Godes cracht, als Godts woordt dat uytleyt.[+]
Maer by ons blyft met syn Geest, als hy selfs heeft verclaert:
VVaer door hy ons hoet, beschermt, verlost, en oock bewaert;
Dat geen haer van ons Hooft, noch musch' op d' Aerdt en valt,
Of 't moet syn wille syn, en soo 't hem wel gevalt.
't VVelck wel geschieden can, want can mensch' end' syne chracht,
Gescheiden van malkaer, yets doen yders door selfs macht,
Als Paulus betoont, doe hy sonds Oordeel velde,
Met Lichaem absent, met ziels cracht dat bestelde:
Soo can Christus met Lichaem, syn ziel in Hemels Throon,
End' met syn Godtlick' cracht segenen de Aerde schoon;
In Hemel door Godts dienst, voorspreken by ons Godt,
Dat syn Vader ons verleent een Erf Hemels lodt.

[+]1 Petri 1. vã v. 10. tot 13. Matth. c. 28. v. 20. 1. Petri cap. 21. vers 12. Joannis c. 14. vers 16. Joannis c. 15. v. 5. 1. Cor. c. 5. v. 3. 4. 5. 1. Joannis c. 2. v. 1. Coloss. c. 1. v. 12, 13, 14. en voorts. 19 20, 21, 22. 1. Pet. c. 1. vä vers 1. tot. 6.

[+] 't Volck die uyt niet beerft, die Godt heeft uytvercoren,
Voor werelts grondt uyt genae, dat sy niet gaen verloren,
Christi ghehoorsaemheyt van de tweede doot haer waert,
Besprengh' syns bloets ontsond' end' haer tot Godt vergaert.
Gesuyvert door sijn bloet, door syn opstaen ontbonden,
Van Sondts, Doots, Duyvels macht, genesen door sijn wonden;
Gerechticht door syn Geest in sijn gerechticheyt,
Ontfangen Hemels Erf, van Godt alsoo bescheyt.
Alle dese vveldaden ontvangen Christi Volk,
Naer dat hy is gevaren naer Hemel in een VVolck;
VVant hy door syn verdienslen, by Godt daer uyt vvarckt,
Dat Godt ons hier besoeckt en door sijn Geest ons sterckt,
Hy moest ten Hemel varen, dat alles vverdt volbracht,
't Geen door Propheren, en hem gesproken vvas bedacht;
Moest Christus lyden niet, soo Hemels eer ontvaen,
Maer hy had al volbracht, Luchts, hels quaet hadt verdaen.

[+]1. Joannis c. 1. v. 7. Esarae c. 1. van v. 3, 4, 5. 6, 7. Colloff c. 1. v. 12. 13, 14. en voorts 19, 20, 21, 22. 1. Pet. c 1. van v. 1. tot 6, 1. Ioan. c. 1. v. 7. Esaiae c. 53. v. 11. Rom. c. 5. v. 15. 28. end' 19. Heb c. 9. v. 14. 15. Joan. c. 14. v. 16 ende 26. Luc. c. 24. v. 26. Ioannis c. 19. vers 30.

Doe most hy door Hemels vaert, als op Tryumphs wagen,[+]
Gaen sitten tot bewys, dat hy 't quaet had' verslagen;
Ryden met Eng'lens Rey in 't Hemels Paradys,[+]
Om Heerschen aen Godts Rechter hant als ons Heer wys.
Dat Christus is aen Godes Rechter hant geseten,
Daer door ons niet en leert, dat waerlick wilt doch weten,
Dat Godt soude syn beleedt, met Hooft en handen:
't Welck Paulus laeckt door een naem van onverstanden
Jae Jesus Christus selfs seyt: syn Godt te syn een Geest,[+]
Die niet vleesch, niet been' en is, en soo moet sijn gevreest.
Soo verstaet by syn sitten van Godts rechterhandt;
Dat hy d' Heerlickst plaets cleedt diemen in Hemel vant.
Want als Coninck Salomon syn Moeder heeft gestelt
Tot eer, aen syn rechter hant syns Coninclicks ghewelt;[+]
Soo was Godts wil, naer Christus 't quaet hadt verwonnen,
Hem stellen aen rechter hant syn Crachts, om monden.

[+]Marci c. 16. vers 19.

[+]Romeynen c, 1. vers 21, 22, 23.

[+]Ioan. cap. 4. v. 24. Matth. c. 10. v. 28. Luc. cap. 24.

[+]Lucae c. 22. v. Hebr. c. 12. v. 2. Matth. c. 5. vers 34.

U Heer Jesus Christe sy cracht, Ryckdom ende wysheydt,
Heerlickheyt end' danck segging' Amen in Eeuwicheyt;
+ Want ghy zyt gheslicht, soo ons Gode vry gecocht
Door bloet, u Hemels-vaert heeft Satan onderbrocht.
U Hemels-vaert ons een Hemels toegaen heeft bereyt,
Daer door werdt ons Hemels vrueght van daer van u ghebeyt,
Door verwachtingh' des Geests, naer beloft ons gedaen,
Eer ghy ten Hemel voert, en van d' Aerdt syt gegaen.
Van welcke Hemels Throon Christus wedercomen sal,
+ Op de Wolcken in lucht, end'oordeelen 't Aerdtsche dal;
Als al sal syn vervult, en oock sal syn volbracht,
+ Wat Dryheyts Een wesen, Godts Dryheyt heeft bedacht.
Als hy sal weercomen op VVolcken in Hemels lucht,
Oord'len sal, als blaset Archangels Basuyns gerucht;
En als Christi Godts Soons stem sal werden ghehoort,
d' Aerd, Zee, Doot, en Hel sal geven syn Dooden voort.

+Open. Joan. c. 5. v. 9. end' voorts. Ioan. c. 16 v. 6. end voorts 22. v. Hand. der Apost. c. 1. van 9. tot 12.

+1. Thess. c. 4. van v. 13. tot 't eynde.

+1. Thess. 4. vá v. 15. tot eynde Matth. 24. v. 30. c. 25. van v. 31. end' voorts. Ioan. c. 5. v. 25. tot 30. Openb. Ioan, c. 20. v. 13. Act. c. 10. v. 42.

Door Christi Geest opgeweckt levendich sullen al,[+]
Met levenden Coomen in 't oordeel op 't Aerdtsche dal,
Sullen samen de Heer in wolcken gaen te moet,
Crygen segen, oft straf, nae yder heeft gevoet.
Die goeden, die Godt trouwlick op aerdt hebben gedient,
Beerven dan segen, die woordts daders Godt verlient:
Verandert in ooghs blick door Christi gerechticheyt,
Sonder wercken gerechticht in syn heylicheyt.
Sullen soo heylich naer goedens werkens ghevolgh gaen
Ter rechterhant Christi om wercks Heerlicheyts ontvaen;
Niet dat ons wercken de Hemel can verdienen,
Godt wil naer wercks daet, meer heerlickheyt verlienen;
End' sullen in 't oordeel haer Conincks stem aenhooren;
Comt gesegend' myns Vaders, ontvanght tot oorboren
Hemels Conincks ryck u voor wereldts gront bereyt.
O myn ziel! uyt genae, Godts Hemels vrueght verbeydt:

[+]Dan. c. 12, 1. Pet. 1. v. 17. Matth. 24. v. 45. en c. 25. v. 21. 2. Tim. 1. v. 9. Luc. 12. v. 42. en voorts. 1. Cor. 15. v. 52. Iac. 1. vá v. 21. tot 26. Gal. 2. v. 16. Eph. 8. v. 9. Openb. Ioan. 14. v. 13 Ps. 19. v. 1. Dan. 12. Math. 25. van v. 31. end' voorts. Es. 58. v. 7. en voorts Matth. 25. v. 21. ende 2[...].

+ VVacht u Salichmaker u yt Hemel in volheyts tyt,
Die u Aerdts Lichaemsyn Heerlick sal maken verblydt; +Philipp. c. 3. v. 10. en 21.
Gelijck cierende het met syn gerechtigheyt,
Comt soo ziel met Christo in Hemels heylicheyt.
Boosen die Godt haten, in wets verachtingh' verhert,
Snllen aen sijn slinker-hant ontvangen sondens smert;
+ Beschaemt belaen met vrees in haer sonden sterven,
Van heylicheyt ontbloot 't Eeuvvich leven derven. +Luc. 23. v. 30.
+ Beerven Godts Heerlickheyt, en syner Englens heyl,
In 't Hels Sulphers vier geplaeght daer blyven sonder feyl. +Lucç cap. 16. vers 25. end' 26.
Dies Mensch' in tyt u bekeert, eer Godts oordeel comt:
Dat ghy syt geheylicht, en niet en syt verdoemt.
+ Ick gheloof in d' Heylich Geest, t' welck is Godts Dryheyts cracht,
Die Godts wesen Een ‘end’ Godts Dryheyt heeft voort gebracht; +Genes. cap. 1. vers. 2.
Als 't woordt Godt selfs leert, dat Godts Geest Gods cracht sweefde,
Op wat'ren, als Godt al schiep', eer yet oock leefde.

't Welck is een Godes macht, waer door yder schepsel leeft,[+]
Jae alles daer door is wat Hemel end' Aerd' uygeeft.
Het is een Godes cracht, daer door ons Godt verlient,
Wat tot 't leven end' tot ons salicheyt oock dient.
Ick Geloof door die Geest synde Godts uytgaende cracht:
Godts kerck werdt gebouwt, uyt aller Volkerens geslacht,
Welck menschen groot en kleyn uyt allerhand' geslacht,
Hy heylicht tot syn volck door dueghdens plicht geacht.
Welke uytgaende Godts Geest, synde Godts heylich cracht
Gesonden van Godt, werdt door Christum tot ons gebracht:
VVaer door Christus in hem, voor werldts grondt vercooren
VVaert, dat niet gaet een door Satans list verlooren;
Want als Satan haer wil, door sond' in sonden smooren,
Op Christi bee Godts Geest compt Duyvels werck verstooren:
Verhindert moord'naers aerdt, dat niet en werdt volbracht
Godes Volcks onderganck, sulcks als hy hadt gedacht.

[+]Psalm 33. v. 6. Job. 33. v. 3. 1. Petri 1. v. 3. 2. Tim. c. 1. vers 8. 2. Petri cap. 1. vers 3, 4, 5. Handelingh' der Apostelen c. 2. vers 17. Openb. Joan. c. 9. Tit. c. 2. v. 14. Joan. c. 14. vers 26. Eph. c. 1. van vers 3. tot 8. 1. Petri c. 1. van v. 2. tot 6. Joannis c. 8. v. 39.

+ Godts Geest door Christi dueght doot in ons de Satans macht:
Soo sond', doot, en Duyvel wyckt in 't Hels vier wert ghebracht,
Op Christi bee, Godts gesonden Geest ons heylicht
+ Door syn heylicheyt syn in ghemeynschap veylich.
Welck ghemeenschap Godt Geest werckt niet uyt een volcks geslacht,
Maer uyt volckens geslacht al, al is by Godt bedacht;
Soo volck'rens zielens al, door Godts Geest eens geraeckt,
Loven in 't ghemeyn Godt door Godts Geest soo gemaeckt.
+ 't Welck Godt volcks gemeynschap tweederley te syn bewaert,
Dan d' een op de Aerd', d' ander naer Godts volcks Hemel vaert,
Welck ghemeyschap Een Godts Geest, Godts cracht altyt werckt:
Godt ons in d' Aerdts, en Hemels gemeynschap sterckt,
Uyt dit geloofs artyckel wilt mensch' doch gaen leeren:
Hoe Godt tot gheloof brenght, hoe hy u gaet bekeeren;
Welck daden Godts te zyn Paulus beschryft seer bly,
Des Heeres Christi g[e]naed', end' Godts liefde sy.

+Joan. c. 20. v. 27, 28, 29. Ioannis c. 18. vers 9.

+Handel. der Apostelen c. 2. van v. 42. tot tynde.

+Handel. der Apostelen c. 2. v. 46, 47.

Ende gemeynschap des heyligen Geests met ons all,[+]
VVaer uyt men verstaet, dat die dwalen in sulck gevall;
Die leeren dat men Pauli woordt, daer moet verstaen,
Dat hy daer van Godts Drye selfs slanden doet vermaen.
VVant Godt die is der ord'rens Godt waer, volmaecklick wys:[+]
Niet doorsyn Geest Paulus, daer doet spreken, op sulck wys,
Als Joannis van Godts Dryheyts wesen spreckt;[+]
VVant Godts weses order, hier Pauli woordt ontbreckt:
Joannis sprekende van Godt, waer uyt Godt bestaet,[+]
Tuyght Drie in Hemel tuygen, daer in Godt is vervaet,
Vader, Woordt, en Heylich Geest, die Drye syn Godt Een.
Laet ons Godt van ons soo syn heylich aengebeen:
VVelcke ord're in Godts Dryheyts welen Paulus niet houwt,
Soo hy niet spreeckt, wat Godt is, of Dryheyts Geest inhouwt;
Maer hoe Godt door midd'len, syn liefde ons toeschickt
Door Christi genaeds gift door Geests gemeynschap plicht;

[+]2. Corinth. c. 13. vers 13.

[+]1. Corinth. c 16. vers 23.

[+]1. Timoth. c. 1. vers. 17.

[+]1. Ioannis c, 5. vers 7.

Om dat hy niet seyt Vaders liefd', end' Christi ghenae,
End' de ghemeynschap des heyligen Geest u bystae
Maer seyt Christi ghenae, en liefde des Vader,
Sy door Geest gemeynschap u zielen bewaerder.
Soo die Pauli woordt op Godt wesen pasten dwaelen,
VVant Dryheyts ordre men siet oordtlick niet verhalen,
Soo Paulus niet, daer van Godts Dryheyts Eenheyt roemt,
Maer hoe Godts liefd' werckt tot ons heyl die syn verdoemt.
Soo dwalen oock die geen, die inde Doop aenmercken,
Dat Christus door Doops leer ons heeft willen verstercken:
Als hy seyt: gaet leert, en Doopt in de naem van Godt
Vader, Soon, ende Heylich Geest, op myn gebodt.
[+] Dat Christus doe syn Apostelen heeft gaen leeren,
VVat Godts wesen is, hoemen Dryheyts Een moet eeren,
Doe hy seydt Dooptse in den naem des Vaders, Soon,
End' Heylich Geest, dat sy van sonden werden schoon

[+]Matth. c. 28. vers 19.

VVant men niet Soon tweede Persoon in Godts wesen noemt,[+]
Alsoo Joannis die 't woordt tot Godes eere roemt;
Soo Christus in d' Doop niet wat Godts vvesen is tuyght,
Maer wat troost sondaer schept, die om de sondaer buyght.
VVant hy door den Doop sondaers tot bekering he leyt
Joannis bekeringhs Doop dat selve oock verbreydt,
Bekeert u, en laet doopen een Iegelick uw,
In Jesu Christi naem, tot haet end' sondens schuw,
Op dat u sonde al, sy in syn naem vergeven;[+]
Dat ghy niet Eeuwich sterft, maer Gode comt te leven,
Soo Christus in Doops leer dan ons heeft openbaert,
VVat mensch geloven moet, die soeckt ziels Hemels vaert.
Eerst leert hy ons als hy seyt, in Vaders name Doopt:
Compt ghy belasten al, Godes Dryheyts liefde hoopt:[+]
Soo dat by 't woordt, Vader, Godts Dryheyt moet verstaen,
Vader, woordt, Geest syn bee doet selfs daer van vermaen.

[+]1. Ioannis c. 5. vers 7.

[+]Handelingh' der Apostelen c. 13. v. 38, 39. ende cap. 4. v. 10, 11. ende 12.

[+]1. Thess. c. 4. van v. 14. en voorts.
Matt. 11. 28.

Soo Dienaers des Heeres Doop, in u Ampt wilt betrachten,
Als ghy u Doop bedient, tot Godt syn u gedachten:
Verwacht in hoop naer gebedts daet syn goedicheyt,
Van syn Godtlick wesen, en syn Dryvuldicheyt:
Dat hy, als een Salichmaker, wil seegh'nen u werck,
+ Om Christi u Salichmaker genadens gift sterck;
En door Cracht syns Heylich uytgaende Dryheyts Geest,
Vyt liefd' in Iesu Christo u kind'ren geneest.
+ Als ghy Doopt in Soons naem, soo denck en doet gedencken,
Aen Christi verdiensten; bidt hem: dat hy comt schenken
V, en doet smaken Vaders liefd', sijn goedicheyt,
Dat op u 't saem neerdaelt Godts Geest tot heylicheyt.
+ Aenschouwt in 't waters handels plicht, cracht van waters aerdt,
Hoe dat 't water can schoonen, dat vuyl is end' beaerdt,
En maecken bemindt 't geen door vuylheyt wasgehaet,
Soo Christi bloet reynicht ons aller sondens daet.

+Tit, c. van 2. v. 4. tot 8.

+2. Corinth. c. vers 13.

+1. Petri c. 3. vers 21.

Als wy gelooven, dat 't bloet Iesu Christi heeft macht,[+]
Soo wel alst water puyrt te suyv'ren sonds mensch' geslacht:
Daerom Petrus in Doop, t' aenmercken ons beveelt,[+]
Niet dat't water in Doop, maer Christus al ons heelt.
Bidt, dat hy u all' ontsondt door syn gerechtigheyt,[+]
Dat hy syn Geest u sendt, u door Vaders liefd' bescheyt;
Dat die by u blyft, onder syn gebiedt u leydt,
Dat door sijn salvingh', sond' en Satan van u scheit,[+]
VVant als Christus seyt, Doopt in naem des Heyligen Geest,
Daer door leert hy syn uytvercoren minst ende meest:
Als sy hebben gebeden, dat syn genaede,
En Vaders goetheyt, op haer sij vroegh end' spade.
Dat sy hem bidden, en door hemsyn Vader smeeken,
Dat syne Geest, syn Gotheyt cracht, haer niet ontbreken,
Maer uyt den Hemel, op hem nederdael met cracht,
En brenght soo haer van Doot tot leven door syn macht.

[+]1. Joannis c. 5. vers 7.

[+]1. Pet. 3. v. 1. Psalm 51. v. 3, 4. 5.

[+]Joan. c. 14. c. 16, 17. Joan. c. 15. v. 26.

[+]Ps. 51. 13, 14, 15. 1. Ioan. c. v. 26 end' 27. Ps. 51. v. 12, 13, 14, 15. 1. Thess c. 4. van v. 17. tot het eynde Ioan. c. 14. v. 12, 13, 14. 1. Pet c.1. van v. 2. tot 6.

Bidt, dat hy u all' ontsondt door syn gerechticheyt,
Door Christi ghehoorsaemheyt, in lydens bangicheyt:
+ Op dat ghy Godt, end' Vader Christi mueght loven,
Dat ghy door syn Barmhertigheyt hoopt van boven,
Begenadicht te zyn, door sijn Geest, syn Godtlick cracht,
Dat hy u doet opstaen, door Christi opstandinghs macht,
Om te erven een Heylich Erf in Hemelryck,
Als ghy door die Geests cracht sult leven Eeuwichlyck.
+ Door welcks gheloofs artykelen Godt ons wil stercken,
Dat wy in een Heylich leven, door syn Geest mercken,
+ Dat wy weer Christi syn, syn Eevenbeeldt ghelyck,
Amen, Vaders, Soon, Geest, dat geeft ons door u Ryck.

+1. Corinth. c. 15. van v. 12. tot 23. Rom. cap. 8. v. 11. 1. Petri c. 1. v. 5. Lucae c. 17. vers 5.

+1. Thessal. 4. van v. 13. tot het eynde.

+Gal. c. 6. v. 6. Philipp. c. 3. vers 20, 21.

EYNDE.

Een Godts-Geests verlichtinghs Lof-Sanck

Op de wyse van de XXXVIJ. Psalm.

COMT Menschen, Volcken uyt Natien al t' saem,[+]
Danckt Jesum Christum met my in 't ghemeyn,
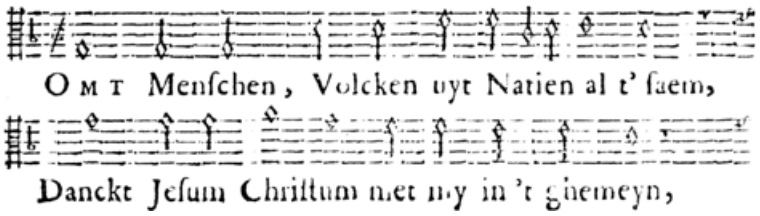
[+]Psalm, 34, vers 12. Matth. 28, vers 19.

[+] Syn Geest, leert ons, 't gheloof in Syn, en Godts-Naem,
Looft met my Hem, en Godt met Lofsanck reyn,
[+] Voor 't gheloof, 't welck ons in 't eeuwich leven leyt,
Haers Heerlickheyt, eeren soo Eng'lens treyn
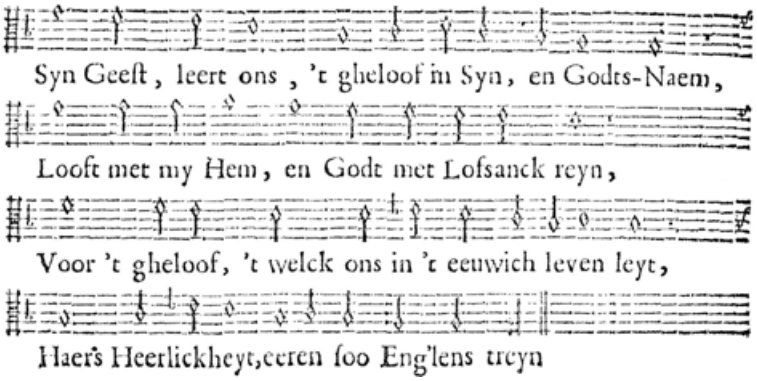
Syn Geeſt, leert ons, 't gheloof in Syn, en Godts-Naem,
Looft met my Hem, en Godt met Lofsanck reyn,
Voor 't gheloof, 't welck ons in 't eeuwich leven leyt,
Haers Heerlickheyt, eeren ſoo Eng'lens treyn

[+]Psalm 51. v. 13. Joh. 14. v. 1. 1 Cor. 12. v. 9.

[+]Habakuk. 2. v. 4. Ioh. 3. v. 16. Rom. 1. v. 17. Psalm 68. v. 9.

II.

Met haer leert onderscheyden Godt, en Syn Cracht,
Door sulcks onderscheydingh'kendt in het rondt.
U Scheppers, uws selfs Scheppingh', neemt dat in acht,
Want Christi Geest door Paulo dat vermont,[+]
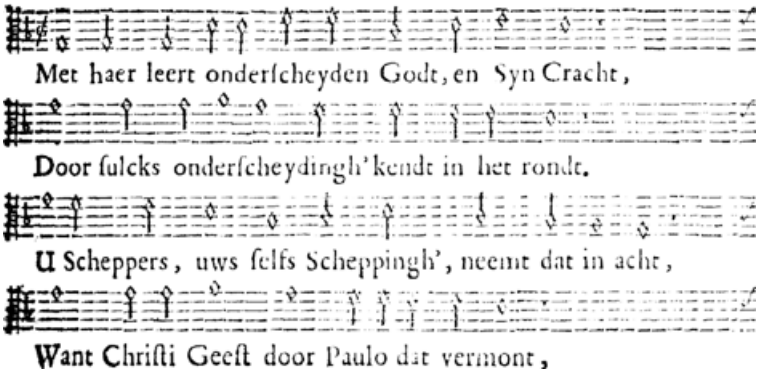
Met haer leert onderſcheyden Godt, en Syn Cracht,
Door ſulcks onderſcheydingh'kendt in het rondt.
U Scheppers, uws ſelfs Scheppingh', neemt dat in acht,
Want Chriſti Geeſt door Paulo dat vermont,

[+]Rom. 1. v. 19, 20.

+ Soo door Godts Geest het eeuwich leven verbeyt,
David door sulcks kennis de Hemel vondt.

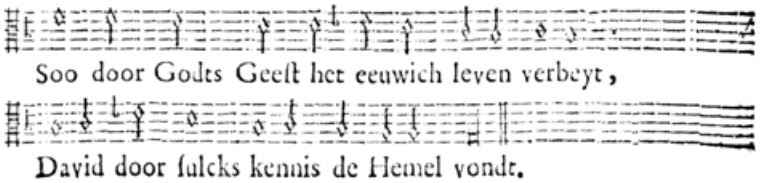

+Esaias 59. v. 21.
Rom. 8. v. 15, 16, 17.
Matth. 25. v. 46.
Psalm 45. v. 8.

III.

+ Aenmerckt Godt te zyn, Een Heylich Wesen Een,
Door Drie Selfs-standen, Vader, Woordt, en Geest,

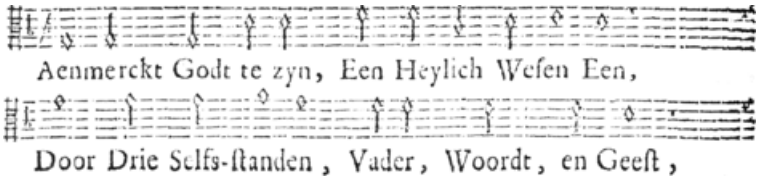

+Jacob. 2. 30. 1 Joh. 5. v. 7.
Dent. 4. v. 35. Gal. 3. v. 20.
Rom. 3. v. 30. Joh. 4. v. 24.

Weses leven, die Godt, sy doch aengebeen, Deuter.[+]
Geen ander Goden kent, Die is gheweest,[+]
Altijt in Ontoegancklick Licht woonachtich,[+]
Als Paulus leert, dat te gelooven leest.
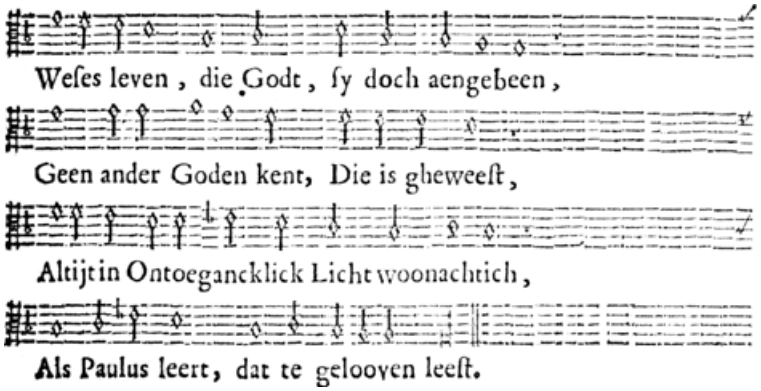
Weſes leven, die Godt, ſy doch aengebeen,
Geen ander Goden kent, Die is gheweeſt,
Altijt in Ontoegancklick Licht woonachtich,
Als Paulus leert, dat te gelooven leeſt.

[+]6. v. 13. cap. 10. v. 10. Matth. 4. v. 10.
[+]Exod. 20. 23. Deut. 10. v. 6, 7.
[+]Psalm 81. 10. 1 Tim. 16. v. 16.

IV.

[+] Uyt welck Licht, sulcke Godts Dryheyts Heerlickheyt
Spreyt, die Mensch' Godts Wesen Een sien belet,
Die 't Wesen Godts van der menschens Wesen scheyt,
Want Godts Evangelium, ende Wet,
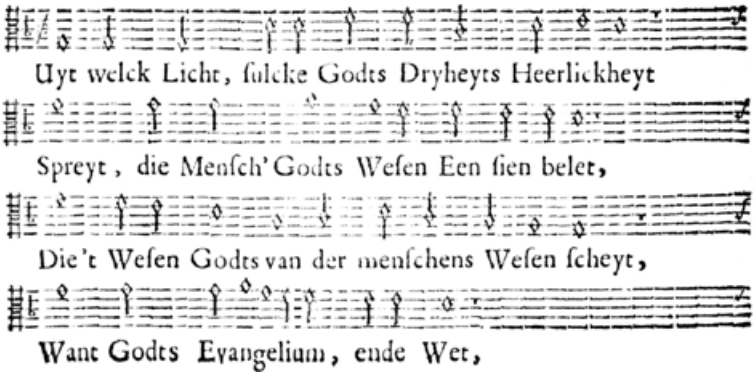
Uyt welck Licht, sulcke Godts Dryheyts Heerlickheyt
Spreyt, die Mensch' Godts Wesen Een sien belet,
Die't Wesen Godts van der menschens Wesen scheyt,
Want Godts Evangelium, ende Wet,

[+]Exod. 33. van vers 18. tot 't eynde.

Godt self, oft Persoonen te woonen in ons,
Door Godts Dryheyts Heerlikheyt, dat verset.

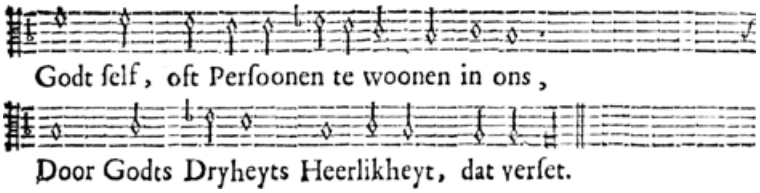

V.

Want des Heeres Wet seer goet, dat selfs ons leert,[+]
Als in Exodo drie-en-dertich staet,

[+]Rom. 7. 12. 16.

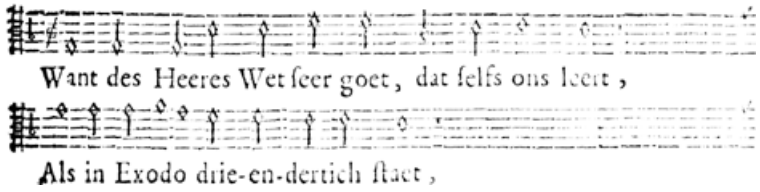

Dat Godt de Schepper, wil van ons syn geeert,
Dat niemant Syn Aensicht met kennis vaet,
Want syn Godes Heerlickheyt, seyt sulck belet,
Want naerder van syn Aensicht, hy doot slaet.

Dat Godt de Schepper, wil van ons syn geeert,
Dat niemant Syn Aensicht met kennis vaet,
Want syn Godes Heerlickheyt, seyt sulck belet,
Want naerder van syn Aensicht, hy doot slaet.

I. Pause.

VI.

Dat sulck waer is, het Evangelium melt,
Die Godts VVesen, end' Godts VVeses Dryheyt,
In een Ontoegancklick Licht, te woonen stelt,[+]
Daer Hemel, end' Aerdt, is van Godt bereyt,

[+]1 Tim. 6. 7. 15, 16.
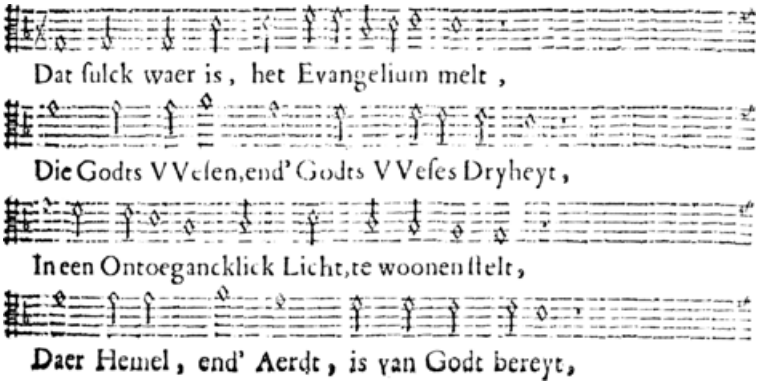
Dat ſulck waer is, het Evangelium melt,
Die Godts VVeſen, end' Godts VVeſes Dryheyt,
In een Ontoegancklick Licht, te woonen ſtelt,
Daer Hemel, end' Aerdt, is van Godt bereyt,

[+] Tot een licht toeganckelick, tot ons behoef,
[+] Soo 't VVesen Godts, daer niet verborgen leyt.

[+]Gen 1. v. 28, 29.
[+]Psalm 8. van vers 3. 5. tot 10.

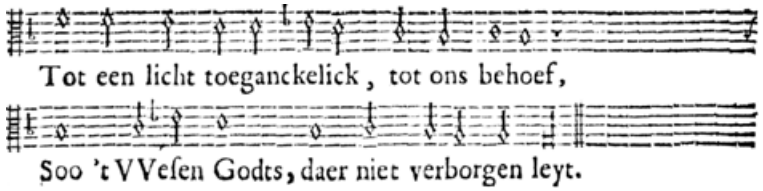

VII.

Maer wel Godts Crachten, daer in is onbepaelt,
Syn Spreken-VVoordt, end' syne Heylich Geest,

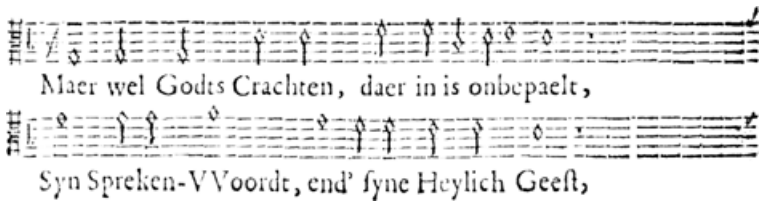

Waer door Godt al schiep, als David heeft verhaelt,
Als ghy uyt de Psalm drie-en-dertich leest.[+]
Door het VVoordt des Heeren, end' door Geest syns monts,[+]
Syn Heemlen ghemaeckt, end' haer Heyr geweest.

[+]Psalm 33. v. 6.
[+]Psalm 8. den 3. Sanghs vers.
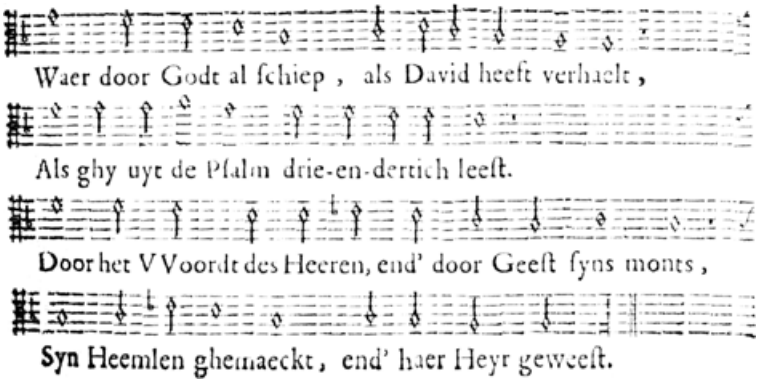
Waer door Godt al ſchiep , als David heeft verhaelt ,
Als ghy uyt de Pſalm drie-en-dertich leeſt.
Door het VVoordt des Heeren, end' door Geeſt ſyns monts ,
Syn Heemlen ghemaeckt , end' haer Heyr geweeſt.

VIII.

[+] Ick gheloof in Jesum Christum oock, naest Godt,
Als Christus te gelooven heeft voorstelt, [+]Joh. 14. v. 1.
[+] Die is Godes Soon Een, en oock ware Godt,
[+] Eeuwicheyts Vader, Vrede Vorst, end' Heldt, [+]1 Joh. 5. v. 21.
[+]Esaias. 9.v.5.

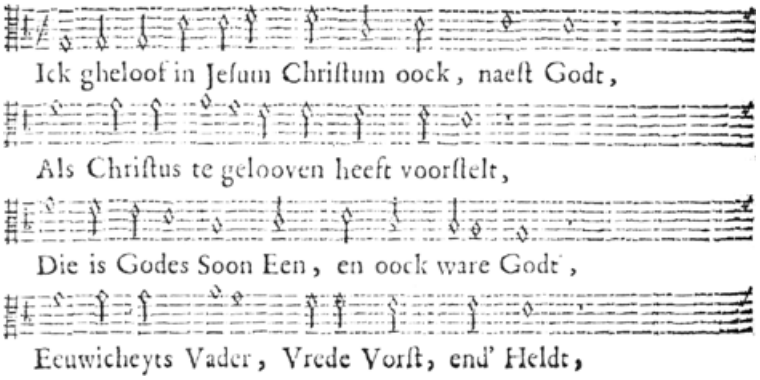
Ick gheloof in Jeſum Chriſtum oock, naeſt Godt,
Als Chriſtus te gelooven heeft voorſtelt,
Die is Godes Soon Een, en oock ware Godt,
Eeuwicheyts Vader, Vrede Vorſt, end' Heldt,

Emmanuel ghesalft op Godes ghebodt,[+]
Soo Jesus, oft Salichmaker hem meldt.[+]

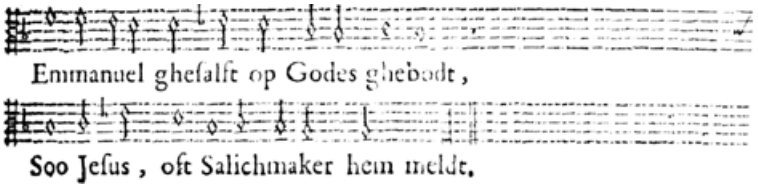

[+]Esaias 61. v. 1. end' voors.
[+]Matth. 1. van vers 18. tot 's eynde.

IX.

'T welck ter Godtheyts eer, en Christi Menscheyts prys,
Met Paulo verclaert in het openbaer,

[+] Datter is Een Godt, en Een Middelaer wys,
[+] Jesus Christus, Godts Eenich Soon voorwaer,
[+] Die ons met Godt versoent, rechtveerdicht, Heylicht,
Door Godts Cracht, daer door hy is, en leeft claer,
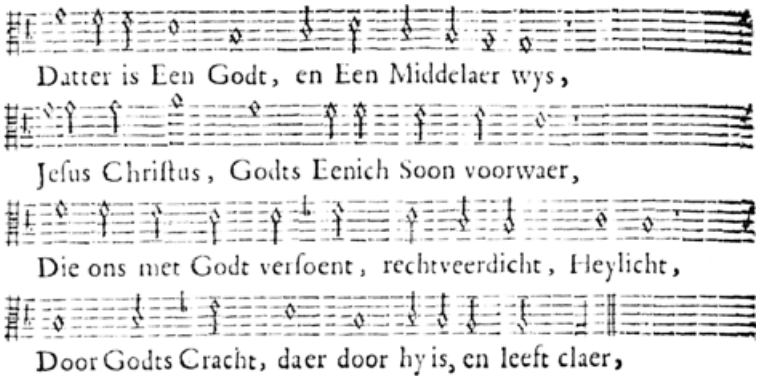
Datter is Een Godt, en Een Middelaer wys,
Jesus Christus, Godts Eenich Soon voorwaer,
Die ons met Godt versoent, rechtveerdicht, Heylicht,
Door Godts Cracht, daer door hy is, en leeft claer,

[+]Deut. cap. 10. vers 17. Genes. cap. 1.
[+]1. Timoth 2. vers. 5.
[+]Esai. cap. 53. 1. Corinth. 1. vers. 30. 1. Pet. 1. v. 1. en voorts 2. Cor. c. 13. vers. 4.

X.

Door Godts Cracht, daer door hy euwigh heylich leeft,[+]
Daer door Hy menschs Heyls Mid'laers Ampt uytwerckt,
Door bidden, goedt doen, want hy met quaets haet sweeft,[+]
Dat Godts Cracht hem meer als andere sterckt,

[+]2. Corinth. c. 13. vers. 4.

[+]Psalm. 45. v. 8.

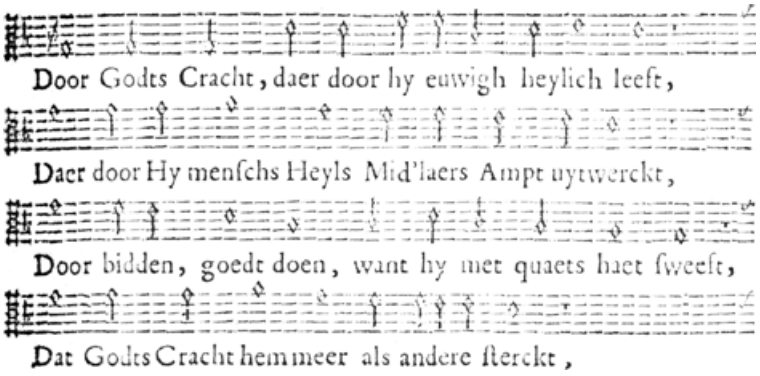
Door Godts Cracht, daer door hy euwigh heylich leeft,
Daer door Hy menschs Heyls Mid'laers Ampt uytwerckt,
Door bidden, goedt doen, want hy met quaets haet sweeft,
Dat Godts Cracht hem meer als andere sterckt,

Dat David, ende hy, oock self heeft vermelt,
[+] Soo hy door Vaders Geest, dat al uyt werckt.

[+]Esaias 61.v.1.

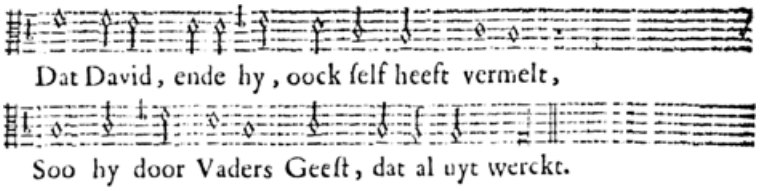

II. Pause.

XI.

Soo Godt, en Hy self wil, dat die Godtsheyts Cracht,
Van syn volck al, van wat geslacht het zy,

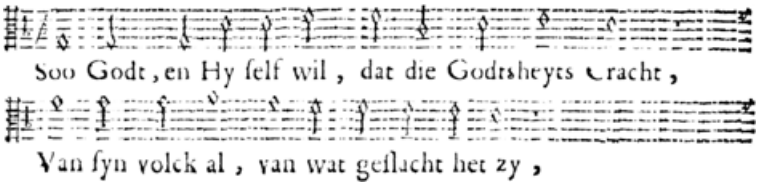

Met naem van Godt, men eeren sal met aendacht,
In Syn menscheyt, want hy daer door stelt vry,
Alle die de Vader hem geschoncken heeft,[+]
Uyt Duvels macht, noemt hem oock so Godt bly.

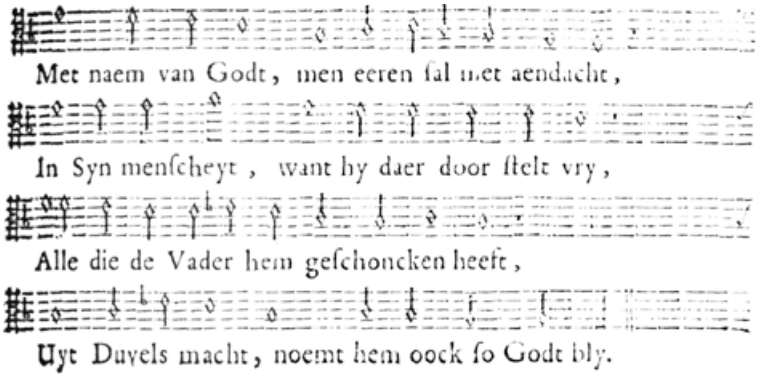
Met naem van Godt, men eeren sal met aendacht,
In Syn menscheyt, want hy daer door stelt vry,
Alle die de Vader hem geschoncken heeft,
Uyt Duvels macht, noemt hem oock so Godt bly.

[+]Esaias 53. Joannis cap. 10. v. 27, 28, 29.

XII.

Hy werdt den Eenich-geboorn Godts Soon genaemt,
Door welck Christi Eenich-geborentheyt,
Godes Geest duydlick, voor waerheyt heeft befaemt,
Datmen gelooven moet, dat syn Godheyt,
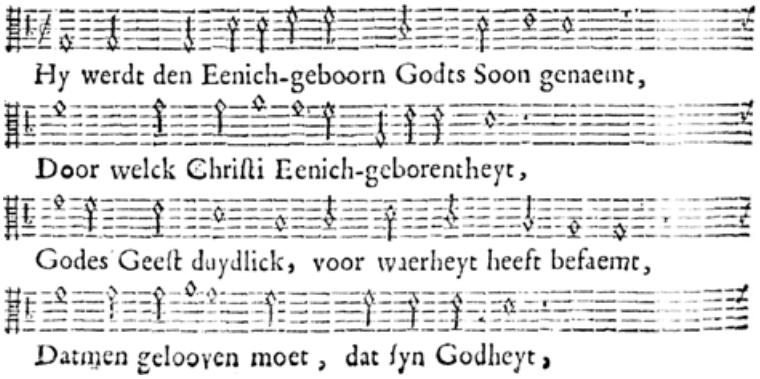
Hy werdt den Eenich-geboorn Godts Soon genaemt,
Door welck Christi Eenich-geborentheyt,
Godes Geeſt duydlick, voor waerheyt heeft befaemt,
Datmen gelooven moet, dat ſyn Godheyt,

Hy niet en heeft, door Godes Weses leven,[+]
'T welck leeft door Vader, Woordt, Geest Een Dryheyt.

[+]Joh. 5. v. 7.

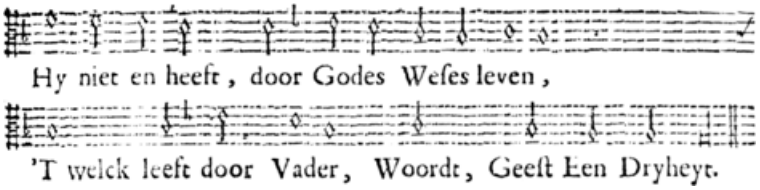

X.III

Want 't woordt Eenich-boorn Soonschap ons maeckt bekent,
Datter noch anderen Soonen Godts syn,

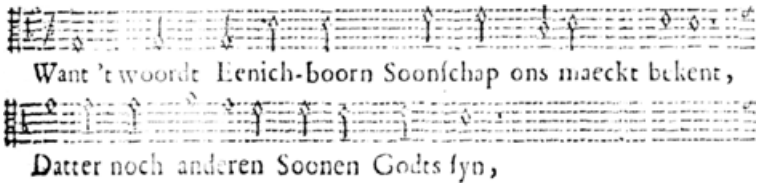

[+] Welck neffens hem, Soonen, Dochtren syn bekent,
[+] Dat sy met hem nemen waer, Godts woordt fyn,
[+] Daerom syn mee-genooten werden genaemt,
[+] End' Godts natuyr, met hem deelachtich zyn.

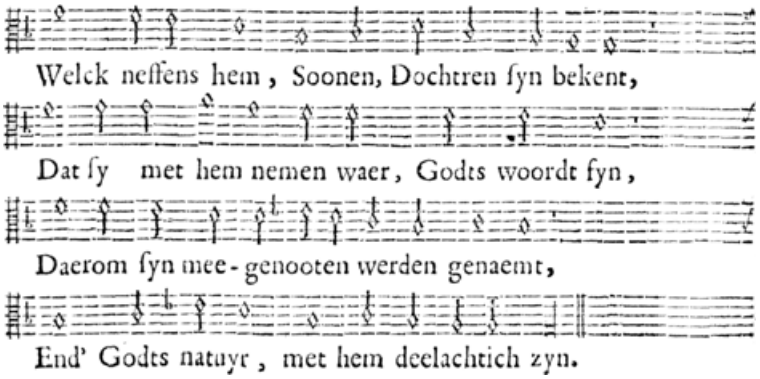
Welck neffens hem, Soonen, Dochtren fyn bekent,
Dat fy met hem nemen waer, Godts woordt fyn,
Daerom fyn mee-genooten werden genaemt,
End' Godts natuyr, met hem deelachtich zyn.

[+]2 Cor. c. 6. van vers 14. tot 't eynde.
[+]Ioh. c. 1. v. 12.
[+]Psal. 45. v. 5.
[+]2 Petri 1. v. 3, 4.

XIV.

Soo dat hy, als wy Soonen door Godts Geest zyn,[+]
Mee Soon is, door Geests-heylichmakinghs claer,[+]
Want door Geest, daer door wy gheweckt sullen syn,[+]
Is hy opstaen, Godts Soon so is voorwaer,
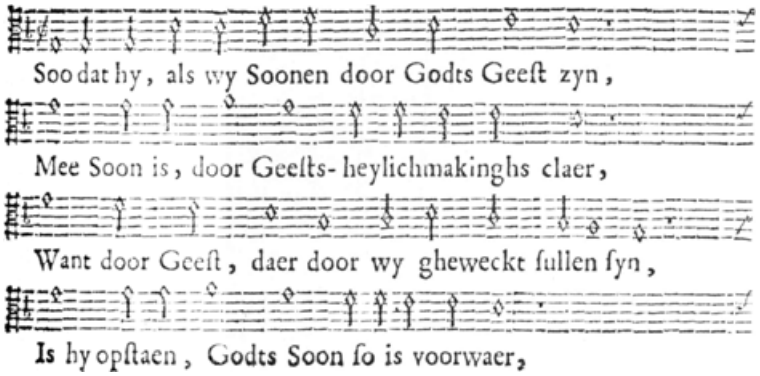
Soo dat hy, als wy Soonen door Godts Geeſt zyn,
Mee Soon is, door Geeſts- heylichmakinghs claer,
Want door Geeſt, daer door wy gheweckt ſullen ſyn,
Is hy opſtaen, Godts Soon ſo is voorwaer,

[+]Galaten c. 4. v. 6, 7.
[+]Ioh. c. 10. v. 36. Rom. 1. v. 4.
[+]Rom. 8. 11. 1 Cor. 6. 14. Ephesis 1. van vers 16. tot 't eynde.

Als Paulus dat getuyght, by Romeynen een;
+ Soo d'Engel hem roemt, Godts Soon te zyn waer.

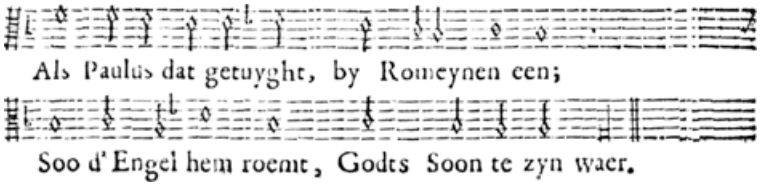

+Lucae 1. v. 35.

XV.

Hy werdt oock Godts Enich-geboorn Soon genaemt,
+ Dat hy van Godt, meer is gesalft als wy,

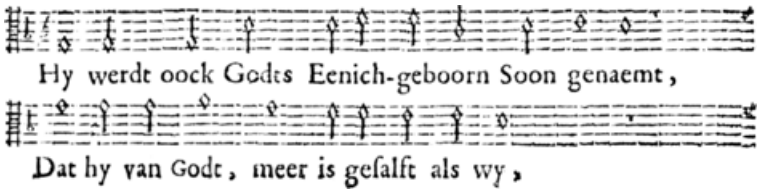

+Psalm 45. v. 8.

Als Godes Dryheyts Eenheyt, sulck heeft beraemt,
Soo noemt hem David syn Godt, door Godt bly,
Want Christus seyt, Godts Soon, door Godts heylingh'is,[+]
Sulck staet, end moet gelooven, Godts volck vry.

[+]Ioh. 10. v. 36.
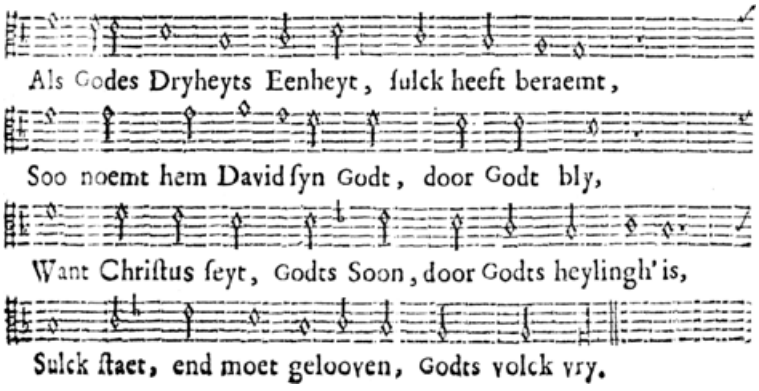
Als Godes Dryheyts Eenheyt, ſulck heeft beraemt,
Soo noemt hem David ſyn Godt, door Godt bly,
Want Chriſtus ſeyt, Godts Soon, door Godts heylingh' is,
Sulck ſtaet, end moet gelooven, Godts volck vry.

III. Pause,

XVI.

Hy is oock Godts Eenigh-geboorn Soon voorwaer,
[+] Te sterven hy heeft macht, en leven weer,
Ghelijck Christus dat selve openbaert claer,
Dat hem so, als ons Herder toecomt eer,

[+]Joh. 10. v. 17, 18.
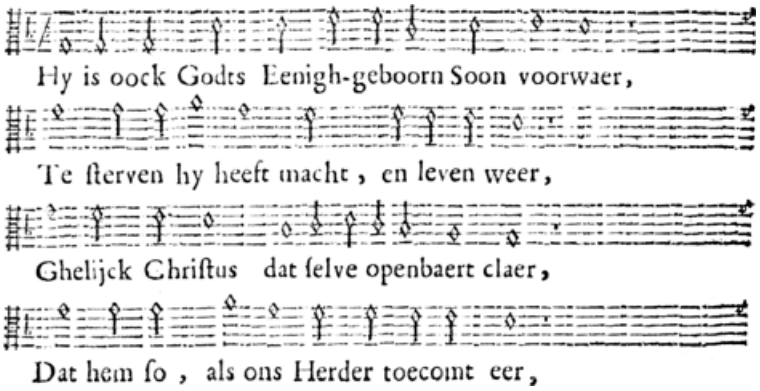
Hy is oock Godts Eenigh-geboorn Soon voorwaer,
Te ſterven hy heeft macht, en leven weer,
Ghelijck Chriſtus dat ſelve openbaert claer,
Dat hem ſo, als ons Herder toecomt eer,

Want anderen Soonen, Godt dat niet en schenckt,
Daerom is hy onse Godt, ende Heer.
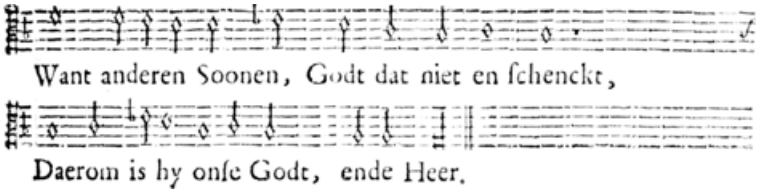
XVII.

Hy oock Godes Eenigh-geboorn Soone is,
Want hy anders als wy is geboren,

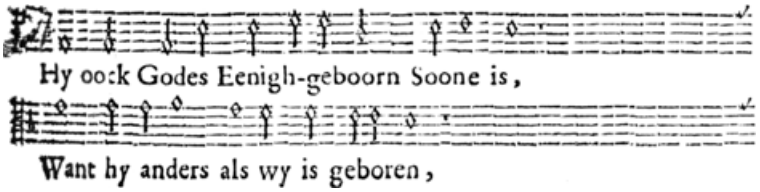

[+] Sonder mans toedoen, is dat gheschiet ghewis,
Als Godt door syn VVoordt ons heeft doen hooren,
[+] VVant Paulus getuyght dat uyt des Vrouwes-zaet
Christus in volheyts tyt is gebooren.

[+]Lucae 1. v. 34.

[+]Galat. 4. v. 4, 5.

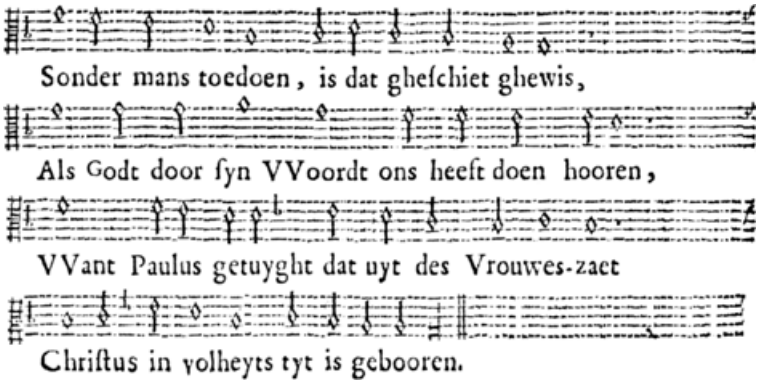
Sonder mans toedoen, is dat gheſchiet ghewis,
Als Godt door ſyn VVoordt ons heeft doen hooren,
VVant Paulus getuyght dat uyt des Vrouwes-zaet
Chriſtus in volheyts tyt is gebooren.

XVIII.

Daerom men hem oock Godts Soon Eenigh-boorn noemt,
VVant Godt meer door hem, als ons heeft gedaen,
Alsoo men hem eerstlingh der opstandinghs roemt,[+]
Als Paulus daer van doet veelmaels vermaen,

[+]Coloss. 1. v. 18.
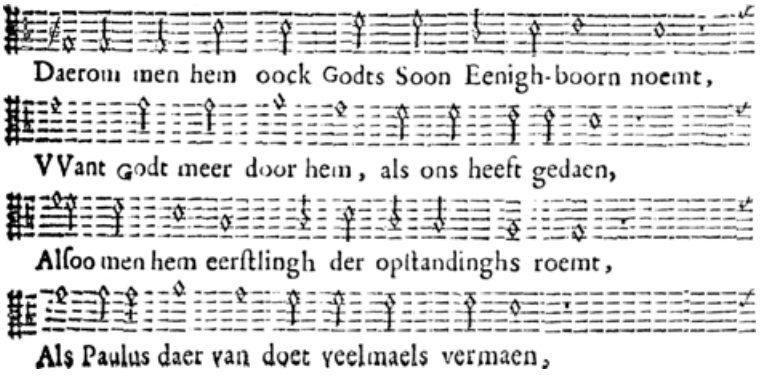
Daerom men hem oock Godts Soon Eenigh-boorn noemt,
VVant Godt meer door hem, als ons heeft gedaen,
Alsoo men hem eerstlingh der opstandinghs roemt,
Als Paulus daer van doet veelmaels vermaen,

[+] End'also wy, door hem levendich, leven,
Soo noemt hem Godts Soon Een sonder belaen

[+]Phil. 1. v. 20, 21.

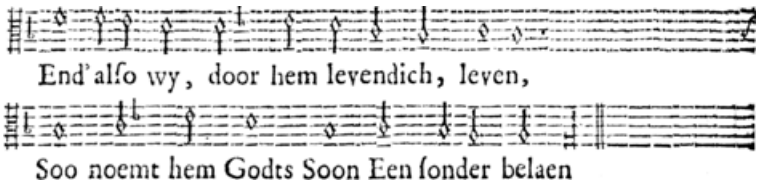

XIX.

[+] Geplant, door Godts Geest op Maria neerdaelt,
Door syn raets selfsstandt in Maria Maeght,

[+]Matth. 1. van vers 10. tot 't eyndt.
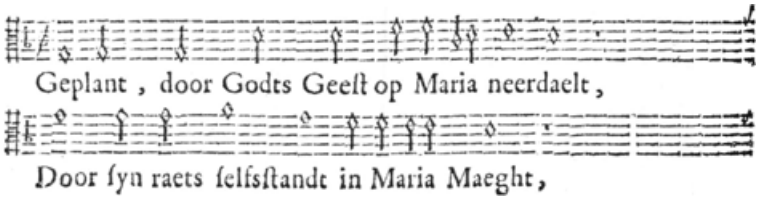
So door Godts Geest, in haer ontvangen is taelt,
Maria bevrucht, op Godts wil behaeght,[+]
Christi menscheyt door Godts Geest in raets selfs-standt,
Op te quicken, als Lucas daer van waeght,

[+]Lucae 2. 14.
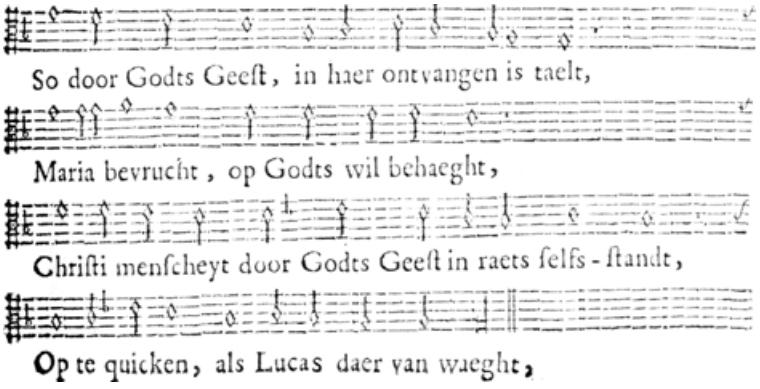
So door Godts Geeſt, in haer ontvangen is taelt,
Maria bevrucht, op Godts wil behaeght,
Chriſti menſcheyt door Godts Geeſt in raets ſelfs-ſtandt,
Op te quicken, als Lucas daer van waeght,

XX.

Syn menscheyt uyt syn saets selfsstandt, door Godts cracht,
Geformeert, door cracht van Mariae bloet,
Is in Moeders buyck volcomentlick volbracht,
[+] Heeft doe Adem ontvaen, door Godts Geest goet,
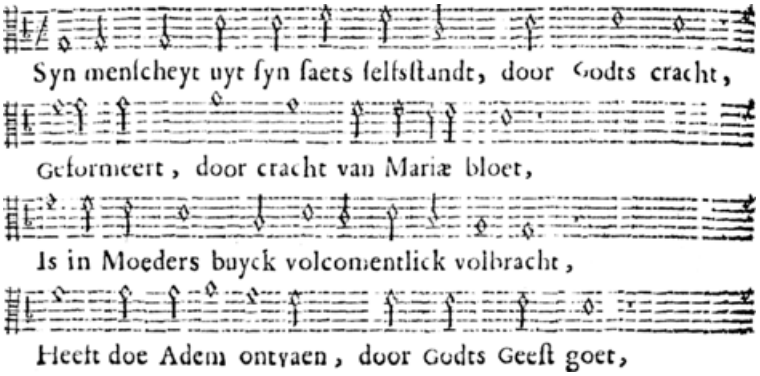
Syn menſcheyt uyt ſyn ſaets ſelfſtandt, door Godts cracht,
Geformeert, door cracht van Mariæ bloet,
Is in Moeders buyck volcomentlick volbracht,
Heeft doe Adem ontvaen, door Godts Geeſt goet,

[+]Gen. 2. v. 7.

Inblasinghe, die doe is, door die Godts cracht,
Geworden in syn hert, tot een ziel vroet.
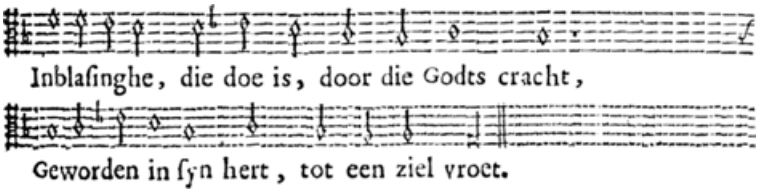
IV. Pause.

XXI.

Jesus Christus, door Godts cracht, soo menschs Soon is,
Gecomen uyt Davidts Stam, Conincks saet,[+]
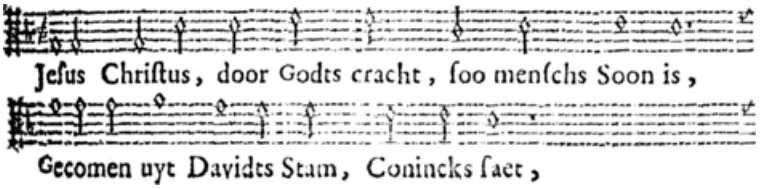
[+]Actor. 2. v. 30.
2 Tom. 2. v. 8.

+ Daerom oock van Paulo menschs Soon genaemt is,
+ Dies hem oock Godts Soon, door Geest Heylings vaet,
+ Want hy door de twee Personen Midlaer is,
+ Eert Jesus Christus so, volgens Godts raet.

+Rom. 1. v. 3, 4.
+Joh. 10. v. 36.
+Galat. 3. v. 30. 1 Timot. 2. v. 5.
+Hebr. 9. v 15. ende c. 12. v. 24.

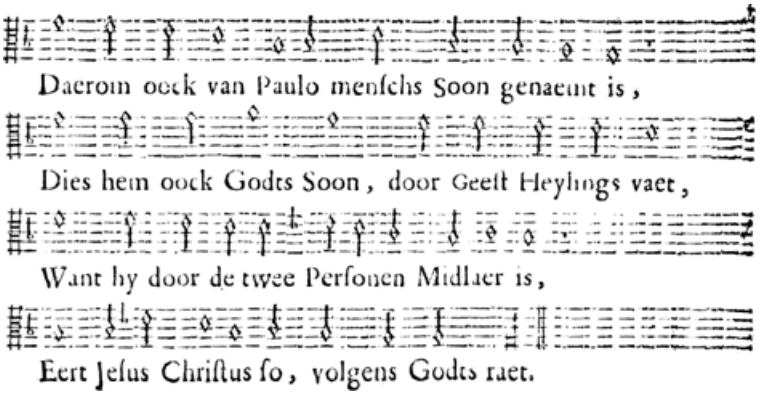
Daerom oock van Paulo menſchs Soon genaemt is,
Dies hem oock Godts Soon, door Geeſt Heylings vaet,
Want hy door de twee Perſonen Midlaer is,
Eert Jeſus Chriſtus ſo, volgens Godts raet.

XXII.

Soo Jesus Christus Godts Soon, end' Soon des menschs[+]
Is ons geschoncken van Godt tot ons Borgh,[+]
Syn borghsschaps plicht, heeft hy volbracht, naer ons wensch
Want hy heeft voor ons steets gedragen sorgh,

[+]Rom. 1. van vers 1. tot 5.
[+]Hebr. 7. v. 22.
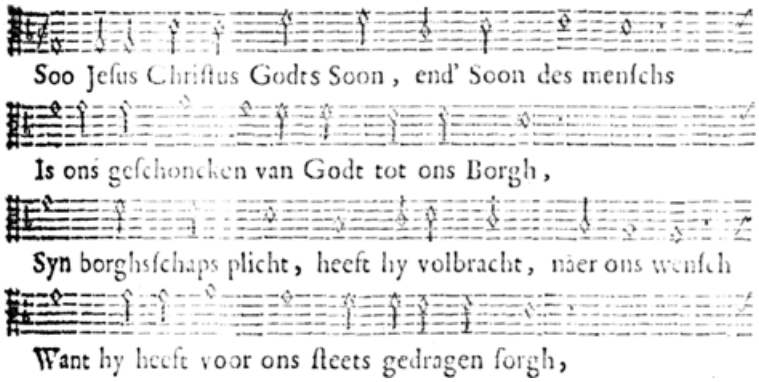
Soo Jeſus Chriſtus Godts Soon, end' Soon des menſchs
Is ons geſchoncken van Godt tot ons Borgh,
Syn borghsſchaps plicht, heeft hy volbracht, naer ons wenſch
Want hy heeft voor ons ſteets gedragen ſorgh,

[+] Noemt hem den wegh, u Opstandingh', u Leven,
Syn gerechticheyt ons borgh, droeg doe sorgh.

[+]Joh. 11. v. 25.
Joh. 14. v. 6.

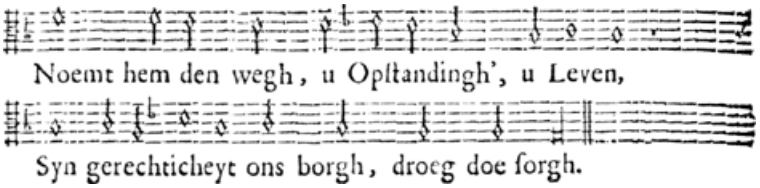

XXIII.

Waer door wy uyt Godts liefd', niet syn vervallen,
[+] Christi genaeds-gift, onberouwlick is,

[+]Rom. 11. v. 19.

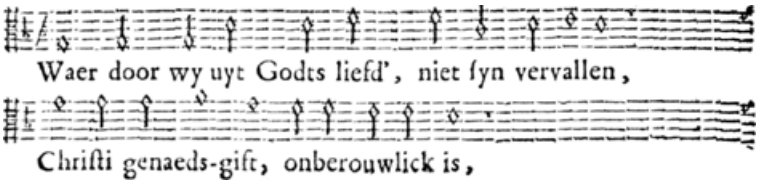

Waer door geschiet is door Godts Geest, wilt kallen,
Dat veel menschen niet syn gestorven wis,[+]
De tweede doot, Christi gehoorsaemheyt streedt,
Dat wy niet quamen in Hels verdoemnis.

[+]Rom. 5. v. 15. ende 19.
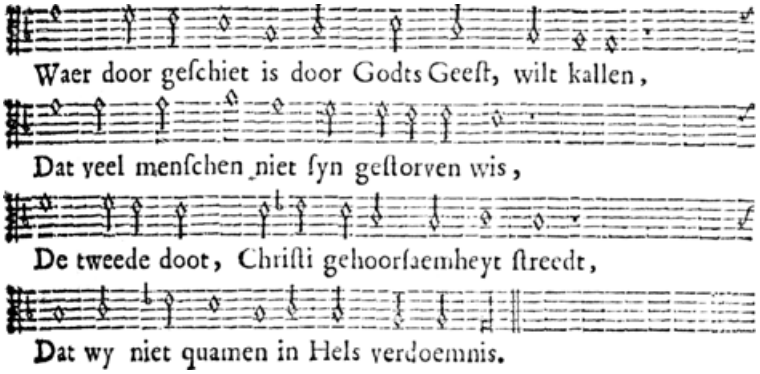
Waer door geſchiet is door Godts Geeſt, wilt kallen,
Dat veel menſchen niet ſyn geſtorven wis,
De tweede doot, Chriſti gehoorſaemheyt ſtreedt,
Dat wy niet quamen in Hels verdoemnis.

XXIV.

[+] Hy is arm om onsers sonden geboren,
Vervolght van Herodes al tot ter doot,
[+] Versocht van Satan, voor Godts uytvercoren,
Menighmael versmaet, gheweest in doots noot,

[+]Lucae 2. v. 10, 11, 12.

[+]Matth. 4.
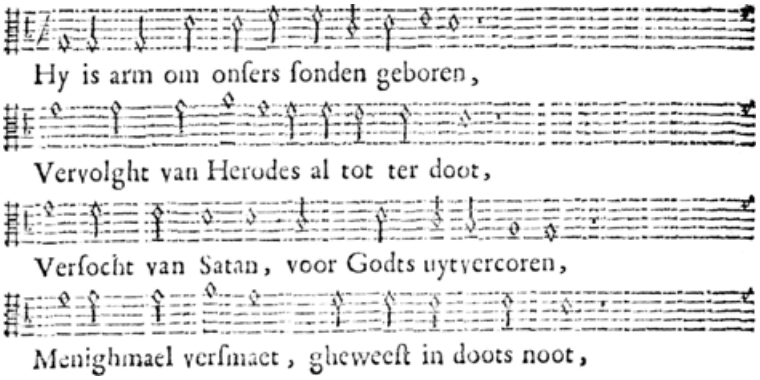
Hy is arm om onſers ſonden geboren,
Vervolght van Herodes al tot ter doot,
Verſocht van Satan, voor Godts uytvercoren,
Menighmael verſmaet, gheweeſt in doots noot,

Endtlick is verraden van Judas syn knecht,[+]
Oock vercocht, voor dertich pennigens bot.

[+]Matth. 26. v. 14, 15, 16.

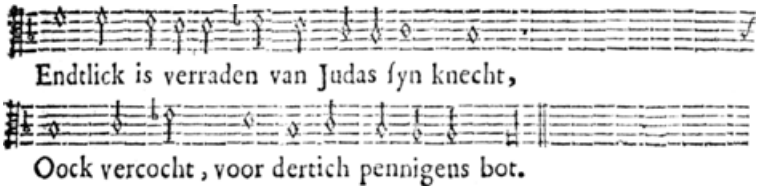

XXV.

Gevangen door Jodens-Heyr archlistich raedt,[+]
Op cus, die Iudas aen syn Meester gaf,

[+]Matth. 26. v. 3, 4. Marci 14. vá vers 43. end' voorts.
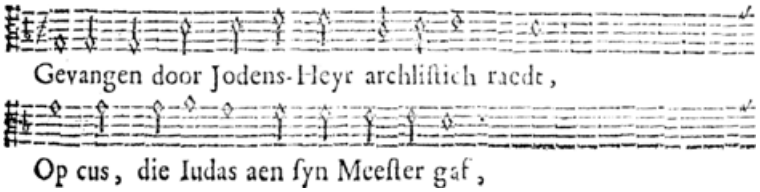
[+] Die doch heylich, onnosel was in der daet,
Vingen sy als een Moord'naer! O stroos-kaf,
Bespotten, gaven hem kinnebacks slagen,
Sonder hen van Christo te scheyden af.

[+]Esaias 53. 1 Petri 1. v. 27. Hebr. 4. v. 14, 15. cap. 8. v. 26.
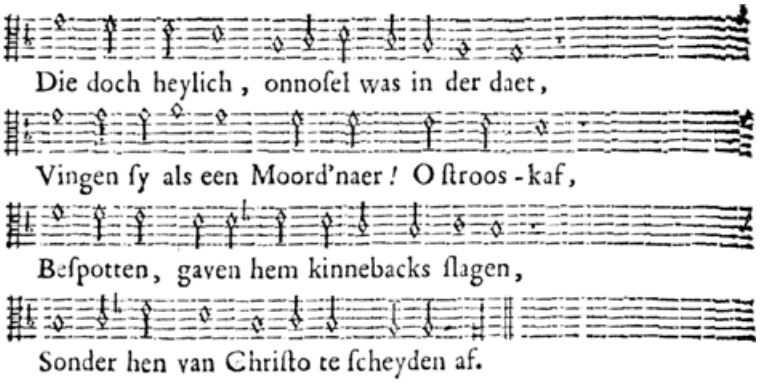
Die doch heylich, onnoſel was in der daet,
Vingen ſy als een Moord'naer! O ſtroos-kaf,
Beſpotten, gaven hem kinnebacks ſlagen,
Sonder hen van Chriſto te ſcheyden af.

V. Pause.

XXVI.

Aen Cajaphas doe Overpriester gebracht,[+]
Hy is beschuldicht, te zyn Godt lastraer,
Overlevert door Jodens raedt, wel bedacht,
Aen Pilato, die doe Richter was daer,[+]

[+]Matth. 26. vá vers 59. en voorts.

[+]Matth. 27.

Aen Cajaphas doe Overpriester gebracht,
Hy is beschuldicht, te zyn Godt lastraer,
Overlevert door Jodens raedt, wel bedacht,
Aen Pilato, die doe Richter was daer,

Doe door getuygen valschelick beschuldicht,
Is strenghlick gegeesselt, op valsche maer.

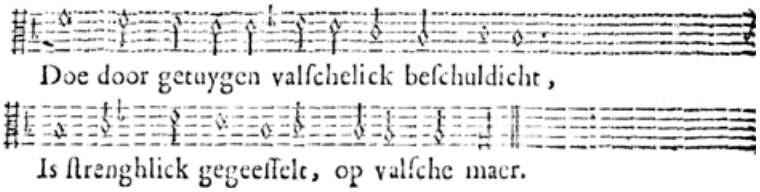

XXVII.

[+] Pilatus siende hem door nyt, ontschuldicht
Overlevert, woud doe hem laten gaen,

[+]Joh. 18. van vers 39. ende cap. 19. v. 4. end' v. voorts 6.

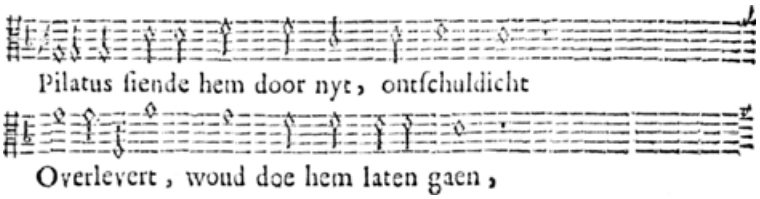

Het Joodts-Volck verwoest doe riep onverduldich,[+]
Wegh, wegh dese, cruyst hem, laet hem doot slaen,
Pilatus siende, dat hy niet cund' winnen,
Heeft met handts-wassingh' syn ontschuldt gedaen.

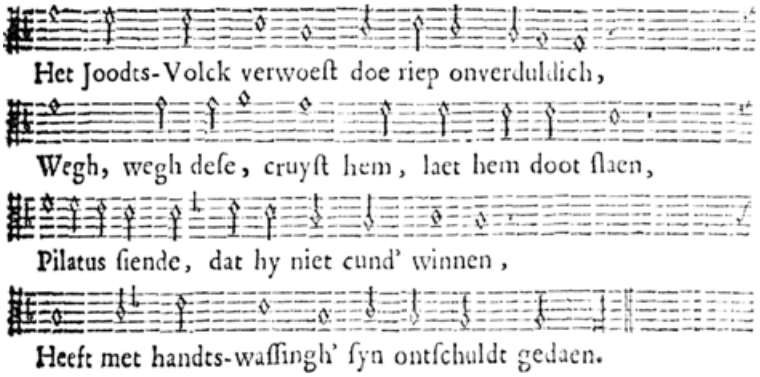
Het Joodts-Volck verwoeſt doe riep onverduldich,
Wegh, wegh deſe, cruyſt hem, laet hem doot ſlaen,
Pilatus ſiende, dat hy niet cund' winnen,
Heeft met handts-waſſingh' ſyn ontſchuldt gedaen.

[+]Lucae 23. v. 13. tot 18. Marci 15. vã vers 12. end' voorts.
Luc. 23. v. 18.

XXVIII.

Pontius siende syn raedt te baeten niet,
Siende niet gaern vergoten heylich bloet,
[+] Besloot als hy verstondt Christus uyt gebiedt,
Van Galileen was, tot syn behoet,

[+]Lucx 23. vá vers 6. tot 12.
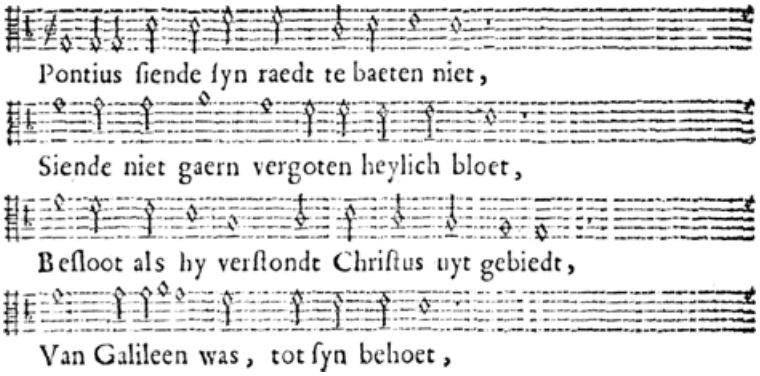
Pontius ſiende ſyn raedt te baeten niet,
Siende niet gaern vergoten heylich bloet,
Beſloot als hy verſtondt Chriſtus uyt gebiedt,
Van Galileen was, tot ſyn behoet,

Hem tot de Coninck Herodes te senden,
Die hem oock door veel schandens smaet misdoet.

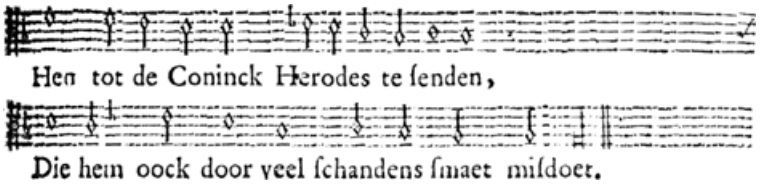

XXIX.

Is voorts van Pilato veroordeelt ter doot,[+]
Waerop van Chrychs-knechten spotlick versmaet,

[+]Matth. 27. v. 26.
Marci 15. v. 16. ende voorts.

Door kinnebacks slagen, setten hem naeckt, bloot,
Aendeden hem purper mantel tot smaet,
Hem gecroont met een doorn croone op syn hooft,
En soo weerkleet, bespogen, oock doch vaet,

Door kinnebacks ſlagen, ſetten hem naeckt, bloot,
Aendeden hem purper mantel tot ſmaet,
Hem gecroont met een doorn croone op ſyn hooft,
En ſoo weerkleet, beſpogen, oock doch vaet,

XXX.

Dat Christus, met cruys des vloecks, swaer is belast,[+]
Voorts gebracht op Golgatha, daer gericht,
Ontkleet, genagelt aen het hout cruyce vast,
Daer smaedtlick bespot van dorst schier gestickt,[+]
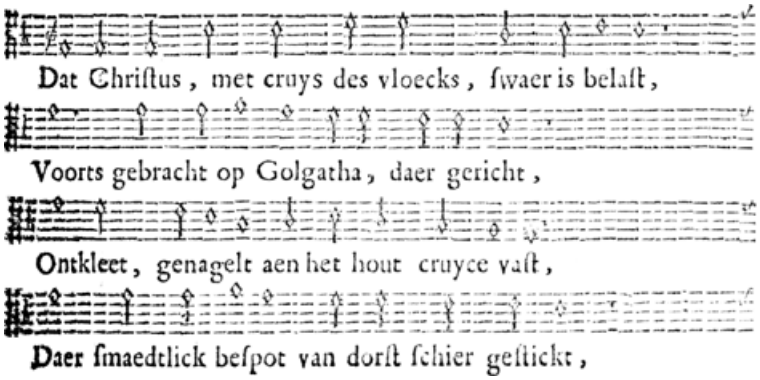
Dat Chriſtus, met cruys des vloecks, ſwaer is belaſt,
Voorts gebracht op Golgatha, daer gericht,
Ontkleet, genagelt aen het hout cruyce vaſt,
Daer ſmaedtlick beſpot van dorſt ſchier geſtickt,

[+]Lucae. 19. v. 17.
Matth. 27. v. 33.

[+]Joannis. 19. v. 18, end' voorts.

[+] Gelaeft, is, naer hy vyf bloets doots wonden creegh
[+] Gestorven, soo ons sonds lossingh verricht.

[+]Matth. 26. v. 28.
Actor. 20. v. 28.
[+]Openb. Ioh. 1. v. ende cap. 5. v. 9. van v. 11. tot 16.

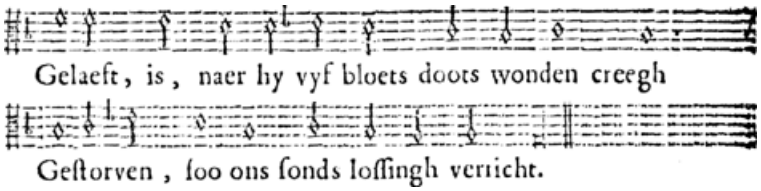

VI. Pause.

XXXI.

[+] Syn Ziel voer ten Hemel, door Godts-Cracht volbracht,
[+] Syn Lichaem werdt in een steen-grast gheleyt,

[+]Ephesis 1. v. 17, 18, 19, 20.
[+]Matth. 27. v. 57, 58, 59, 60.
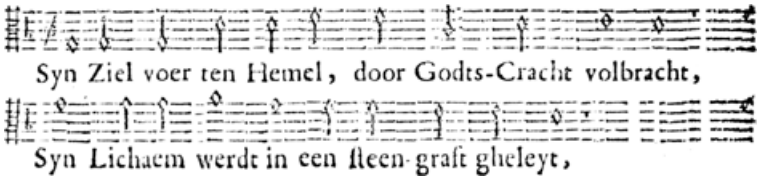
Soo in 't graff neerdaelt is, als in Hel gebracht,
Verwacht ziel, gerust in aerdts dienstbaerheyt,
Dit al moest gheschien, tot ons sondens rantsoen,[+]
O mensch! haet sond', Sonds Soen door hem verbeyt.

[+]Rom. 6. v. 23.
1. Cor. 1. v. 30, 31.

Soo in 't graff neerdaelt is, als in Hel gebracht,
Verwacht ziel, gerust in aerdts dienstbaerheyt,
Dit al moest gheschien, tot ons sondens rantsoen,
O mensch! haet sond', Sonds Soen door hem verbeyt.

XXXII.

[+] Chrislus, naer dat hy in 't graf had gelegen,
[+] Drye dagen, end' nachten, is door Godts cracht,
Van Godt op weckt, t' welck niet moet syn verswegen,
Want waer Christus niet opgestaen, maeckt wach,

[+]Matt. 12. 39, 40.
[+]1 Cor. 6. v. 14. 2 Cor. 4. v. 14. Actor. 2. v. 14. ende 32.
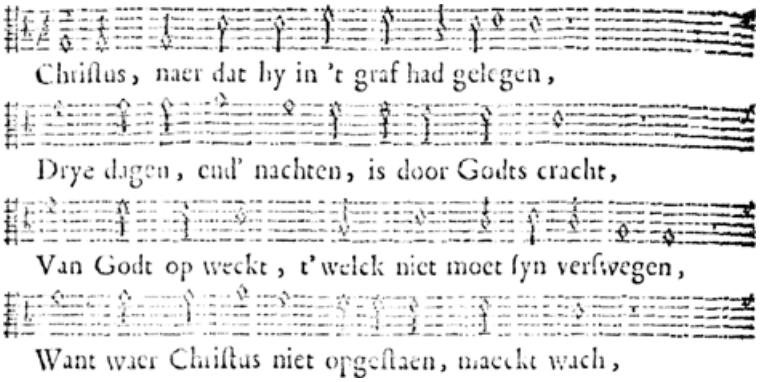
Chriſtus, naer dat hy in 't graf had gelegen,
Drye dagen, end' nachten, is door Godts cracht,
Van Godt op weckt, t' welck niet moet ſyn verſwegen,
Want waer Chriſtus niet opgeſtaen, maeckt wach,

Soo waren wy all'gaer sondich gebleven,[+]
En niet uyt Duvels slaverny gebracht.

[+]1. Cor. 15. v. 17, 18.

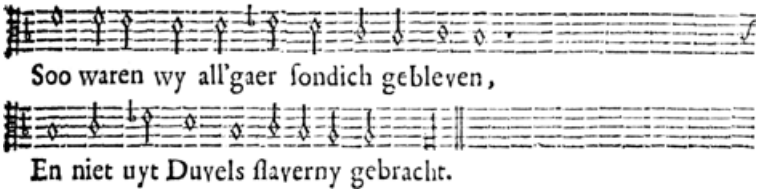

XXXIII.

Naer dat Jesus Christus dan is opgestaen,
End' daer door ons heeft van all 't quaet bevrydt,

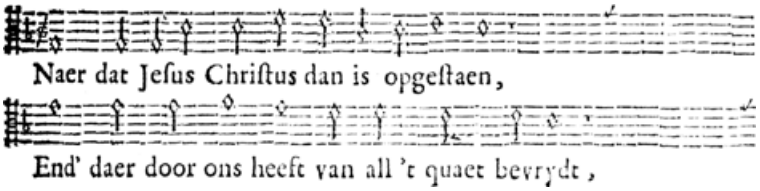

Als Paulus daer van opentlick, doet vermaen,
Looft Godt, daerom in Christo syt verblyt,
[+] Noemt hem den Wegh, u Opstandingh', u Leven,
Sulcks tot Godes, en Syns Naems eer belydt.

[+]Ioh. cap. 11. vers 25. Ioh. cap. 14. v. 6.

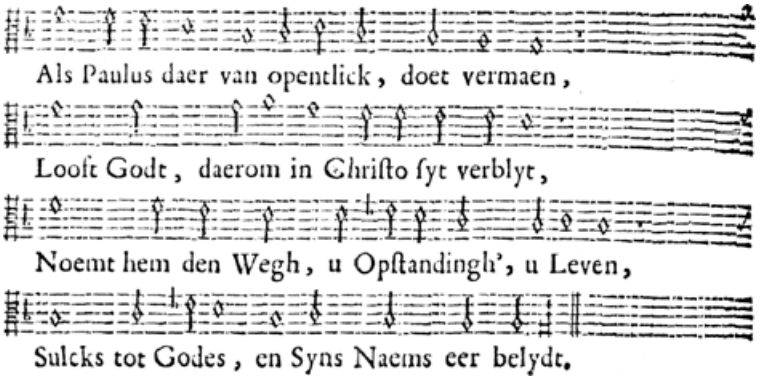
Als Paulus daer van opentlick, doet vermaen,
Looft Godt, daerom in Chriſto ſyt verblyt,
Noemt hem den Wegh, u Opſtandingh', u Leven,
Sulcks tot Godes, en Syns Naems eer belydt.

XXXIV.

Singht Hy is opgevaren op veertichst' dagh,[+]
Heeft booses Geest macht in lucht verslagen,[+]
In Hemel gegaen voor ons een blyde dagh,
Om ons te maken, Godts welbehagen,

[+]Psal. 68. vers 19.
Actor. 1. v. 3.
[+]Eph. cap. 6. vers. 11, 12.
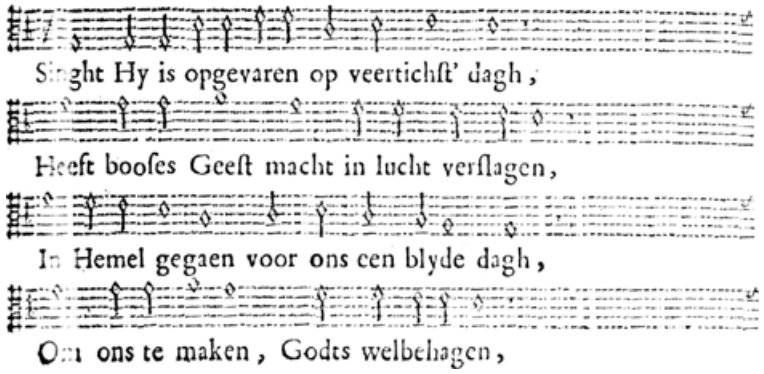
Singht Hy is opgevaren op veertichſt' dagh,
Heeft booſes Geeſt macht in lucht verſlagen,
In Hemel gegaen voor ons een blyde dagh,
Om ons te maken, Godts welbehagen,

+ Op dat syn Vaders ons schencken soud' een Erf,
+ Als syn Geest ons maeckt tot Wyse Magen.

+Col. 1. van vers 10. tot 15.
+Joannis 14. van vers 1. 4.

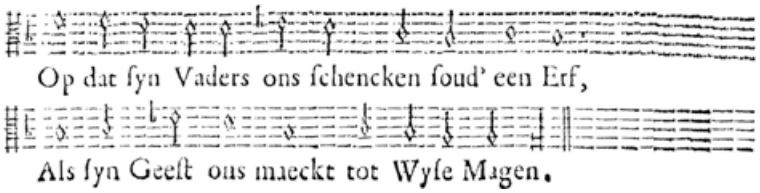

XXXV.

+ Hy sit daer ter rechterhant Godts van Godts-Cracht,
+ Door syn voorbiddingh', spreeckt ons voor by Godt,

+Psalm 110. vers 1.
Ephesis c. 1. vers 20.
+1 Ioannis c. 2. vers 1. 2.

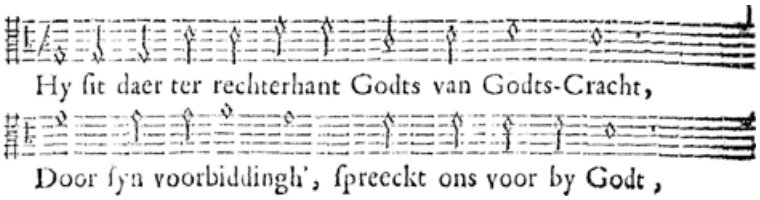

Daer door ons Heyl, Saligheyt werdt toegebracht,[+]
Door Godts Geest sendinge op syn gebodt,[+]
Ons Trooster, gaende uyt Godt, en oock uyt Hem,
Om ons te doen hebben Hemels Erflodt.
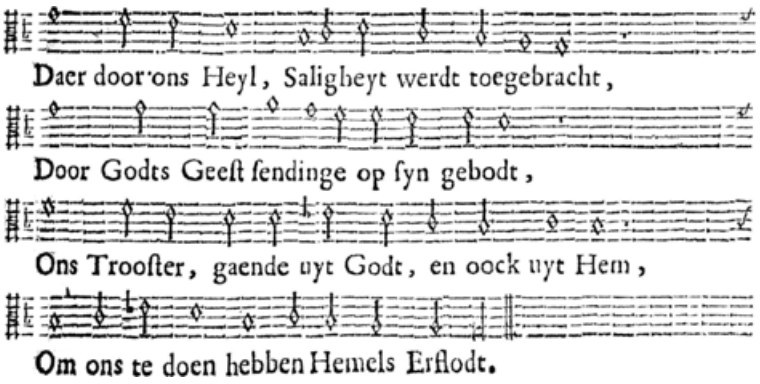
Daer door ons Heyl, Saligheyt werdt toegebracht,
Door Godts Geeſt ſendinge op ſyn gebodt,
Ons Trooſter, gaende uyt Godt, en oock uyt Hem,
Om ons te doen hebben Hemels Erflodt.

[+]Ioannis c. 14. van vers 15. tot 22.

[+]Ioannis c. 17. van vers 9. tot 't eynde

VII. Pause.

XXXVI.

[+] Hy blyft in Hemel daer, d'Hemel Hem bewaert,
Tot dat wat is voorseyt, vervult syn sal,
Als d' Apostel Petrus heeft waerlick vermaert,
[+] Dan Christus weercomt, om t' oord'len ons al,

[+]Hand. der Apost. c. 3. v. 21

[+]Matt. c. 24. van v. 4. tot vers 32.

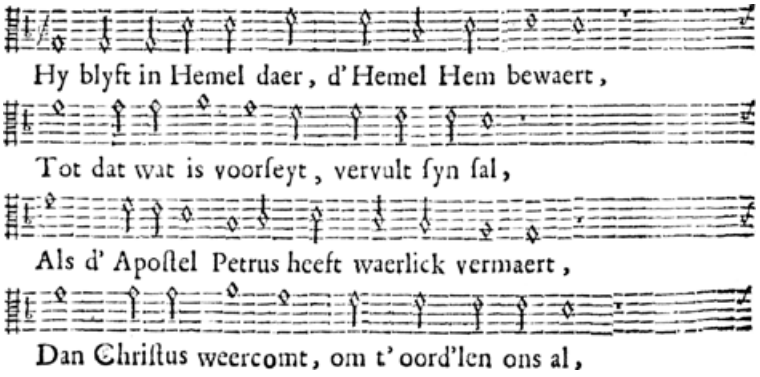
Hy blyft in Hemel daer, d'Hemel Hem bewaert,
Tot dat wat is voorſeyt, vervult ſyn ſal,
Als d' Apoſtel Petrus heeft waerlick vermaert,
Dan Chriſtus weercomt, om t' oord'len ons al,

Niet op de Aerd, maer op des Hemels Wolcken[+]
Inde Lucht, richt ende het aerdtsche dal.

[+]1. Thess. 4. v. 15, 16, 17.
Openb. Ioh. 1. vers 7.

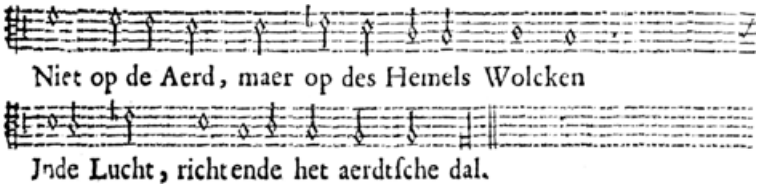

XXXVII.

Als dan sullen de Dooden eerst opgestaen,
Door Godt, met die Leven verand'ren haest,[+]

[+]1. Cor. cap. 15. v. 15, 16.

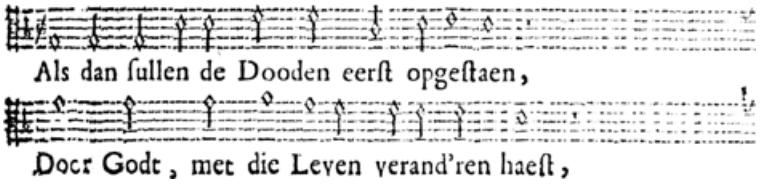

End' sullen d'Heer inde VVolcken te moet gaen,
Als d' Archangels Godes Basuyne blaest,
[+] Dan sal yder, naer syn wercken syn gericht,
Goeden verheught, Quaden in Hel verbaest.
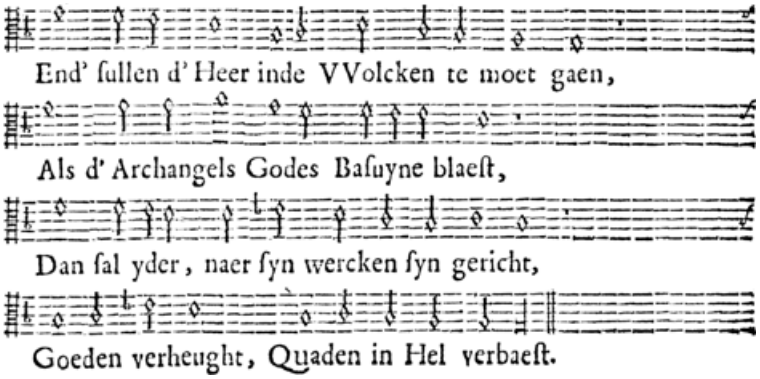
End' ſullen d' Heer inde VVolcken te moet gaen,
Als d' Archangels Godes Baſuyne blaeſt,
Dan ſal yder, naer ſyn wercken ſyn gericht,
Goeden verheught, Quaden in Hel verbaeſt.

[+]Romeynen c. 14. v. 12. Psal. 62. v. 10. Ier. c. 17. v. 9. 10. Daniel. c. 12. Openb. Joan. c. 22. v. 11. 12. 2 Corinth. c. 5. 10. Apoc. c. 21. 6. 7.

XXXVIII.

Als Jesus Christus, soo sal hebben ghericht,[+]
Sullen Heyl'gen met Hem in Hemel gaen,
End' daer voort Heylich Ontoeganckelick Licht,
Daer Godt in woont, als Paulus doet vermaen,

[+]2 Tlmoth. c. 4. 1.
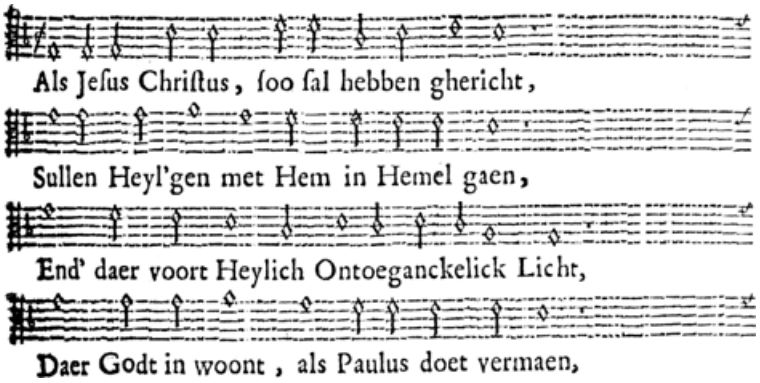
Als Jeſus Chriſtus, ſoo ſal hebben ghericht,
Sullen Heyl'gen met Hem in Hemel gaen,
End' daer voort Heylich Ontoeganckelick Licht,
Daer Godt in woont, als Paulus doet vermaen,

Met Christo, end' door Christum, ons Godt eeren,
[+] Als hy 't Ryck Godt sal hebben overdaen.

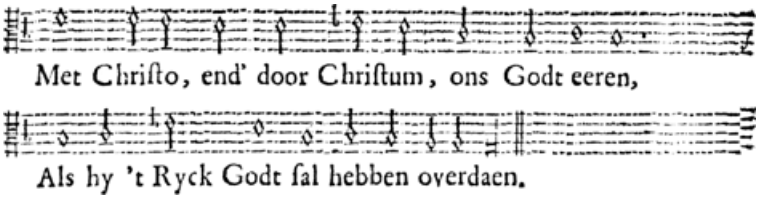

[+]1. Corinth. cap. 15. van v. 24. tot 29.

XXXIX.

Ick gheloof in Heylich Geest, Godts Uytgaend' Cracht,
Uytgegaen uyt Vader, Woordt, ende Geest,

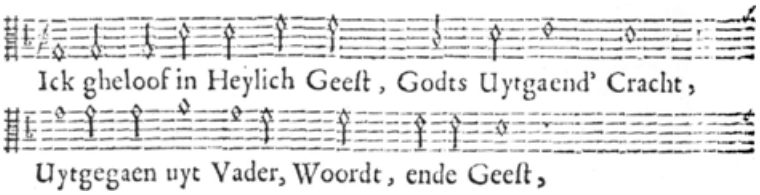

Synde Godts Een Weses Uytgaende Almacht,
Waer door Godt schiep Soon, en door Soon men leest[+]
Geschapen heeft Hemel, end' Aerd, ende Al,
Wat is, wat oock sal syn, en is geweest.
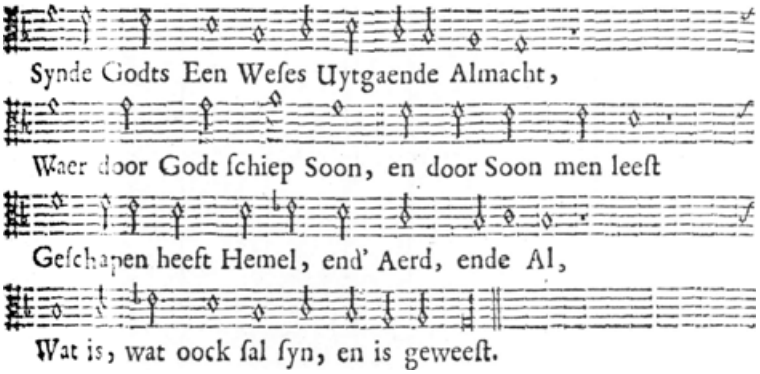
Synde Godts Een Weſes Uytgaende Almacht,
Waer door Godt ſchiep Soon, en door Soon men leeſt
Geſchapen heeft Hemel, end' Aerd, ende Al,
Wat is, wat oock ſal ſyn, en is geweeſt.

[+]Heb. c. 1. v. 1. en 2. Eph. c. 3. v. 8, 9. Ioh. cap. 1. v. 1, 2, 3. en 14.

XL.

Door welck Geest Godts-Cracht, Godt doet, al wat hy wil,
[+] Naer syn welbehagen schiep al het goet,
Sonder ymant tegenspreken, oft gheschil,
Hy bewaert oock door die Geest, ende voet,

[+]Genesis c. 1.
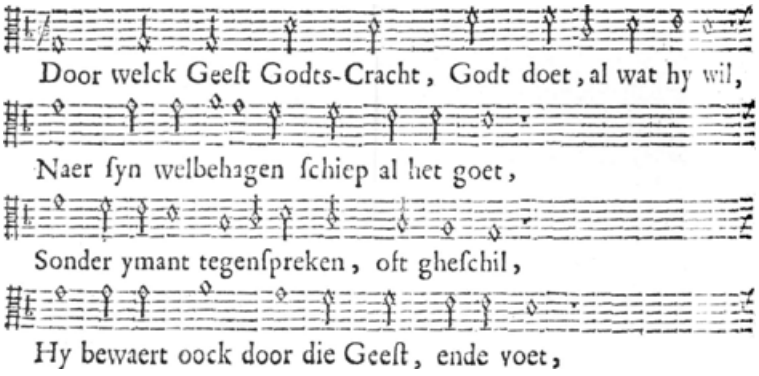
Door welck Geeſt Godts-Cracht, Godt doet, al wat hy wil,
Naer ſyn welbehagen ſchiep al het goet,
Sonder ymant tegenſpreken, oft gheſchil,
Hy bewaert oock door die Geeſt, ende voet,

Al wat leven heeft ontvaen, door Syn Crachten,
O Godts Geest, zegent ons tot ons behoet.

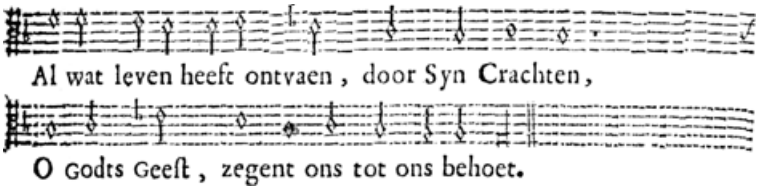

VIII. Pause.

XLI.

Heere Godt wy bidden u, wilt door die Geest,
U Alghemeyn Kerck bouwen tot u Eer,

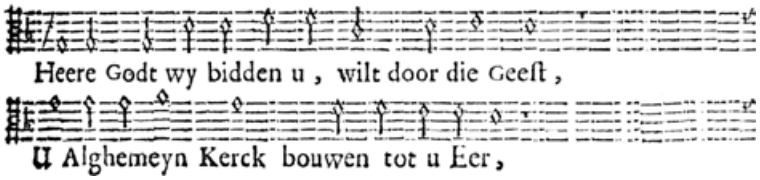

Soo weest door Allers Volckerens Volck gevreest,
Het is myn, end' u heylich Volcks begeer,
Dat opgebouwt werdt, u Christelike Kerck,
[+] Want Volckrens Zielen suchten soo ô Heer.
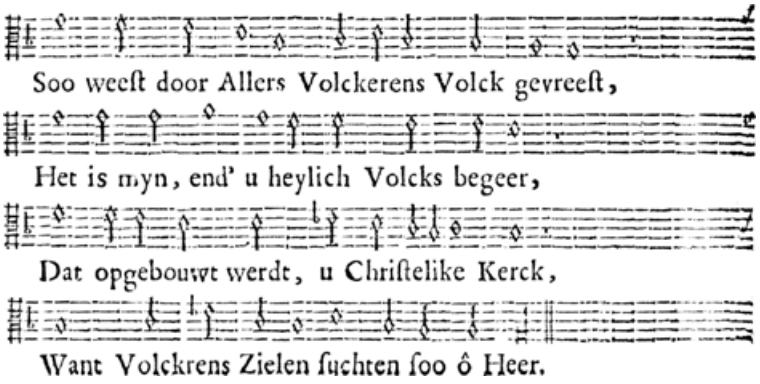
Soo weeſt door Allers Volckerens Volck gevreeſt,
Het is myn, end' u heylich Volcks begeer,
Dat opgebouwt werdt, u Chriſtelike Kerck,
Want Volckrens Zielen ſuchten ſoo ô Heer.

[+]Openb. Joh. cap. 6. vers 9. ende voorts

XLII.

Onder Jesum Christum, ons Offrands Altaer,
In Hemel, Geestlick nae Godts Kerck volbouw,
Volcomen, als dat Joannis melt voorwaer,
Bidden, dat Christus, door syn Geestlick Trouw,
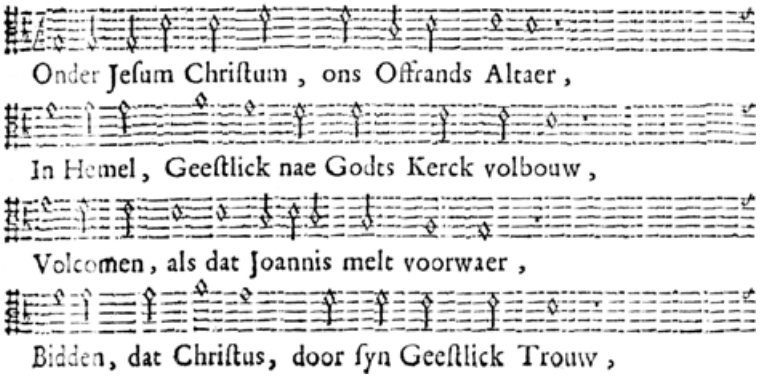
Onder Jeſum Chriſtum , ons Offrands Altaer ,
In Hemel , Geeſtlick nae Godts Kerck volbouw ,
Volcomen , als dat Joannis melt voorwaer ,
Bidden , dat Chriſtus , door ſyn Geeſtlick Trouw ,

[+] Wil vullen, de gemeynschap der Heyligen,
Door syn Geest, syn Volck echten, tot syn Vrouw.

[+]Hooge-liedt Salomons c. 1.2.3.4.5.6. 7. 8.

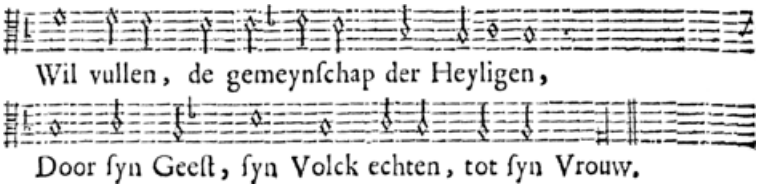

XLIII.

Door welck Geest, Godts cracht, Christus ons Bruydegom,
Syn Vrouw, syn Bruydt, de Alghemeyne Kerck,

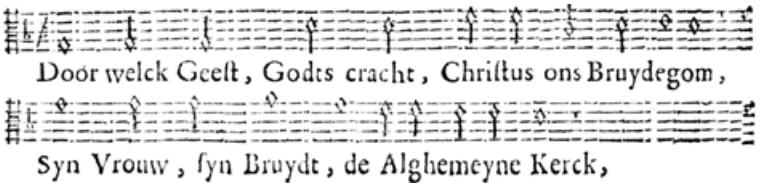

Eer hy die Geestelick trouw, door Geest maeckt vroom,
Door syn rechtveerdicheyt, heylicheyt werckt.
Dat syn Bruydt rechtveerdicheyt in wets dat pleeght,
Soo hy syn Bruydt ten eeuwigh' leven sterckt,

Eer hy die Geeſtelick trouw, door Geeſt maeckt vroom,
Door ſyn rechtveerdicheyt, heylicheyt werckt.
Dat ſyn Bruydt rechtveerdicheyt in wets dat pleeght,
Soo hy ſyn Bruydt ten eeuwigh' leven ſterckt,

XLIV.

Christi Bruydt, als Christi Algemeyne Kerck,
[+] Door Godts Cracht in quaets haet, door 't goet ontsondt,
[+] Werdt van sonden ghereynt door Christi Bloets werck,
Vindt soo verghevingh' der sonden terstondt,

[+]Iesaiae. c. 12.
[+]1. Ioh. cap. 5. vers 7.
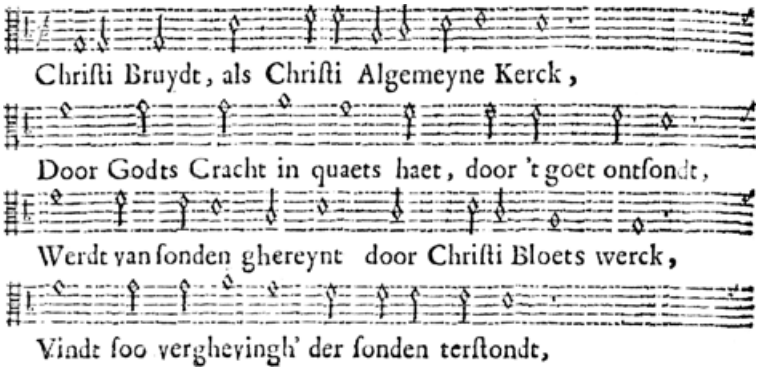
Chriſti Bruydt, als Chriſti Algemeyne Kerck,
Door Godts Cracht in quaets haet, door 't goet ontſondt,
Werdt van ſonden ghereynt door Chriſti Bloets werck,
Vindt ſoo verghevingh' der ſonden terſtondt,

By Godt, als Jesaias, dat ons uytleyt,
Sulck tot Godes Eer o Mensch! doch vercondt,

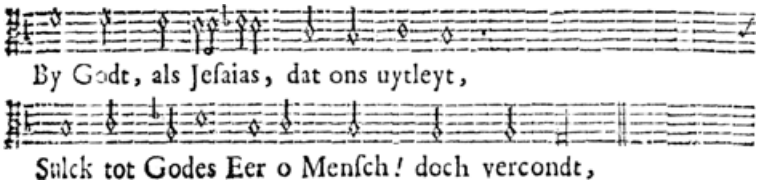

XLV.

Want hy door de Propheet seyt, laet boosheyt nae,[+]
Door 't gheloof doet goet, uyt een reyne hert,[+]

[+]Iesaiae. cap. 1. van vers. 16. tot 20.
[+]2. Timoth. cap. 2.v. 22.

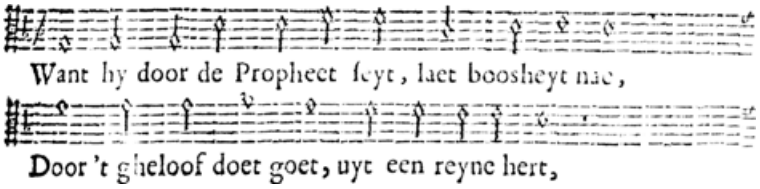

Myn Heerlickheyts Goetheyt, sal u seg'nen drae,
Ghy sult sien u sond' vergeven, van smert
[+] Vry, als ghy Godt end' u naesten wettich liefd,
End' Godt Scheppér, end' Christus daer door eert.

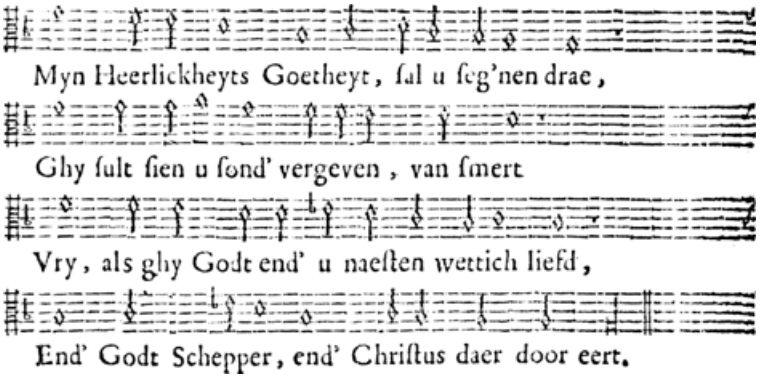
Myn Heerlickheyts Goetheyt, ſal u ſeg'nen drae,
Ghy ſult ſien u ſond' vergeven, van ſmert
Vry, als ghy Godt end' u naeſten wettich liefd,
End' Godt Schepper, end' Chriſtus daer door eert.

[+]1. Ich cap. 5. vã v. 1. tot 17. Ich. cap. 3. van vers 14. tot 22

IX. Pause.

XLVI.

Wy dan door Godts cracht, uyt slaep der sond' ontweckt,[+]
Als Christus door syn armoet, smert, end' doot.
Van sonden al ons vrydt en sonder hulp' vreckt,
Sullen met dooden, door Godts Geest van doot,
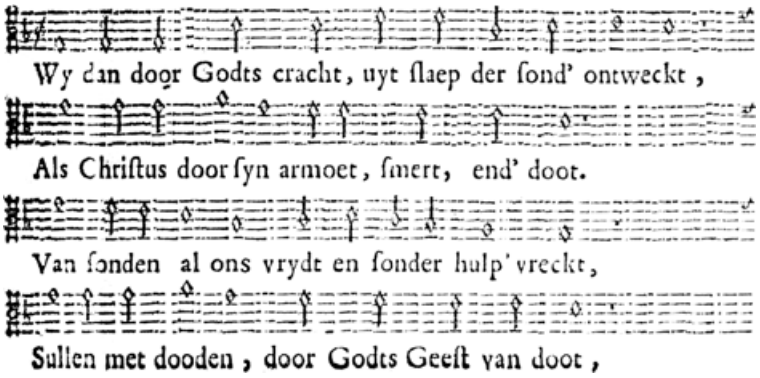
Wy dan door Godts cracht, uyt slaep der sond' ontweckt,
Als Christus door syn armoet, smert, end' doot.
Van sonden al ons vrydt en sonder hulp' vreckt,
Sullen met dooden, door Godts Geest van doot,

[+]Eph. 2. vã v. 1. tot 12. Esai. c. 53. 1. Pet. c. 2. van v. 22. tot 't eynde. Esai. c. 63. van vers 3. tot 14. Mat. 26. vers. 28. p. Joh. c. 1. v. 7 Rom. c. 7. van v 14. tot 't eynde Luc. c. 17. vers 10. Rom. c. 8. v. 11.

Ontwaeckt, en om Christi goetdoen opgestaen,
+ Soo rechtyeerdicht, door syn gherechtheyt bloot,

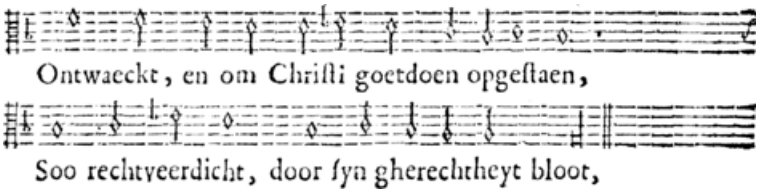

+Esaiae. 53. v. 11.

XXXII.

+ Door de selve Godts Geest, synde Godes-cracht,
De Aerde verlaeten, reyn, en heylich,

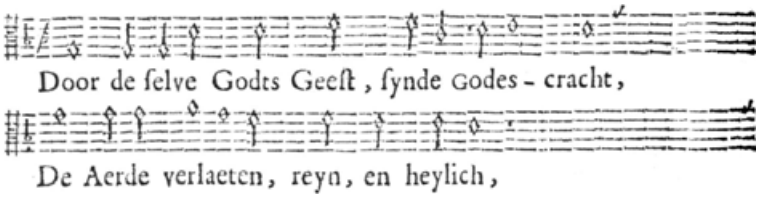

+Rom. cap. 8. van vers. 15. tot 't eynde Openb. Ioh. c. 14. v. 13. ende c. 21. v. 3, 4.

In der Engl'ens treyn in Hemel syn gebracht,
Om daer, 't Eeuwich leven in vrueght, veylich
Van 't quaet, ontvangen, door Godes-Liefde puyr,[+]
Door Soons Genaed, door Geests-Eenheyt heylich.
Amen, *Amen*.

[+]Openb. Ioh. cap. 22. v. 3. 2. Cor. cap. 13. v. 13.

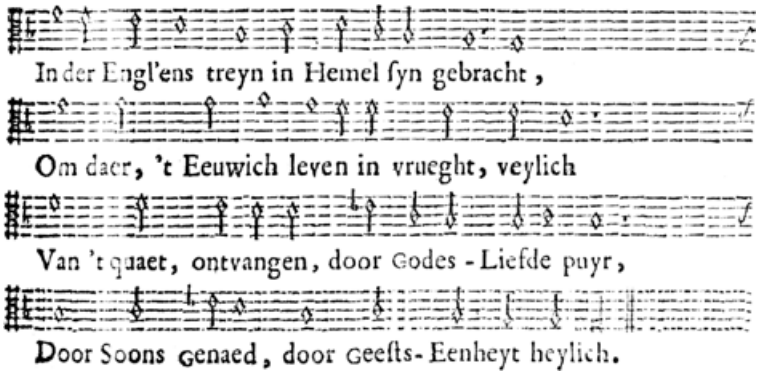
In der Engl'ens treyn in Hemel ſyn gebracht,
Om daer, 't Eeuwich leven in vrueght, veylich
Van 't quaet, ontvangen, door Godes-Liefde puyr,
Door Soons Genaed, door Geests-Eenheyt heylich.

Eers-loff

Van dees myn Godes leer, toecomt de Eer
Iesus Christus, Myn Godt, ende myn Heer.
Ghemaeckt, Gedaen, ende volbracht,
Den 13. Iuly. Anno 1657.
In de Stede BEVER-WYCK.

Godts-Vruchtigen Lesers.

ICk hebbe raedtsam gedacht, voor myn gedaen werck, Godt telooven, ende dancken, door den LXVII. Psalm ende Dryeendertichste Psalm des Conincks, ende Propheets Davidts, door den 67. noodigende allen menschen tot danckbaerheyt, die sy my voor't 't gedaen werck Christo, Gode inde heylichmakinge, ende ghemeynschap des Heyligen Geest schuldich syn, uyt een reyne[+] hert toe te brengen, ende voorts door den 33. Psalm over te leggen dat waer is, dat in dit Boeckje geschreven is tot Christi, Godes, ende des Heyligen Geest synde Godts cracht verheerlickinge.

[+]Actorum cap. 2. van v. 44, tot 't eynde.

Psalm LXVII.

ONse Godt sy ons nu genadich, End' segen ons met Overvloet: Hy verlicht' ons alle gestadich, Met syn aenschyn lieflick en soet. Op dat ons syn wegen Bekent recht van degen Werden; en met een. De Heydenen leeren
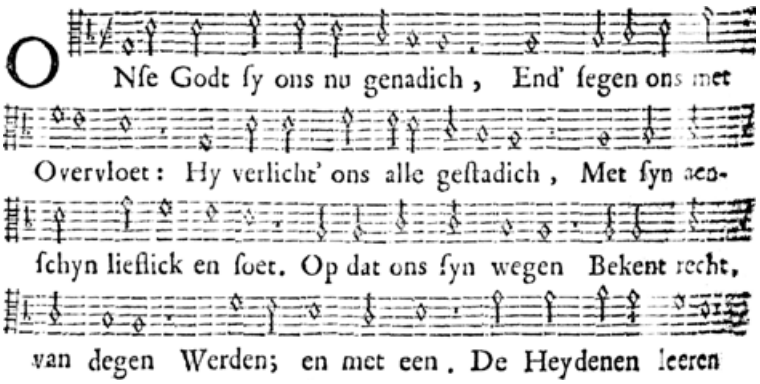
ONse Godt sy ons nu genadich, End' segen ons met
Overvloet: Hy verlicht' ons alle gestadich, Met syn aen-
schyn lieflick en soet. Op dat ons syn wegen Bekent recht,
van degen Werden; en met een. De Heydenen leeren

Hen tot den wegh keeren Onses heyls alleen.

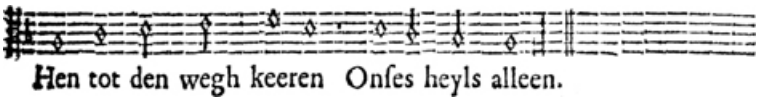

II.

Dat doch, Heer, de Volcken met singen, U seer dancken
Vry openbaer: En met vreughd' uwen lof voortbringen,
Hen in u verheugend' eenpaer. Ghy hebt alle lieden Alsins
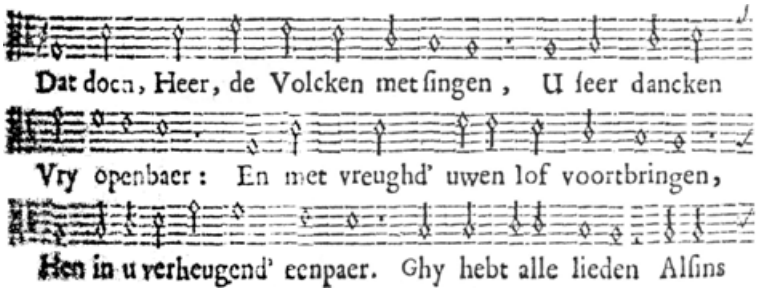
Dat doch, Heer, de Volcken met ſingen, U ſeer dancken
Vry openbaer: En met vreughd' uwen lof voortbringen,
Hen in u verheugend' eenpaer. Ghy hebt alle lieden Alſins

te gebieden, Naer u goetheyt reyn, Jae 't gheheel Aert-
rycke, Ghy in der ghelycke Regeert Heer alleyn.

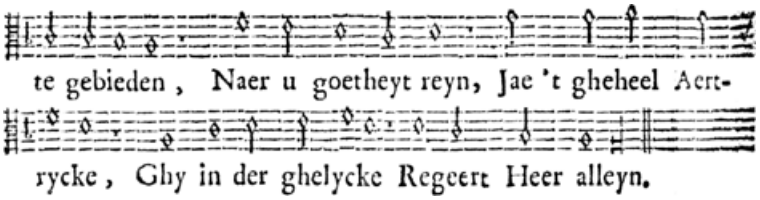

III.

De Volckeren met soeten toone, Dancken daerom uwen
naem goet, Om dat 't Aerdt-Ryck draecht vruchten

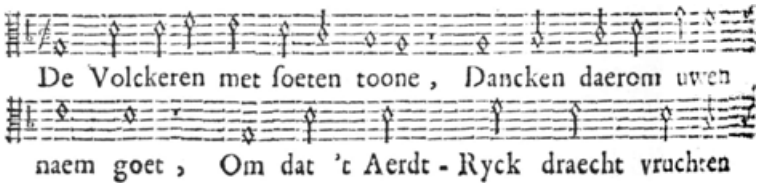

Schoone, Segent ons Heer, tot ons behoet, De Heere
seer goedich, Geeft ons overvloedich, Den segen ghewis:
Dat Hem dies elck vruchte, En onsen Godt duchte Die
Almachtich is.
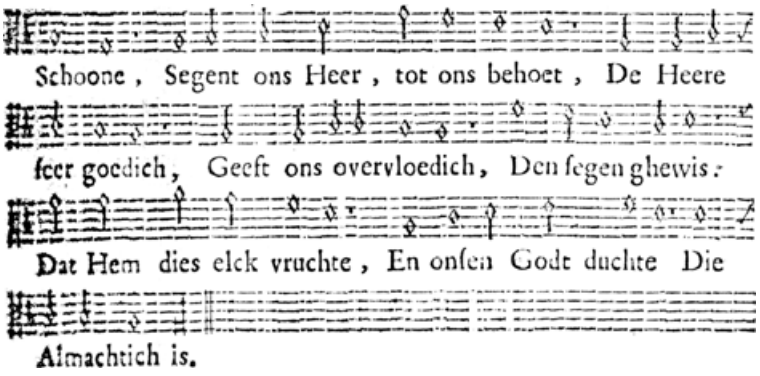
Schoone , Segent ons Heer , tot ons behoet , De Heere
seer goedich , Geeft ons overvloedich , Den segen ghewis :
Dat Hem dies elck vruchte , En onsen Godt duchte Die
Almachtich is.

Psalm XXXIII.

WEest nu verhueght all' ghy oprechten, In Godt den
Heer u al verblydt; Dat Lof inde mont syner knechten,
Is Heerlick en schoon 't aller tyt. Met harpen vol snaren,
Wilt nu openbaren, Synen Prys end' eer; Dat Psalters

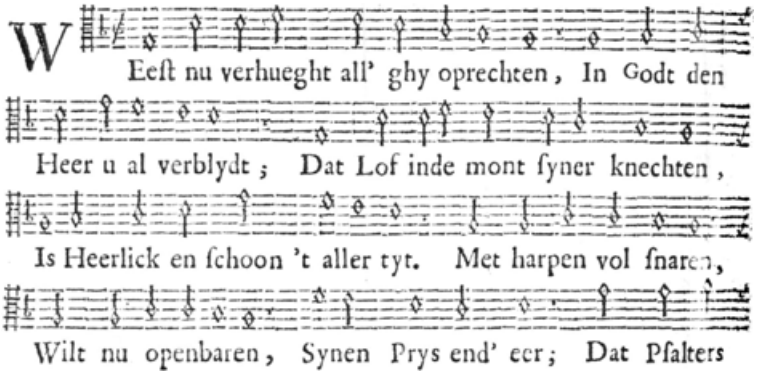
Weest nu verhueght all' ghy oprechten, In Godt den
Heer u al verblydt; Dat Lof inde mont syner knechten,
Is Heerlick en schoon 't aller tyt. Met harpen vol snaren,
Wilt nu openbaren, Synen Prys end' eer; Dat Psalters

en keelen, Nu singen end' spelen Onsen Godt end' Heer.

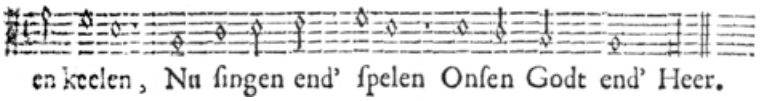

II.

Singht den Heere, synde met vreughden, Nieuw' lof-
sangen lieflick en soet; Op den Psalter Syn lof, Syn deughden
Spelet en maeckt genuchte goet. Want 't bevel des Heeren,

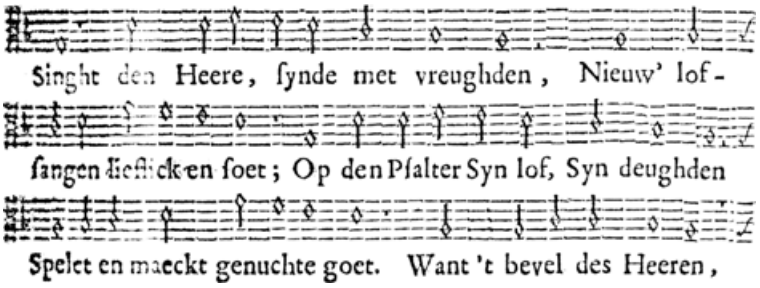
Singht den Heere, ſynde met vreughden, Nieuw' lof-
ſangen lieflicken ſoet; Op den Pſalter Syn lof, Syn deughden
Spelet en maeckt genuchte goet. Want 't bevel des Heeren,

Dat hy ons wil leeren, Is recht en eerbaer: Syn woorden en werken, Zyn (so men kan mercken) Seker end' gantsch waer.

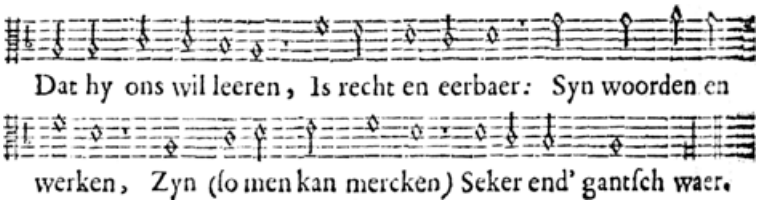

III.

Hy bemint seer tot allen tyden, Dat recht en de gerechticheyt, d'Aerd is oock vol van allen zyden, van syn groote

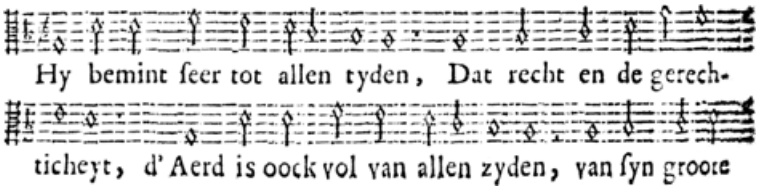

barmhertigheyt. Godt door 't woordt gepresen, Schiep (also wy lesen) Dat Hemelsche pleyn, Door synen Geest crachtich, Maeckte hy waerachtich, 's Hemels crachten reyn.

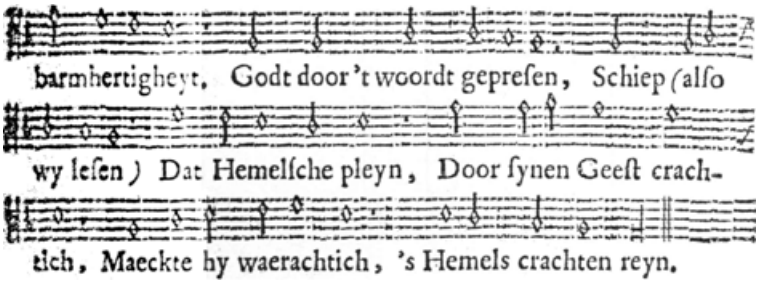
barmhertigheyt, Godt door 't woordt gepreſen, Schiep (alſo
wy leſen) Dat Hemelſche pleyn, Door ſynen Geeſt crach-
tich, Maeckte hy waerachtich, 's Hemels crachten reyn.

I. Pause.

IV.

Godt ver gadert in 't Meyr te same, Als in een vat dat water

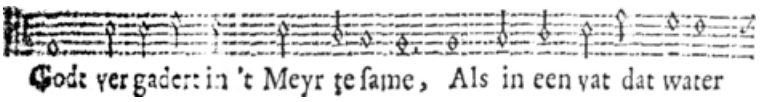

al; Hy bewaerde dat seer bequame, In't afgrondische diepe dal.
Dies moet nu elck vruchten, Godt vreesen en duchten,
Die 't al maeckt uyt niet; Dat een yegelicke Godt in crachten
rycke Vrees', als hy dit siet.

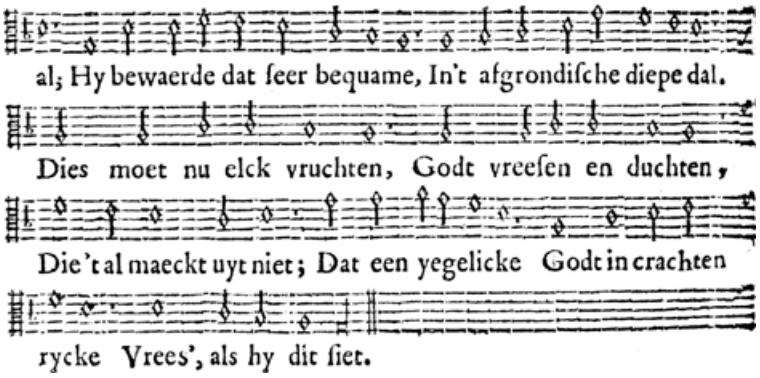
al; Hy bewaerde dat ſeer bequame, In't afgrondiſche diepe dal.
Dies moet nu elck vruchten, Godt vreeſen en duchten,
Die't al maeckt uyt niet; Dat een yegelicke Godt in crachten
rycke Vrees', als hy dit ſiet.

V.

Want al wat de Heer heeft gesproken, Is haesteliek gheweest gedaen: Syn ghebodt heeft niemant gebroken, Maer 't is gheschiet van stonden aen. Der Heydens raedtslagen, Die hem niet behagen, Hy seer haest verstoort; Der volcken gedachten,

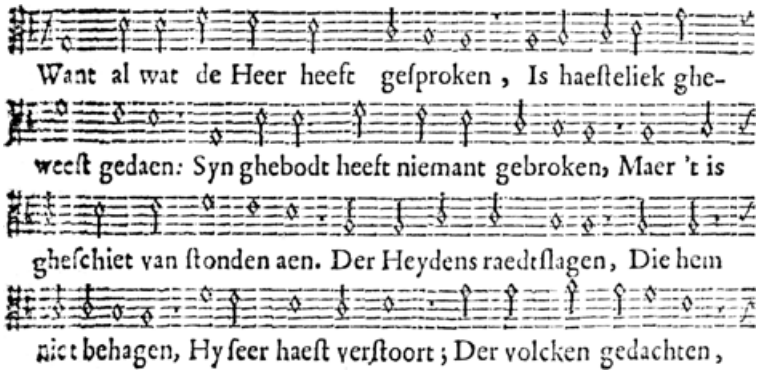
Want al wat de Heer heeft geſproken, Is haeſteliek ghe-
weeſt gedaen: Syn ghebodt heeft niemant gebroken, Maer 't is
gheſchiet van ſtonden aen. Der Heydens raedtſlagen, Die hem
niet behagen, Hy ſeer haeſt verſtoort; Der volcken gedachten,

En oock al haer crachten, Verwerpt hy nu voort.

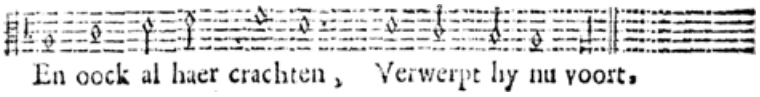

VI.

Maer de voorsichticheyt des Heeren, Doet syn voornemen vast bestaen; Dat hy eens besluyt t' syner eeren, Sal sonder hinderingh' voortgaen. VVelsalich moet wesen, 'T Volck dat

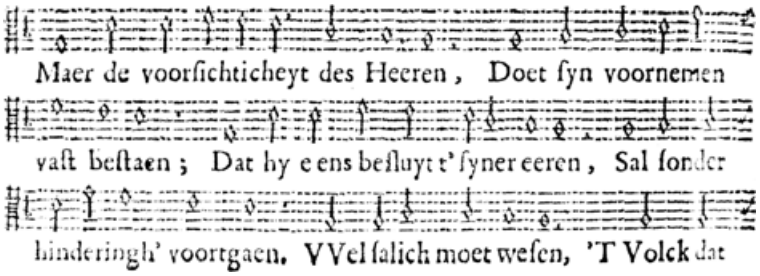
Maer de voorſichticheyt des Heeren , Doet ſyn voornemen
vaſt beſtaen ; Dat hy eens beſluyt t' ſyner eeren , Sal ſonder
hinderingh' voortgaen. VVel ſalich moet weſen, 'T Volck dat

Godt mits desen, Houwt voor synen Heer, VVelsalichall
vooren Zynse die vercoren, Zyn tot Godes eer.

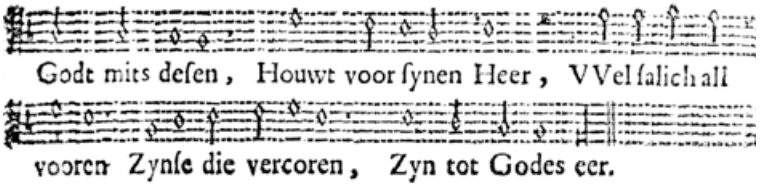

II. Pause.

VII.

Godt siet neder waerts vroegh en spade, VVt den Hemel
inde werlt groot, De menschen al slaet hy wel gade, Sy syn

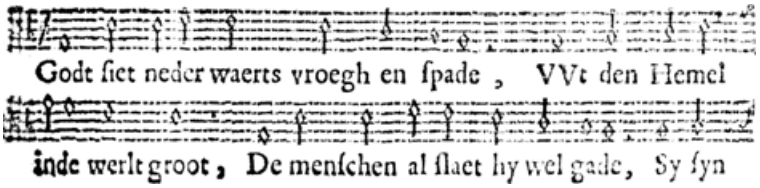

al voor syn ooghen bloot: Godt uyt syne Troone, Die vast
is en schoone, Met vlydt oock acht heeft Op den mensch
ellendich, En wat hier bestendich, Hem beweeght en leeft,
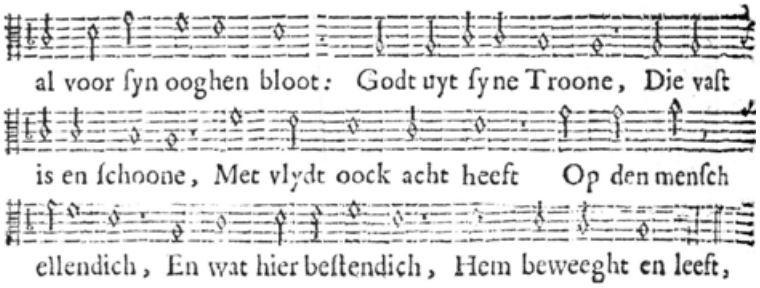
al voor ſyn ooghen bloot: Godt uyt ſyne Troone, Die vaſt
is en ſchoone, Met vlydt oock acht heeft Op den menſch
ellendich, En wat hier beſtendich, Hem beweeght en leeft,

VIII.

Want Godt (door syn cracht hoogh verheven) Maeckte de[n]

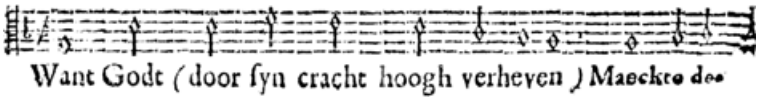

menschen hert alleyn; Dies weet hy alderbest daerneven, Dat
syn wercken gaer syn onreyn. Kryghs knechten met hoopen
In stormen en loopen Connen door haer macht, Coningen
noch Helden Helpen in den velden Door haer stercke cracht!
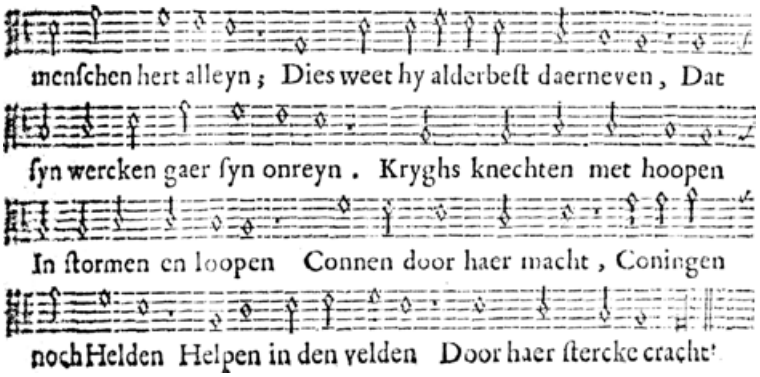
menſchen hert alleyn ; Dies weet hy alderbeſt daerneven , Dat
ſyn wercken gaer ſyn onreyn . Kryghs knechten met hoopen
In ſtormen en loopen Connen door haer macht , Coningen
noch Helden Helpen in den velden Door haer ſtercke cracht!

IX.

Hy dwaelt seer die daer meent te weesen, Beschermt door syn paerdt sterck end' groot, Door syn cracht werdt niemant genesen, Noch geholpen uyt stryt of noot, Maer Godt wil bewaren, Alle syn dienaren, Die hem vruchten vroet, End' die in 't

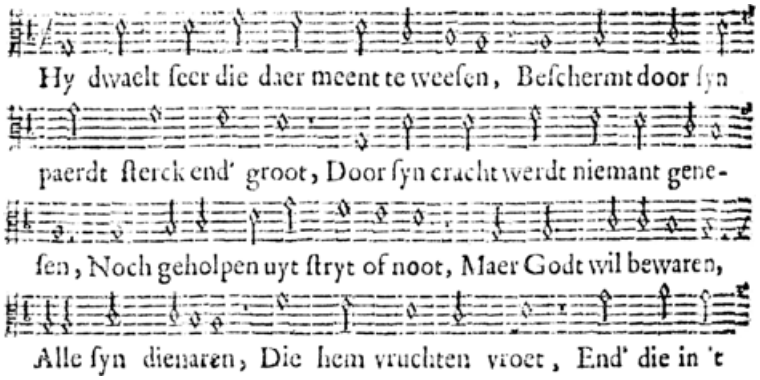
Hy dwaelt ſeer die daer meent te weeſen, Beſchermt door ſyn
paerdt ſterck end' groot, Door ſyn cracht werdt niemant gene-
ſen, Noch geholpen uyt ſtryt of noot, Maer Godt wil bewaren,
Alle ſyn dienaren, Die hem vruchten vroet, End' die in 't

benouwen, op hem vast betrouwen, End' op syn Woord goedt.

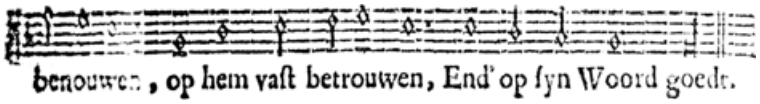

III. Pause.

X.

Hy sal wel bevryden haer leven, Als hen de doot sal doen ghewelt, End' sal hen oock haer spyse geven, Als sy met honger syn gequelt. Dat ons hert hem pryse, End' eere be-

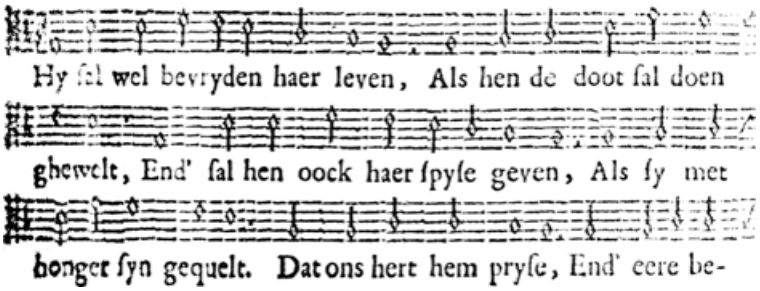
Hy ſal wel bevryden haer leven, Als hen de doot ſal doen
ghewelt, End' ſal hen oock haer ſpyſe geven, Als ſy met
honger ſyn gequelt. Dat ons hert hem pryſe, End' eere be-

wyse, Met hoop onbesorgh; Op hem wy ons gronden,
Hy is 't allen stonden Onse schilt end' borch.

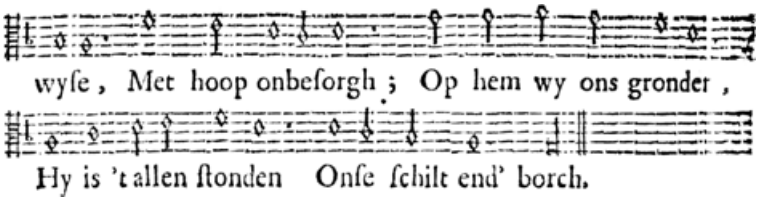

XI.

In hem sullen wy ons verheugen, Van herten na syn Godtlick
Woordt; Want wy op syn cracht en vermengen Alleen

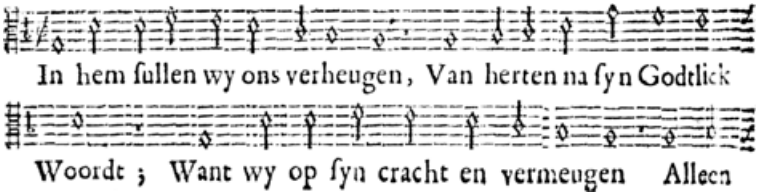

staen alsoo dat behoort. O myn Godt Almachtich, Maeckt
ons doch deelachtich Uwer Goedicheyt: Want wy op u rusten,
En hoopen met lusten, Inder Eeuwicheyt.
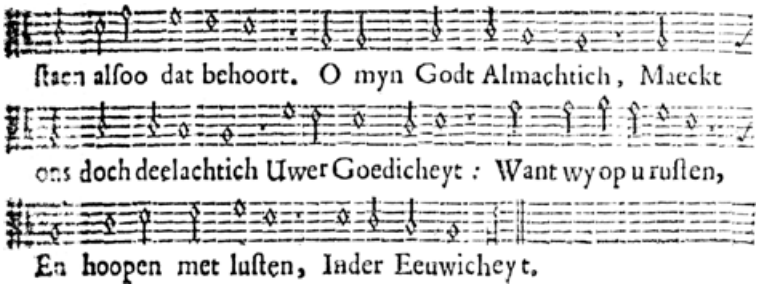
ſtaen alſoo dat behoort. O myn Godt Almachtich, Maeckt
ons doch deelachtich Uwer Goedicheyt: Want wy op u ruſten,
En hoopen met luſten, Inder Eeuwicheyt.

Godts Afscheyts-Segen.

[+] De Heere segene u ende behoede u,
De Heere doe syn aengesichte over u lichten,
Ende sy u genaedich,
De Heere verheffe syn aengesichte over u,
Ende geve u vrede *Amen*,

[+]Numer. 6. v. 24, 25, 26.

Druck-Fauten.

Op het bladt van Emmanuel in plaets van Godts leest Godes.
Op het bladt aen de Christelijcke Leser onder de Woorden sonden in 2 en [5] linie leest in plaets van Heylichmakend' Heylichmakende.
Op het bladt van de Toe - Eygeninchs - brief op de 4 Regel leest voor de cyfer 12. 17.
Op het Toe-Eygens-brief op het bladt ende op de linie 12 leest tusschen de woorden door ende en Tot.
Op Folio 6. Linie 9. leest in plaets van Schepper, Scheppers.
Op Folio 7. Linie 15. leest in plaets van syet, sydt.
Op Folio 8. Linie 13. leest tusschen woordt ende gheformeert, is.
Op Folio 9. Linie 11. leest in plaets syet, seyt.
Op Folio 11. Linie 5. leest in plaets van gescapen, geschapen,
Op Folio 12. Linie 12. leest in plaets van Geest, Geests.
Op Folio 13. Linie. 2. leest in plaets van Waer, Vaer.
Op Folio 14. Linie 11. leest in plaets van Geests, Godts-wesen.
Op Folio 15. Linie 7. leest in plaets van Godt spraeck, Godts spraeck.
Op Folio 16. Linie 13. leest in plaets van standt, Pandt.
Op Folio 17. Linie 16. leest in plaets van voortan, voortaen.

Op Folio 18. Linie 15. leest in plaets van gescapen, gheschapen.
Op Folio 19. Linie 3. leest in plaets van beschaedinge, besaedinge.
Op Folio 23. Linie 9. leest in plaets van ontvan, ontvaen.
Op Folio 25. Linie 13. leest in plaets van Lichgaems, Lichgam.
Op Folio 26. Linie 11. leest in plaets van Christo, Christi.
Op Folio 28. Linie 4. leest in plaets van Chracht, Cracht.
Op Folio 28. Linie 16. leest in plaets van leven, looven.
Op Folio 33. Linie 9. leest in plaets van Chracht, Cracht.
Op Folio 34. Linie 11. leest in plaets van warckt, werckt.
Op Folio 34. Linie 16. leest in plaets van Maer, Naer.
Op Folio 38. Linie 9. leest in plaets van Beerven, Derven.
Op Folio 40. Linie 11. leest in plaets van Ghemeyschap, Ghemeynschap.
Op Folio 40. Linie 16. leest in plaets van gsnaed', genaed'.
Op Folio 43. Linie 4. leest in plaets van sondaer, sonden.
Op Folio 45. Linie 14. leest in plaets van Gotheyt, Godtheyts,

T*oe-Eyghenins-Gift.*

DE Vrucht van Engelens-lof, werdt hier V mee gedeelt,
Tot voedtsel van uwe Ziel, die u sonds wonden heelt,
Gelooft Samaritaen? toont reynheyt in u Ziel,
Soo sal ons dancks-lof zyn, Godts-Eer, dat Godt geviel.

Godt maeckt ons soo te zyn onder Iesus Broeders-schap,
Door Christi Heylicheyt, Godt uytwerckt doch sulck blydtschap,
Soo sult Ghy zyn geêert, gepresen door V werck,
V Soon sal zyn gelooft, komt Iesu ons so sterckt,
Amen.

P*.I.V. Brugman*,

Luce Cap. 2. van vers 10. tot 15. Cap. 17. van vers 12. tot 20. Cap. 15. vers 17. Philip. Cap. 2. vers 14. Actorum Cap. 2. vers 47. Ioannis Cap. 17. van vers 18. tot 22.